Dzisiaj 12 stron

Wydanie główne

Cena 15 groszy

KURJER POZNAŃSKI

wychodzi dwa razy dziennie

Odpowiedzialni kierownicy działów: kultury i sztuki Witold Noskowski, gospodarczego i giełdowego dr. Marjan Chełmikowski wiadomości potocznych Wiktor Ujma, za inne działy odpowiada Antoni Konieczny, wszyscy w Poznaniu

Dyrektor wydawnictwa: Roman Leitgeber

Wydawnictwo Sp. Akc. Drukarnia Polska w Poznaniu, św. Marcin 70

Redaktor naczelny: Dr. Marjan Seyda

Nr. 31

Poznań, piątek dnia 20 stycznia 1933

Rok XXVIII

Poznań, 19 stycznia.

Działalność Polaków w Czechosłowacji

Najmniejsze skupienie mniejszości polskiej poza granicami państwa polskiego, a jednak najbardziej skonsolidowane stanowią Polacy w Czechosłowacji. Już za czasów austrjackich mogła się ludność polska poszczycić pięknym dorobkiem, choć walka z naporem germanizacyjnym nie była łatwą. Odcięcie po wojnie dużej połaci Śląska od Polski wpłynęło na ludność polską deprymująco. Trzeba było dużego wysiłku, ażeby wobec gwałtownej agitacji wynaradawiającej, jaka tam rozgorzała, utrzymać dotychczasowy polski stan posiadania. Dzięki jednak wysokiemu poczuciu solidarności i uświadomieniu ludności, udało się utrzymać polskie placówki bez większych ofiar. Ruch odrodzeniowy objął cały kraj, a ludność jęła się z zapałem pracy nad ożywieniem tego, co zostało zaniedbane. W ciągu kilku ostatnich lat akcja ta zrobiła tak wielkie postępy, że w niektórych dziedzinach nietylko odzyskano dawniej stracone pozycje, lecz zdobyto nowe.

Do najważniejszych zdobyczy tych lat należy zaliczyć: uzyskanie dwu mandatów poselskich do parlamentu praskiego (w poprzednim parlamencie jeden), dalej wybór polskich brumistrzów w Karwinie i Jabłonkowie, wreszcie zwycięstwo w wyborach gminnych w r. 1932, które wykazały większość polską w 53 gminach, rządzonych dotychczas przeważnie przez czeskich komisarzy. Na polu szkolnictwa może Macierz Szkolna poszczycić się założeniem kilku szkół wydziałowych i ludowych w miejscowościach zagrożonych wynarodowieniem. W dziedzinie życia gospodarczego rozwój polskich spółdzielni może posłużyć za wzór nietylko krajowym organizacjom tego rodzaju, lecz także i obcym. Obroty spółdzielni spożywczych sięgają dziesiątek miljonów, a działalność ich obejmuje cały kraj. Ze spółdzielni kredytowych na specjalną uwagę zasługuje Towarzystwo Oszczędności i Zaliczek w czeskim Cieszynie z siedmioma filjami. Koroną wysiłku Towarzystwa Oszczędności i Zaliczek było wzniesienie własnego gmachu reprezentacyjnego w czeskim Cieszynie, w którym znalazły wygodne pomieszczenia instytucje polskie, jak Macierz Szkolna, Związek Straży Pożarnych, biura prasowe itp. Wychowanie fizyczne, tak bardzo do niedawna zaniedbane, wykazuje w ostatnich czasach wielkie ożywienie. Założenie dziewięciu klubów sportowych, goszczących u siebie rok rocznie czołowe drużyny polskie, świadczy o rozmachu ruchu sportowego wśród młodzieży. Propagandą turystyki oraz narciarstwa zajmuje się „Beskid Śląski", posiadający jedyne polskie schronisko w Czechosłowacji na szczycie Kozubowej, zbudowane w r. 1929. W Mor. Ostrawie powstał Związek Polaków na Morawach, skupiający wszystkie organizacje polskie, działające na terenie Moraw, w Karwinie zaś powołano do życia Ligę Przyjaciół Morza Polskiego, która świadczy o sentymencie ludu śląskiego do polskiego morza.

Ten pobieżny przegląd najważniejszych zdobyczy w ciągu ostatnich lat jest chlubnem świadectwem solidarności i zgody, panującej w obozie polskim. Dowodem współpracy Polaków jest powołanie do życia Komitetu Międzypartyjnego, do którego należą przedstawiciele trzech czołowych partyj politycznych polskich.

Wszelkie sprawy, dotyczące ludności polskiej, omawiane są wspólnie, przyczem ustala się jednolity sposób postępowania, bez względu na przekonania i na cele partyjne. Najważniejszem posunięciem Komitetu Międzypartyjnego była inicjatywa zwołania konferencji porozumiewawczej polsko-czeskiej, której zadaniem byłoby usunięcie rozbieżności i uregulowanie wzajemnych stosunków. Fakt ten świadczy o dobrej woli ludności polskiej, która chętnie wyciąga dłoń do zgodnej współpracy. Wysunięcie tej kwestji zadało cios twierdzeniom niektórych pism czeskich, nieżyczliwych Polakom, o rzekomej nielojalności ludności polskiej. Szkoda też, że pronocyzja zwołania konferencji porozumiewawczej dotąd nie została zrealizowana. Doniosłą rolę na polu zbliżenia czesko-polskiego odgrywają kluby czesko-polskie.

Manifestacje żałobne w związku z tragiczną śmiercią bohaterskich lotników ś. p. Żwirki i Wigury zacieśniły niewątpliwie węzły polsko-czeskie. Bawiąca w Pradze w miesiącu wrześniu ub. roku deputacja, złożona z reprezentantów stronnictw polskich, była przychylnie przyjęta przez premjera oraz poszczególnych członków rządu. Fakt ten oraz przyrzeczenie pomyślnego załatwienia postulatów polskiej ludności świadczą o zmianie nastrojów w stosunku do Polaków. Można mieć zatem nadzieję, że porozumienie polsko-czeskie wejdzie nareszcie w fazę realizacji ku pożytkowi obu narodów.

Sprawa długów — wciąż zagadnieniem chwili

Hoover stara się dojść do porozumienia w tej kwestji z Rooseveltem — Zapowiedź nowej narady prezydentów — Stanowisko Lavala — Wniosek Mac Faddena — Postulaty konferencji rzeczoznawców Ligi

Nowy Jork, 19. 1. (PAT.) Waszyngtoński korespondent „Herald Tribune" podaje, że Hoover i Roosevelt spotkają się prawdopodobnie jeszcze w tym tygodniu celem omówienia sprawy długów. Spotkanie to miał przygotować sekretarz stanu Stimson podczas swej konferencji z Rooseveltem w Nowym Jorku.

Hoover i Stimson są zdania, że obecny okres stagnacji do czasu objęcia władzy przez Roosevelta jest nietylko niebezpieczny, ale wręcz niemożliwy. W związku z tem Hoover proponuje, aby Roosevelt mianował swych agentów dla prowadzenia pod jego kierunkiem rozmów z narodami dłużniczemi.

Donoszą również, że Hoover wymieniał poglądy z b. premjerem francuskim Lavalem na temat słynnego spotkania. Według tych doniesień, Laval zgodził na odrzucenie swej deklaracji w odpowiedzi na oficjalną wersję Stanów Zjedn., dotyczącą tego spotkania. Koła polityczne przywiązują też duże znaczenie do odbytej przez Roosevelta konferencji z przywódcami demokratów płk. Housem i Polkem. Norman Davis ma wyjechać wraz z Rooseveltem w czwartek lub piątek do Waszyngtonu. Jak wiadomo, Davis od czasu swego powrotu z Europy jest w ciągłym kontakcie z obecnym rządem.

Waszyngton, 19. 1. (PAT.) Mac Fadden złożył w izbie reprezentantów rezolucję, domagającą się postawienia prez. Hoovera w stan oskarżenia w związku z rokowaniami w sprawie długów wojennych.

Genewa, 19. 1. (Tel wł.) Konferencja rzeczoznawców dla przygotowania światowej konferencji gospodarczej zebrała się dziś przed południem, aby ostatecznie zdać swe sprawozdanie. Obejmuje ono około 60 stron maszynowego pisma. Po ukończeniu prac, czyli prawdopodobnie w piątek, zostanie w całości opublikowane.

Według obiegających pogłosek, sprawa międzypaństwowych długów rządowych, która nie znajduje się w programie londyńskiej konferencji gospodarczej, będzie poruszona we wstępie sprawozdania komisji, która wyraża przekonanie, że zainteresowane rządy poczynią wszystko, aby uregulować sprawę długów. Są one bowiem główną przeszkodą na drodze do polepszenia sytuacji gospodarczej i finansowej świata oraz do współpracy narodów.

Wykrycie spisku komunistycznego w Japonji?

Dopiero teraz prasa japońska podaje szczegóły zdemaskowania w październiku spiskowców i masowych aresztowań

Tokio, 19. 1. (PAT.) Prasa i powołane organa rządowe dopiero teraz ujawniają szczegóły aresztowania około 2.000 radykałów w końcu października r. ub. wskutek wykrycia rozgałęzionej działalności komunistów, zmierzającej, ponoć do obalenia istniejącego porządku.

W tym czasie aresztowano trzech ludzi, którzy napadli na jeden z banków w Omori w okolicach Tokio. Przy śledztwie zdradzili oni godzinę i miejsce zapowiedzianej w najbliższych dniach konferencji przywódców komunistycznych.

Na wspomnianą konferencję zjawili się policjanci, przybrani w pancerze i aresztowali tam po zaciekłej walce 11 ludzi, przyczem czterech policjantów odniosło rany.

W ostatnim roku aresztowano w Tokio około 7 000 „radykałów", wśród których znajduje się wielu młodych ludzi i panien należących do najlepszych rodzin.

Epidemja grypy we Francji i Stanach Zjedn.

W wielu miasteczkach amerykańskich zamknięto szkoły — W Tulonie choruje 60 marynarzy

Londyn, 19. 1. (Tel wł.) W wielu miejscowościach Stanów Zjednoczonych panuje epidemja grypy. W niektórych miasteczkach zamknięto wszystkie szkoły, ponieważ choruje cała młodzież.

Na parowcu oceanicznym „Alaunia" zachorowała na grypę większość załogi z lekarzem okrętowym. Jeden z oficerów zmarł.

Paryż, 19. 1. (Tel. wł.) We francuskiej marynarce wojennej wybuchła epidemja grypy która ogarnęła załogę krążowników, torpedowców i łodzi podwodnych, stojących w Tulonie. — Również w koszarach marynarki szerzy się epidemja grypy. 640 marynarzy umieszczono w szpitalach wojskowych. Bankiet na pokładzie krążownika „Paris" został odwołany. Część załogi okrętu choruje.

Dowództwo obawiało się zarażenia gości.

Ofiary nędzy i mrozu

Ludzie umierają na ulicy z głodu i zimna

Warszawa, 19. 1. (Tel. wł.) — Od pewnego czasu w kronikach policyjnych pojawiają się coraz częściej niespotykane przedtem wzmianki o wypadkach śmierci z nędzy i wycieńczenia na ulicach Warszawy.

Niedawno głośna była sprawa znalezienia na ulicy we wnęce domu nieprzytomnego wskutek przemarznięcia b. urzędnika sowieckiego przedstawicielstwa handlowego w Warszawie. Przewieziono go do szpitala, gdzie ustalono, że jest to 60-letni Jakób Lewentag. Akcja ratunkowa okazała się spóźniona. — Lewentag zmarł nie odzyskawszy przytomności.

Wczoraj na rogu ul. Powązkowskiej i Elbląskiej zasłabła nagle i upadła nieprzytomna na bruk jakaś kobieta w wieku około 55 lat. Przed przybyciem lekarza nieznajoma zmarła. Przyczyną zgonu było wycieńczenie wskutek głodu i przemarznięcie na mrozie. Zwłoki przewieziono do prosektorjum.

Krzyżacka obłuda

Berlin, 19. 1. (PAT). „Vossiche Zeitung" przedrukowuje następującą informację z Paryża:

Jak donosi Havas z Berlina, min. spraw zagr. Neurath oświadczył, że „rząd niemiecki w obecnym stanie rzeczy nie myśli podejmować sam inicjatywy w sprawie wniosku o rewizję granic wschodnich Rzeszy".

Minister dodał do tego, że jeśli w Genewie zażądają od Niemiec podpisania nowych paktów w sprawie granic wschodnich z Polską, to będzie musiał przeciwstawić się uznaniu tych granic i przypomnieć, że Niemcy pragną doprowadzić do ich rewizji.

Ustrój miast w komisji administracyjnej Sejmu

Komisja administracyjna Sejmu przyjęła już w drugiem czytaniu szereg artykułów projektu ustawy samorządowej, zmieniających dość gruntownie strukturę samorządu miejskiego. Chociaż propozycje rządu, względnie poprawki, jakie zgłoszono ze strony B. B. do rozdziałów projektu ustawy, dotyczących miast, nie budzą tak zasadniczych sprzeciwów co przepisy, dotyczące gminy zbiorowej wiejskiej, to jednak projektowane zmiany idą dość daleko i niezawsze są szczęśliwe. W toku dyskusji można było raz jeszcze stwierdzić, że dla utrzymania zasady jednolitej ustawy samorządowej na całe państwo, poświęcono niejedne korzystne urządzenia samorządu miejskiego na ziemiach zachodnich, wprowadzając nieraz przepisy dość skomplikowane ze względu na inny charakter kulturalny i narodowościowy miast w pozostałych dzielnicach Polski.

Ordynacja wyborcza do rad miejskich. Komisja administracyjna skreśliła dziwaczne przepisy pierwotne projektu rządowego, wprowadzającego ordynację wyborczą na zasadach ograniczonego głosowania imiennego. Pierwotny ten projekt, który wywołał głosy protestu w całej Polsce, zastąpiono nowemi przepisami, wniesionemi przez posła Ducha z B. B. Wprowadzają one głosowanie pięcioprzymiotnikowe (równe, bezpośrednie, powszechne, tajne i proporcjonalne). Ale jednocześnie przyjmują one dość skomplikowany system wyborczy belgijski, który łączy głosowanie na listy z głosowaniem na osoby.

Wyborca głosuje na listę, ale jednocześnie, rozporządzając tylu głosami, ilu wybiera kandydatów, może głosy swoje rozdzielić dowolnie między kandydatami danej listy. Może więc wszystkie swoje głosy oddać jednemu kandydatowi, bądź też poprzestawiać nazwiska kandydatów na liście, na którą głosuje. Komisja wyborcza rozdziela najpierw ilość mandatów, przypadających na poszczególne listy, stosownie do obliczenia de Hondta (proporcjonalnego), a następnie mandaty te rozdziela między kandydatami danej listy, według ilości otrzymanych przez nich głosów. Jak widzimy, system skomplikowany, a efekt, mający na celu wysunięcie osób, niewielki.

Drugą komplikacją jest podział miast większych ponad 5.000 mieszkańców na okręgi wyborcze. Każdy okręg wybiera przynajmniej trzech radnych. Okręgi wyborcze mają duże znaczenie dla mniejszych miast w Kongresówce, na kresach i w Małopolsce. Przez odpowiednie ich wykrojenie można zabezpieczyć intersy żywiołu polskiego, a ograniczyć żydowskiego. Nic dziwnego, że Żydzi przeciw okręgom w miastach protestują energicznie. Dla ziem zachodnich wprowadzenie okręgów stworzy nową i zupełnie zbyteczną komplikację.

Słaba stroną okręgów jest zbyt silne wysunięcie przez nie interesów partykularnych rozmaitych dzielnic miejskich, przedmieść itd. Zatracić się może przy tym systemie troska o gospodarkę miasta jako całości. Zwłaszcza większe miasta, do których w ostatnich latach przyłączono gminy podmiejskie, mogą się w ten sposób znaleźć pod jeszcze silniejszą presją poszczególnych okręgów, niż obecnie, co w okresie kłopotów finansowych może być dość niebezpieczne. Sami wnioskodawcy przyznawali słuszność tym wywodom, jakie wysunięto z ramienia Klubu Narodowego. Dlatego też w myśl postulatu posła Rymara dla sześciu większych miast (Warszawa, Poznań, Łódź, Kraków, Lwów i Wilno) polskich mają być opracowane inne ordynacje wyborcze w odrębnych statutach, jakie miasta te otrzymają.

Przewodniczący rady miejskiej. Komisja administracyjna uchwaliła zniesienie instytucyj przewodniczących rad miejskich. Posłowie Klubu Narodowego (Piestrzyński, Rymar i Wierczak) domagali się utrzymania prezydjum rad miejskich w większych miastach w myśl postulatów Związku Miast i uchwały Koła Miast Wielkopolskich. Dowodzili oni, że właśnie ze względu na sprawność prowadzenia obrad, na trudność kierowania niemi nieraz przez prezydenta, względnie burmistrza, należałoby w większych miastach zachować odrębnych przewodniczących z ramienia rady miejskiej. Klub B. B., powołując się tym razem na przykład Małopolski, wypowiedział się przeciw tym wywodom. Jedynie w razie podejmowania przez radę miejską uchwał o znaczeniu kontrolnem, lub w razie omawiania działalności burmistrza będzie mógł przewodniczyć radzie miejskiej ad hoc wybrany dla tej sprawy przewodniczący. Miasta, które otrzymają odrębne statuty, będą mogły zachować przewodniczących rad miejskich.

Skład magistratu. Skład i charakter zarządu miejskiego ulegnie radykalnej zmianie. Magistrat składać się będzie z burmistrza i jego zastępcy, lub zastępców (zależnie od wielkości miasta) oraz z ławników niezawodowych, wybieranych w ilości nie większej niż 10 proc. ustawowej liczby radnych, conajmniej wszakże w ilości 3. Ławników wybiera rada miejska w głosowaniu proporcjonalnem. Nie będą oni potrzebowali zatwierdzenia od rady nadzorczej (jak to obowiązuje dotychczas w dzielnicy zachodniej), natomiast podlegać będą nadzorowi władz, będą mogli być przez nie usunięci z najrozmaitszych powodów itd.

Przepisy te z jednej strony zmniejszają ilość członków magistratu, a następnie usuwają całkowicie instytucję ławników, względnie radców miejskich zawodowych. Instytucja ta ma szerokie zastosowanie w dzielnicy zachodniej. Radcami zawodowymi są wyżsi urzędnicy miejscy, kierujący odpowiedniemi działami administracji miejskiej, a zasiadający jednocześnie w magistracie i mający przez to wgląd w całość działalności miejskiej. Łączą oni w sobie fachowość i ścisłe zespolenie z pracami miejskiemi z ogólną polityką miejską. Obecnie „fachowymi" członkami magistratu będą jedynie prezydent, względnie burmistrz oraz jego zastępcy.

Poseł Rzóska z B. B., który replikował na wywody posła Piestrzyńskiego, wyrażającego pewne wątpliwości co do celowości projektowanych zmian, wywodził, że wnioski klubu B. B. są logicznem zastosowaniem nowego ustroju miejskiego. Magistrat przestaje być ciałem zarządzającem i wykonawczem. Staje się niejako wyłącznie pierwszą, względnie drugą miejską izbą uchwalającą. Zarząd spoczywa wyłącznie na barkach prezydenta względnie burmistrza. Dlatego też nie jest wskazanem, zdaniem posła Rzóski, by w magistracie zasiadali jako koledzy prezydenta wyżsi urzędnicy miejscy, a więc jego podwładni, w charakterze radców miejskich. Pozatem poseł Rzóska uważa, że wybór wyższych urzędników miejskich na radców prowadził do ubiegania się przez nich o poparcie u poszczególnych ugrupowań rady miejskiej i dlatego, jego zdaniem, należałoby wybierać do zarządu miejskiego raczej osoby z poza administracji miejskiej. Lecz przecież ewentualność wyboru na radcę miejskiego stanowiła dla urzędnika miejskiego zdrową podnietę w pracy. A pozatem w rozumowaniu B. B. widoczna jest niekonsekwencja: usuwa się z magistratu zawodowych radców miejskich, a zatrzymuje się w nim wiceprezydentów. Na uwagę, że liczba członków magistratu może okazać się za słaba dla niektórych większych miast, odpowiedziano z ramienia B. B., że w miastach, które rządzić się będą odrębnym statutem, będzie można skład zarządu miejskiego inaczej uregulować. Należy tu nadmienić, że członkowie magistratów, wybrani z grona rady miejskiej, będą mogli zachować mandaty radnych.

Odrębne statuty. Doniosłym wynikiem dotychczasowej dyskusji jest zapowiedź odrębnych statutów dla sześciu wielkich miast polskich. Klub Narodowy przy rozpoczęciu przed rokiem dyskusji nad ustawą samorządową wysunął ten postulat. Nie został on jednak wówczas uwzględniony. Obecnie do ustawy samorządowej wprowadza się artykuł, upoważniający Prezydenta Rzeczypospolitej do wydania w drodze rozporządzeń wspomnianych statutów. Rzeczą czynników miejskich wymienionych sześciu miast będzie postaranie się o zabezpieczenie interesów i urządzeń miejskich, które zdały dobry egzamin.

Osłabienie żywiołu polskiego w Małopolsce wschodniej

Przemówienie posła Korneckiego (Klub Nar.)

Podczas nocnych obrad sejmowej komisji budżetowej nad budżetem min. spr. wewn. politykę rządową w Małopolsce wschodniej omówił pos. Kornecki (Kl. Nar.), który oświadczył m. in.:

Polityka rządów „sanacyjnych" dała w Małopolsce wschodniej opłakane wyniki i nawet koledzy z B. B. potwierdzają, że tężyzna żywiołu polskiego osłabła. Jest to częściowo skutkiem obsadzenia stanowisk wojewodów i starostów przez ludzi, nie znających miejscowych stosunków i tradycyj.

Wypadki w Lesku i Gródku Jagiellońskim odbiły się szerokiem echem, a bezpośrednio potem upaństwowiono „Łuhy" w formie przysposobienia wojskowego i dano młodzieży ruskiej karabiny, czego ludność polska zupełnie pojąć nie może. Rzecz znamienna, że ten krok rządu nie wywołał zadowolenia ukraińskiego obozu politycznego U. N. D. O. Przeciwnie, obóz ten wyraźnie się od niego odgradza, czyli że nie mamy żadnej gwarancji co do daszej lojalności państwowej „Łuhów". Kto wie, czy wyszkolona przez nas wojskowo w „Łuhach" młodzież nie pójdzie pod komendę tajnej organizacji ukraińskiej. Conajmniej zdziwienie wywołuje ta zygzakowatość polityki rządu w stosunku do Ukraińców, zygzakowatość nie prowadząca do realnego współżycia.

Jednocześnie z tem rozwiązuje się polskie organizacje narodowe. Znany jest ostatnio fakt rozwiązania Stowarzyszenia Polskiej Młodzieży Katolicko-Narodowej w Tarnopolu m. in. za to, że w jej lokalu wisiał na ścianie „miecz Chrobrego". Szereg organizacyj społecznych polskich, opanowanych przez „sanację", jest conajmniej w zastoju, jeżeli nie w zupełnym upadku.

Rozbija się też lub rozwiązuje wiece narodowe. Na wiecu w Skałacie policja w brutalny sposób rozpędzała i biła chłopów. Fakty takie rozgoryczają ludność polską. Żądamy, aby administracja nie przeszkadzała Polakom w pracy społecznej i otaczała ludność polską większą życzliwością bez względu na to, czy chłopi należą do takiego, czy innego obozu politycznego.

Następnie pos. Kornecki wskazał na częste konfiskaty prasy narodowej stwierdzając, że choć nie wszystkie sprawy dochodzą do sądu, to jednak 30 proc. konfiskat „Kurjera Lwowskiego" (których dotychczas było 216) sądy uchyliły.

Agresywność Żydów

W odpowiedzi p. Rozmarynowi pos. Kornecki stwierdził, że zbyt płytkiem ujęciem zagadnienia żydowskiego jest twierdzenie, że ekscesy antyżydowskie są sztucznie z naszej strony wywoływane. Kwestja żydowska nabiera coraz większych rozmiarów siłą swojej wagi. Nawet młodzież „sanacyjna" idzie za ogólnym prądem, organizując ankiety. Mówca przytacza głos pos. Mackiewicza z organu „Myśli Mocarstwowej" p. t. „Bunt Młodych", który podkreśla kolizję, jaka zachodzi obecnie na terenie polskim między celami narodowości polskiej i żydowskiej.

Przypominając dawniejsze, a także ostatni występ p. Grünbauma, wskazuje na dużą agresywność Żydów i podkreśla, że tysiące młodzieży polskiej, kończącej szkoły średnie, zawodowe, uniwersytety, nie ma żadnych dróg przed sobą, a widzi stanowiska pozajmowane przez Żydów i dlatego zagadnienie to sprowadza się do walki o byt, wobec specjalnego i niespotykanego gdzieindziej zgęszczenia Żydów w Polsce. Dlatego u nas walka ta występuje tak ostro, a w zajściach, jakie miały miejsce, Żydzi byli zawsze agresywni.

Mówca gotów jest przyznać, że np. zabójstwo studenta we Lwowie nie było zgóry uplanowane, ale jednak fakt się stał i we Lwowie i w Wilnie, zamordowali Żydzi dwu studentów Polaków, to też zapalna młodzież żywo na to reagowała. Ten splot stosunków musi rozplątać samo życie, a władze nasze nie powinny stać na stanowisku, że nie mają tu nic do zrobienia, bo ludność polska ma prawo żądać tych uprawnień, które jej się słusznie należą i przeciwstawiać się preponderancji żywiołu żydowskiego tak w dziedzinie gospodarczej, jak kulturalnej. Dość wspomnieć, że ogromną większość dostawców rządowych stanowią Żydzi, zażydzone również ogromnie są zawody wolne, jak lekarski i adwokacki. Te stosunki muszą być zmienione.

O dowód świadomości rozszerzania nieprawdziwych zarzutów

Wyrok Sądu Najwyższego

Z powodu notatki „Polonji" p. t. „Nieporozumienia pomiędzy Bankiem Gospodarstwa Krajowego a Bankiem Polskim" Bank Gospodarstwa Krajowego, wychodząc z założenia, że zawarte w tej notatce twierdzenie, iż jest źródłem trosk i kłopotów ministerstwa skarbu, nie odpowiada prawdzie, wystąpił przeciwko odpowiedzialnemu redaktorowi „Polonji" na drogę sądową.

W pierwszej instancji redaktor został skazany na 6 miesięcy więzienia, bez zamiany na grzywnę, w drugiej instancji zmniejszono mu karę do 4 miesięcy więzienia. Obrońca oskarżonego założył kasację od wyroku. Sąd Najwyższy uchylił wyrok II instancji, przekazując sprawę ponownie sądowi okręgowemu w Katowicach do rozpoznania w innym składzie sędziowskim.

W uzasadnieniu kasacji Sąd Najwyższy stwierdza, że „nieprawdziwość podniesionych faktów, nawet łącznie z brakiem stwierdzonych danych do ich twierdzenia, nie udowadnia świadomości o nieprawdziwości ich w chwili rozszerzania, świadomość ta bowiem winna być stwierdzona na podstawie ustalonych faktów pozytywnych lub negatywnych, a nie może wypływać z niemożności udowodnienia ich prawdziwości".

A dalej Sąd Najwyższy pisze: „Ustalenie świadomości nieprawdziwości zarzutu, że B. G. K. jest źródłem trosk i kłopotów ministerstwa skarbu, oparte na tem, że oskarżony jako odpowiedzialny redaktor musiał wiedzieć o szeregu ustalonych w wyroku faktów, wykazujących nieprawdziwość zarzutu, nie może zastąpić koniecznego dla istnienia przestępstwa z § 187 k. k. niem. ustalenia pozytywnego, że oskarżony istotnie wiedział o nich. Tego stwierdzenia zastąpić nie może przypuszczenie, że oskarżony powinien był, czy musiał o nich wiedzieć".

Nie wystarcza tu więc domniemanie, że oskarżony powinien był, czy musiał wiedzieć o faktach, wskazujących na nieprawdziwość zarzutów. Oskarżonemu musi się udowodnić w sposób pozytywny, że o tych faktach istotnie wiedział.

Orzeczenie to posiada zasadnicze znaczenie.

Na właściwej drodze

„Hajnt" z 1 stycznia ogłasza odezwę Komitetu Akademików-Pionierów (Lwów, Sykstuska 14) do akademików-sjonistów w Polsce, w której jest m. in. powiedziane:

„W historji narodu żydowskiego i sjonizmu nastąpił moment przełomowy. Gospodarcze i narodowo - kulturalne uciemiężenie ludności żydowskiej w diasporze, zdziczała judofobja, występująca coraz silniej — grożą żydostwu zniszczeniem i upadkiem..."

Odbudowa w Erec-Izrael własnej ojczyzny jest jedynym ratunkiem.

Akademicy - Żydzi winni urzeczywistnić głoszone przez nich hasła:

„Pierwszy krok już uczyniła grupa 90 akademików — ogólnych sjonistów we Lwowie, zorganizowała przygotowawcze kadry i szykuje się do emigracji... Porzućcie swoje studja na uniwersytetach, zerwijcie z dotychczasowym trybem życia i wstąpcie do szeregów pionierskich."

Awanse majorów

Dziennik Personalny min. spraw wojsk. z dnia 18 b. m. przynosi nominacje 54 majorów na podpułkowników. W korpusie oficerów piechoty otrzymało awans 16 majorów, w korpusie oficerów kawalerji również 16, a w korpusie oficerów artylerji 22.

Stronnictwo Narodowe

Koło Śródmieście

Zebranie plenarne odbędzie się w czwartek, 19 bm. o godz. 8 wieczorem w sali Stronnictwa Narodowego przy św. Marcinie 65. Referat polityczny p. t. „Rola organizacyj w walce o wolność b. zaboru pruskiego" wygłosi p. red. Tadeusz Powidzki.

Obecność wszystkich członków obowiązkowa.

ZARZĄD.

Zagadkowa ulotka na komisji budżetowej

Oszczercze ataki pos. Tebinki (BB) pod adresem Stron. Nar. spotkały się z stanowczą odprawą

Warszawa, 19. 1. (Tel. wł.) Na posiedzeniu komisji budżetowej przeprowadzono dalszą debatę nad budżetem M. S. Wojsk. Zrana na dziedzińcu sejmowym odbył się pokaz tanków i samochodów pancernych

Podczas obrad doszło do bardzo ostrego starcia pomiędzy pos. Tebinką (B. B.) a posłami z Klubu Narodowego. Tebinka oświadczył, że „lont pod nagromadzony dynamit podkładają panowie ze Stronnictwa Narodowego", a rzekomo na dowód tego, że tak jest, pokazuje ulotkę, z której wiele egzemplarzy miano skonfiskować przy rewizji w Stron. Narodowem w Toruniu. Ulotka p. t. „Do wszystkich" jest podpisana przez „Komitet Obrony Narodowej oddział lotniczy w Poznaniu", a odnosi się do śmierci Żwirki.

Posłowie Czetwertyński, Arciszewski i Rymar zaprotestowali z miejsca przeciwko tym insynuacjom, domagając się od p. Tebinki dowodów.

Pos. Arciszewski zawołał: To jest kłamstwo!

P. Czetwertyński: To jest prowokacja, to nieprawda!

Pos. Araszkiewicz (Lud.): Mnie tę ulotkę pokazywał urzędnik pewnego ministerstwa, zanim o tem stało się głośno.

Gwy pos. Tebinka w dalszym ciągu usiłował odczytać ulotkę, poseł Arciszewski rzucił pod jego adresem słowo: „łajdak!" Ogólna wrzawa i zamieszanie trwało czas dłuższy. Prezes komisji pos. Byrka zachowywał się całkiem biernie. (w)

Ujęcie groźnego bandyty w Warszawie

Napad na właścicielkę sklepu na Pradze — Walka z policjantami i obezwładnienie zbrodniarza

Warszawa, 19. 1. (PAT). Do składu spożywczego przy ul. Tykocińskiej wszedł jakiś mężczyzna i steroryzowawszy właścicielkę zażądał pieniędzy.

Kiedy przerażona kobieta zaczęła wzywać pomocy, bandyta wystrzelił do niej. Huk usłyszeli dwaj przechodzący ulicą policjanci którzy wpadli do sklepu. Bandyta odwrócił się do wchodzących i skierował ku nim rewolwer.

Policjanci dopadli napastnika i wyrwali mu broń z ręki. Wywiązała się walka, w której wyniku nieznajomego obezwładniono.

Rozpoznano w nim groźnego bandytę i złodzieja Józefa Korzenia, który w końcu ubiegłego roku zastrzelił pod Warszawą posterunkowego w chwili, gdy ten chciał go aresztować. Korzeń stanie przed sądem doraźnym.

Tajemnicze morderstwo w Hollywood

Hollywood, 19. 1. (PAT.) Wielkie wrażenie w całem mieście, a w szczególności w wytwórniach filmowych wywarła wiadomość o zabójstwie nocy ubiegłej w tajemniczych okolicznościach trzech osób.

Według przypuszczeń władz zbrodnia pozostaje w związku z usiłowaniami bandy przemytników, działającej nad Pacyfikiem, całkowitego opanowania dostawy alkoholu do Hollywood.

Jednym z zabitych jest rzekomo miejscowy przemytnik. Przed śmiercią miał on oświadczyć władzom, iż niejednokrotnie grożono mu śmiercią, ponieważ nie chciał podporządkować się wymaganiom bandy, która w ostatnich czasach rozwinęła swą działalność w Hollywood.

Niemcy nie podpisały aktu nawigacyjnego na Odrze

Berlin, 19. 1. (PAT). Biuro Wolffa ogłasza następujący komunikat w sprawie przystąpienia rządu niemieckiego do aktu nawigacyjnego na Odrze.

Ustanowiona na podstawie art. 341 traktatu wersalskiego międzynarodowa komisja do spraw żeglugi na Odrze po długotrwałych rokowaniach sporządziła 20 stycznia 1932 r. akt nawigacyjny, który został podpisany przez delegacje państw, biorących udział w naradach. Delegacja niemiecka jednak nie podpisała aktu.

Protokół końcowy otwarto do podpisu przez mocarstwa, reprezentowane w komisji przez okres 6 miesięcy, t. j. do 28 stycznia b. r. Rząd niemiecki po dokładnych studjach zaaprobował stanowisko swej delegacji i za pośrednictwem misyj zagranicznych przesłał 14 stycznia interesowanym rządom notę, w której obszernie przedstawia powody odrzucenia aktu nawigacyjnego na Odrze.

Stosunek radykałów do Herriota

Paryż, 19. 1. (PAT.) Komitet wykonawczy partji radykalno-społ. odbył wczoraj wieczorem swe pierwsze plenarne posiedzenie pod przewodnictwem Herriota. Parlamentarzyści przybyli w wielkiej liczbie.

Dep. Lenoir poruszył sprawę kampanji, prowadzonej przeciwko Herriotowi przez różne koła partyjne. Stanowisko pewnych grup wobec partji radykalno-społ. należy przypisać szeregowi pomyłek w okresie, gdy przewodniczący partji zajęty był polityką zagraniczną. Są to zresztą pomyłki, które dadzą się łatwo naprawić. Fakt ten poruszył Lenoira do głębi, gdyż niewielu jest w partji ludzi tej wartości moralnej co Herriot. Mówca nie pozwoli, aby prestiż szefa partji był naruszony.

Zabierając głos Herriot oświadczył, że jest mężem walki i chce wiedzieć, co mu się zarzuca, a przedewszystkiem musi stwierdzić, czy posiada zaufanie swojego stronnictwa. O ile go nie posiada, wycofa się, lecz jeżeli dyskusja ma nastąpić, niech się rozwinie na posiedzeniu egzekutywy, a nie w kuluarach izby.

Herriot stwierdza, że kiedy chodzi o zachowanie doktryny partyjnej to nie może okazać się ustępliwym. W sprawie długów kierował się zawsze doktryną swojego stronnictwa.

Mówca przypomina niezliczone trudności, z jakiemi musiał walczyć jego rząd i podkreślił dalej, iż słucha z pobłażaniem, lecz nie z goryczą szeptów niektórych członków partji, że nie jest dla nich już dość lewicowy. Wreszcie Herriot żąda, aby wypowiedziano się, czy zawsze działał w myśl doktryny partyjnej, czy też przeciwko niej. Ze względu na późną godzinę nocną posiedzenie zamknięto.

Dla weteranów z 1863 r.

Warszawa, 19. 1. Komitet obchodu rocznicy powstania styczniowego obok wyrazów hołdu, jaki złoży społeczeństwo weteranom 1863 r., w 70-tą rocznicę powstania, postanowił ofiarować im dar honorowy w postaci miesięcznej pensji w wysokości 125 zł. W związku z tem komitet zwrócił się do wojewodów z prośbą, aby na swym terenie działania przeprowadzali zbiórkę dobrowolnych ofiar na ten cel.

Zmarzli na posterunku

Londyn, 19. 1. (Tel. wł.) Z Szanghaju donoszą o odnalezieniu na pograniczu koreańskiem przez patrol japoński 380 zmarzniętych Chińczyków Przypuszcza się, że należeli oni do oddziału, który nacierany przez wojska japońskie, schronił się na szczyt góry Takuszan, gdzie przez 14 dni stawiał Japończykom zacięty opór. Zmarzli Chińczycy trzymali w zastygłych ramionach karabiny gotowe do strzału.

Gazeta Bydgoska

zam 15 573-4

Przyczyna pożaru „L'Atlantique"

Paryż, 19. 1. (Tel. wł.) Według doniesienia „Temps" sądowa komisja śledcza stwierdziła, że przyczyną pożaru „L'Atlantique" było krótkie zwarcie w przewodach elektrycznych.

Znów statek spłonął

Paryż, 19. 1. (Tel. wł.) Dzienniki informują, że spłonął na morzu Czerwonem statek norwedzki „Taronga" o 15 tys. tonn. By łon w drodze z Australji wioząc 12 000 tonn bawełny na pokładzie. Załoga ma być podobno uratowana.

Zdemolowanie fabryki

Tokio, 19. 1. (PAT.) Dwustu Japończyków napadło na filję fabryki maszyn do szycia w Jokohamie i zniszczyło prawie całe urządzenie, oraz ważniejsze księgi. Policja przybyła zbyt późno, aby przeszkodzić temu, dokonała jednak zgórą 100 aresztowań.

W chwili napaści personel cudzoziemski fabryki znajdował się na śniadaniu i tylko kilku Japończyków odniosło rany.

Napaść spowodowana była niezadowoleniem agentów towarzystwa w związku z brzmieniem ich kontraktów.

Przepowiednia pogody na piątek: Przy słabym mrozie pochmurno ze skłonnością do opadów śnieżnych. Lekki wiatr wschodni.

Kurs złotego. Dziś rano notowano kurs dolara w obrotach nieoficjalnych w Warszawie 8.92 zł.; w Gdańsku na Warszawę 8.92 zł.

Kurs marki niem. i guld. gd. Bank Polski oddział w Poznaniu płacił dziś za 100 mk niem w dewizach 211 50 zł, gotówką 210.30 zł, za 100 guld gd. w dewizach 173.01 do 173.27 zł., gotówką 172.67 zł.

Urzędowa cedula Giełdy Zbożowej i Towarowej w Poznaniu

Poznań, 19. 1 1933 r.

Warunki: Handel hurtowy parytet Poznań, ładunki wagonowo, dostawa bieżąca za 100 kg.:

Standardy w obliczeniu ćwierćlitrowego gęstościomierza: 1) żyto poznańskie 69.95 kg (119.1 f. w h.), 2. żyto pomorskie 69.35 kg (118.2 f. w h.), 3 pszenica poznańska 71,85 kg. (122.2 f. w h.), 4. owies poznański i pomorski 43.55 kg (74,1 f. w. h.),

Ceny transakcyjne	
Owies 30 tonn par. Poznań	13,40
Ceny orjentacyjne	
Żyto	14,20— 14,40
Usposobienie stałe.	
Pszenica	24,50— 25,50
Usposobienie stałe.	
Jęczmień browarowy	15,00— 16,50
Usposobienie stalsze.	
Jęczmień 68—69 kg	13,25— 14,00
Jęczmień 64—63 kg	12,75— 13,25
Usposobienie stalsze.	
Owies	13,00— 13,25
Usposobienie spokojne.	
Mąka żytnia 65% wł work.	22,75— 23,75
Usposobienie stałe.	
Mąka pszenna 65% wł work.	39,00— 41,00
Usposobienie stałe.	
Otręby żytnie	8,50— 8,75
Otręby pszenne	7,50— 8,50
Otręby pszenne (grube)	8,50— 9,50
Rzepak	44,00— 45,00
Rzepik	40,00— 45,00
Gorczyca	36,00— 42,00
Wyka latowa	13,00— 14.00
Peluszka	12,00— 13,00
Groch Victoria	20,00— 22,00
Groch Polowa	34,00— 37.00
Łubin niebieski	6,00— 7,00
Łubin żółty	8,50— 9,50
Seradela	8,00— 9,00
Koniczyna czerwona	90,00—110,00
Koniczyna biała	80,00—110,00
Koniczyna szwedzka	90,00—110,00

Ogólne usposobienie stałe.

Transakcje na odmiennych warunkach: żyta 150 tonn, pszenicy 225 tonn, jęczmienia 60 tonn, owsa 45 tonn, otrąb żytnich 150 tonn, otrąb pszennych 25 tonn.

POZNAŃSKA GIEŁDA PIENIĘŻNA

Poznań, 19 1. 1933 r

Tendencja dzisiejszego zebrania giełdowego była ożywiona.

Z pożyczek państwowych osłabiła się w kursie 5% poż konwers., notując 41—% w płaceniu; 4% premj. dol notowała 56 do 55½ oraz 3% poż. bud. 42.50 w tranzakcjach.

W papierach lokacyjnych P. Z K osłabiły się nieco 4½% listy dol. stare, notując 39 50 oraz 6% listy żytnie, notując 6.— do 5.85 w tranzakcjach, zaś 4½% listy dol. amort. poszukiwano po 42.—, w końcu zwyżkowały w dalszym ciągu 4% listy zast konwert na 34—34½ w tranzakcjach.

Z akcyj bankowych wzgl. przemysłowych handlowano Bankiem Polskim po 82.50 w tranzakcjach.

Cedula Urzędowa Giełdy Poznańskiej.

Papiery procentowe:

(Kurs w procentach nominału)

5% Pożyczka konwersyjna 41% P.
4½% dolarowe listy P. K. K. 39½% +.
4½% listy dolar. w złocie amort. P Z K. 42% P
4% listy zastaw. konw. ostempl. P. Z. K. 34.—34½% +.

(Kurs w złotych)

4% poż premj. dol., s. III 56—55.50 +.
6% listy żytnie P. Z K. 6.—5.85 +.
3% pożyczka bud., serja I 42.50 +.

Akcje bankowe:

(Kurs w złotych za 1 akcję)

Bank Polski I em. 82.50 +.
Tendencja ożywiona.

GIEŁDA WARSZAWSKA

z dnia 19. 1 1933 r.

Dewizy:

	trans.	sprzed.	kup.
Belgja	123,70	124,01	123,39
Gdańsk	173,43	173,86	173,00
Holandja	358,85	359,75	357,95
Londyn	29,95	30,09	29,89
Nowy Jork czeki	8,925	8,945	8,905
Nowy Jork kabel	8,929	8,949	8,909
Paryż	34,85	34,94	34,76
Sztokholm	163,25	164,05	162,45
Szwajcarja	171,98	172,41	171,55
Włochy	45,70	45,92	45,48
Berlin	212,15		

Tendencja przeważnie mocniejsza.

Papiery wartościowe i obligacje:

3% poż bud.	41,50— 41,75
4% poż. inw.	102,75 -103,25
5% poż. konw.	42,00
4% poż dolarowa	55,75— 55,25
6% poż dol	58,00
7% poż stabil.	55,63— 55,60

Tendencja niejednolita.

Akcje w złotych:

Bank Polski	80,00— 81,50

Tendencja słabsza.

PŁODY ROLNICZE

Zboża i nasiona oleiste za 1 000 kg reszta za 100 kg.

Berlin, 19. 1. 1933 r.

Pszenica marchijska	184,00—186,00
Tendencja stała.	
Żyto march.	150,00—152,00
Tendencja spokojna.	
Jęczmień browarowy	165,00—175,00
Tendencja spokojna.	
Jęczmień pastewny i przemysłowy	158,00—164,00
Tendencja spokojna.	
Owies march.	111,00—114,00
Tendencja stała.	
Maka pszenna	22,75— 26,00
Tendencja spokojna.	
Mąka żytnia	19,60— 21,60
Tendencja utrzymana.	
Otręby pszenne	8,75— 9,00
Tendencja spokojna.	
Otręby żytnie	8,60— 9,00
Tendencja spokojna.	
Groch Victoria	20,00— 23,00
Groch drobny jadalny	19,50— 21,00
Groch pastewny	12,00— 14,00
Peluszka	12,50— 14,00
Bób	13,25— 15,00
Wyka	14,00— 16,00
Łubin niebieski	8,00— 10,00
Łubin żółty	11,50— 12,75
Seradela nowa	17,00— 23,00
Kuchy lniane	10,40
Kuchy z orzecha ziemnego	10,60
Kuchy mielone (mączka)	10,60 — 10,70
Wytłoki suche	9,00
Srót Soya ekstrahowany 46% loco Hamburg	9,40
Srót Soya ekstrahowany 46% loco Szczecin	10,10
Płatki ziemniaczane	13,80
Ziemniaki jad białe	1,15 — 1,30
Ziemniaki jad czerwone	1,30— 1,40
Ziemniaki inne żółte	1,40— 1,55
Ziemniaki fabryczne w fg za funt	8

Ogólna tendencja chwiejna.

Giełdy zbożowo - towarowe

Warszawa, 18. 1. Pszenica jara czerwona szklista 27.50 — 28, jednolita 27 do 27.50, zbierana 26 — 26.50. Usposobienie spokojne, reszta notowań bez zmiany.

Lwów, 18. 1. Pszenica dworska loco Lwów 740 g/l 30 — 30.50, pszenica dworska 720 g/l 28 25 — 28.75, pszenica zbiorowa 26.75 — 27.25, żyto jednolite 15 50 — 15 75, żyto zbiorowe 14.50 — 14.75, otręby jęczmienne 7.25 — 7.50. Inne kursy niezmienione.

Katastrofalne położenie rolnictwa

Dalszy ciąg dyskusji w sejmowej komisji budżetowej — Przemówienie pos. Gruetzmachera (Kl. Nar.)

W dzisiejszem wydaniu porannem zreferowaliśmy pierwszą część obrad nad budżetem min. roln. W niezwykle interesujące momenty obfitowały dalsze obrady. Rozpoczęło je przemówienie pos. Grützmachera z Klubu Narodowego, który oświadczył m. in.:

„Od trzech lat słyszymy od p. referenta bardzo rozumne poglądy, a nawet środki zaradcze. Cóż z tego, kiedy rząd tego nie wykonywa? Zdaje mi się poprostu, że rząd nie wierzy w katastrofalny stan rolnictwa. Jeżeli p. Prystor mówi, że nie może być mowy o podwyższeniu cen rolniczych, to dla mnie jest to równoczesne z śpiewaniem „requiem aeternam" dla rolnictwa.

„Zadałem sobie trud, przeliczyć według dzisiejszych cen kalkulację, jaką przeprowadziły miarodajne organizacje rolnicze, z czego się okazuje, że koszt produkcji jednego q. żyta wypada na 21,20 zł. Przy największym wysiłku możnaby jeszcze te koszta obniżyć do 17.66 zł. Jeżeli do tego poziomu nie będzie można podnieść ceny, to musi nastąpić bankructwo, a te wszystkie inne środki o których tu mowa była, mogą tylko odegrać rolę dawki kamfory dla przedłużenia życia konającego. Doraźnym środkiem pomocy mogłoby być szersze stosowanie premji eksportowej. Obliczono, że każda złotówka, wydana na te premje daje rolnikowi 6 zł zarobku, gdyż ceny wewnętrzne zależne są od ceny eksportowej. Inni, bardziej optymistyczni, obliczają stosunek jeszcze bardziej korzystnie. Mojem zdaniem jest to jedyny sposób, a tymczasem rozchodzą się wieści, że rząd ma właśnie iść w odwrotnym kierunku i stopniowo zmniejszać premje wywozowe co kwartał o 2 zł. Wiele dobrego mogłoby także przynieść zarządzenie, żeby wszystkie surowce, jakie kraj nasz produkuje, były chronione przed przywozem z zagranicy. To, co dotychczas się robi na tem polu, jest niewystarczające.

„Nowa taryfa celna przeraziła mnie o tyle, że przebija z niej tendencja, ażeby surowce, przybywające przez Gdynię, były wolne od cła.

„Opierając się na sprawozdaniu NIK., pragnąłbym, ażeby ministerstwo, udzielając zasiłków, zawsze żądało wyrachowania się i ażeby nie przyłączały się tam momenty polityczne. Takie środki, jak instruktorat, nie mogą działać, jeżeli nie dzieje się to w bardzo żywym kontakcie z czynnikami społecznemi. Wszędzie boję się zbytniego zbiurokratyzowania. Wreszcie nie rozumiem, dlaczego izby rolnicze w Warszawie, w Poznaniu i na Pomorzu zostały rozwiązane i zaprowadzone rządy komisaryczne, co ma trwać do nowych wyborów".

Min Ludkiewicz: Wynikło to z ustawy, nie miałem prawa przedłużać.

Pos. Gruetzmacher: Uspokoi mnie to, jeżeli p. minister określi termin, w którym odbędą się nowe wybory.

Min. Ludkiewicz: Najdalej za trzy miesiące.

Pos. Gruetzmacher: Bardzo jestem rad i będę o tem pamiętał.

Dalsi mówcy — Pos. Kawecki (Klub Nar.) o bolączkach osadnictwa

W dalszej dyskusji przemawiali posłowie Lechnicki (B. B.), Jankowski (N. P. R.), Polakiewicz (B. B.), Bandziński (Kl. Lud.) i Hutten-Czapski (B. B.). Następnie zabrał głos pos. Kawecki z Klubu Narodowego, który omawiał specjalnie sprawy osadnicze.

„To, co p. minister mówił o osadnictwie, budzi w nas lepsze nadzieje. W roku ubiegłym spełzły na niczem nasze starania, by uregulować zagadnienia, związane z osadnictwem. Zbagatelizowano twierdzenia opozycji, że położenie osadników jest ciężkie. P. minister położenie to zna i szuka poważnych dróg wyjścia z niego. To już jest wiele. Dotąd mieliśmy tylko obietnice, a jeśli chodzi o osadnictwo brak było perspektywy i spojrzenia w dal, stąd brak posunięć zasadniczych w tej tak ważnej dziedzinie.

„Sedno sprawy, to obciążenie osadnictwa. P. minister mówił o osadnictwie z parcelacji prywatnej, należy zwrócić uwagę jednak również na osadnictwo z parcelacji państwowej. Zasadniczą sprawą jest tu ustalenie szacunku i danie osadnikom przewłaszczenia. W r. ub. na 122.000 osad tylko 48.000 miało przewłaszczenie. Urzędy ziemskie nie korzystają z posiadanych uprawnień. W okręgowym urzędzie poznańskim dotąd nie załatwiono tysiąca umów markowych. P. minister Kozłowski w liście poufnym polecił wprawdzie umowy markowe bezsporne uznać i dokonać przeliczenia według ustawy waloryzacyjnej. Ale do dziś sprawa ta nie jest załatwiona. Wogóle — bez rewizji szacunków ziemi, sprzedanej przez urzędy ziemskie, nie da się pomyśleć pomoc i ratunek dla osadnictwa z parcelacji rządowej.

„Nietylko więc należy uznać umowy markowe, nietylko trzeba wyzyskać w całości rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 27 kwietnia 1928 r., ale uzupełnić tę instrukcję przepisami o zniżce szacunków z lat 1927 — 28 — 29 i 30, gdyż szacunki z tych lat są nadmiernie wysokie. Urzędy ziemskie celowo nie kończą tych spraw, bojąc się przeliczenia i obniżenia szacunku ze względu na interes skarbu państwa. To stanowisko musi być zmienione. Właśnie w interesie skarbu państwa leży, by osadnik nie doszedł do ruiny a ministerstwu winno zależeć na utrzymaniu placówek, które są przecież jego dorobkiem.

Od sprawy szacunków uzależniona jest sprawa przewłaszczeń. Nie można cierpieć takiego stanu, jaki jest dziś, by osadnik nieraz od dziesięciu, czy nawet 12 lat nie miał tytułu własności, szczególniej to jest ważne na ziemiach zachodnich.

„Wobec nędzy na wsi są coraz częstsze wypadki odsprzedaży części parcel, co w krótkim czasie może doprowadzić do zepsucia struktury gospodarstw nowopowstałych. Zapytujemy, czy Panu Ministrowi jest to wiadome, i co zamierza przedsięwziąć, by temu zapobiec.

„P minister mówił tu o wyrównaniu należności za ziemię, przejętą na cele osadnictwa wojskowego. Gdyby wyrównać ją miano tylko z funduszu obrotowego reformy rolnej, właściciele musieliby na swą należność długo czekać. Są prostsze sposoby załatwienia sprawy. Ordynacja nieświeska ma 2.000.000 należności za ziemie, oddane pod osadnictwo wojskowe, a równocześnie w tych latach zapłaciła 7.000.000 złotych podatku. Łatwe jest przecież zaliczenie należności na podatki. (min. Ludkiewicz: tak tę sprawę rozumiemy). Cieszę się, że Pan Minister podobnie ujmuje zagadnienie.

„Wyrażam następnie wątpliwość, czy należy forsować osuszenie Polesia. Robi się to dla stworzenia tam wzorowych ferm doświadczalnych. Pewna ich ilość już jednak istnieje a preliminowanie na te cele 380 tysięcy złotych jest niewspółmierne z sytuacją i innemi potrzebami rolnictwa.

„W preliminarzu funduszu obrotowego reformy rolnej figuruje nowa pozycja 115.000 zł. na koszta egzekucji. Ta pozycja koliduje z przemówieniem p ministra, które dowiodło zrozumienia z jego strony doli osadników. Nie można ich wtrącać w ostateczną ruinę. Uzupełnieniem wywodów p. ministra winno być skreślenie tej pozycji."

Pos. Jakubowski (Klub Nar.) o dewastowaniu lasów

Po pośle Kaweckim przemawiał pos. Jakubowski z Klubu Nar., który scharakteryzował niepomyślny stan lasów państwowych i niszczycielską gospodarkę, w nich prowadzoną. Mówca stwierdził, że w administracji lasów zwyciężyła tendencja przemysłowo-handlowa i fiskalna.

Wyjaśnienia i zapowiedzi min. Ludkiewicza

W końcowem swem słowie min. Ludkiewicz m. in. oświadczył:

Dekrety...

Wszyscy panowie, poruszając różne rzeczy, które są do załatwienia, żądają ciągle odemnie dekretów i dekretów — nawet najwięksi zwolennicy liberalizmu. Proszę panów, niesposób wyprodukować tylu dekretów. Dyrektorzy departamentów wprost pastwią się nade mną, żądając, aby ciągle podpisywał. Raz to wpadłem w szewską pasję i groziłem już, że będę strzelał. W ministerstwie o wszystkiem pamiętamy, lecz wszystkiego na raz zrobić nie można.

Zapowiedź nowych projektów

„W sprawie włości rentowych nie jestem jeszcze zdecydowany, tak samo w B. B. W R. jedni mogą być za tem a drudzy przeciw, może objawić swe zdanie lewica, prawica. Dotychczas ciała ustawodawcze wypowiadały się zawsze przeciw temu, ale wielu zdanie swe zmieniło. Jeżeli daliśmy komuś tyle pieniędzy, jeżeli teraz zniżymy mu do 1 proc., to nie wiem, czy to jest sprawiedliwe, żeby już dostał ziemię tak zupełnie darmo, wobec tego niech lepiej będzie wieczystym czynszownikiem. Sądzę, że to jest jedyne wyjście.

„Nie chciałem obniżać szacunku ale powiedziałem: mniejsza o to, ile kto mi będzie winien, a musi płacić tyle, ile może.

„Wnoszę jeszcze dwie ustawy. Jedna obniża rentę ziemską do 3 proc. Wstyd nam, jako państwu i Sejmowi, żeśmy się zobowiązali do pewnych rzeczy a niema możności ich wykonać. Uważam, że z tem trzeba skończyć i chcę zapłacić tą rentą. I zrobiłem tak: kto chce, dajemy 5-proc rentę, a kto się zgadza, bierze 3 proc. Przypuszczam że najmniej 95 proc. weźmie według nowej ustawy, a to dlatego, że damy pewne korzyści tej rencie, będzie nią można zapłacić wszystkie podatki, będzie ją można sprzedać i t. d Minister skarbu zgodził się na te koncepcje.

Nie będzie wykazu imiennego

„Przygotowaliśmy jeszcze jedną ustawę. Ogłaszamy co roku wykaz imienny, a widzę, że nie wykupiliśmy 32 000 ha dlatego, że niema czem zapłacić. Poco więc wykaz imienny? Dlatego, że jest w ustawie. Ustawy są poto, żeby były mądre, a nie żeby ludzie stawali się ich niewolnikami Prawica prosi, żebym ją wywłaszczał, lewica nie chce, bo za drogo; ja w Genewie mam kłopoty z Niemcami. Powiedziałem więc sobie: w tym roku nie zrobię wykazu. Więc z drżącem sercem posłałem ten projekt do Sejmu. Niech bomba pęknie".

Po końcowych wyjaśnieniach ministra budżet min. rolnictwa uchwalono ze zmianami, zaproponowanemi przez referenta.

NIEMA TRUCIZN W TYTONIU,
albowiem paląc papierosy w tutkach

DWUUSTNIKI

organizm palacza chroniony jest przed wszelkiemi zgubnemi substancjami dymu tytoniowego.

Dwuustniki poleca

Fabryka Tutek Patentowanych
JAN PIOTROWSKI
w Warszawie, ul. Grzybowska 49, tel. 295-89

Pz 7 859-62.20

Przeciw zniesieniu sądu apelacyjnego w Toruniu

Z przemówienia posła Stefana Sachy w Sejmie

Na plenum Sejmu poseł Ziemi Pomorskiej, red. Stefan Sacha, wygłosił — jak już o tem pokrótce donosiliśmy — przemówienie, protestujące przeciw zamierzonemu zniesieniu sądu apelacyjnego w Toruniu.

„W roku 1932 późną jesienią — mówił pos. Sacha — usunięto ze Starogardu fabrykę monopolu tytoniowego, która zatrudniała kilkuset robotników.

„W roku 1932, od 1 września, usunięto z Pomorza kuratorjum szkolne, przenosząc do Poznania.

„W roku 1932 postanowiono przenieść dyrekcję kolejową z Gdańska, dla której nie obrano jeszcze wyraźnego miejsca, i niewiadomo dokąd ona z Gdańska będzie naprawdę przeniesiona.

„Rok obecny ma dać Pomorzu podarunek w postaci zniesienia sądu apelacyjnego w Toruniu i przeniesienia go do Poznania. W jakich okolicznościach te wydarzenia się odbywają?

„Nikogo w tej izbie nie trzeba przekonywać o tem, że w świecie całym mówi się teraz i pisze dużo o Pomorzu. Nikogo nie trzeba także przekonywać o tem, że polityka polska w obecnym roku swoją działalność rozwijać będzie pod znakiem Pomorza.

„Propaganda niemiecka rozpoczęła ożywioną działalność, wzmocniła atak właśnie na granicach pomorskich. W Królewcu, w Pile, we Wrocławiu w Bytomiu ośrodki administracji niemieckiej są przez rząd Rzeszy wzmacniane, a ziemie nadgraniczne pod postacią gospodarczych programów są bardzo wydatnie miljonowemi sumami zasilane.

„W tym okresie, kiedy na granicach Polski administr. niemiecka wzmacnia swoje posterunki, w tym czasie, kiedy społeczeństwo niemieckie gospodarczo umacnia swoje pozycje, może powstać wrażenie, że w Polsce dzieje się odwrotnie. I dlatego zwracamy uwagę i społeczeństwa i tej Izby na szkodliwość tego projektu przedewszystkiem ze względów zewnętrzno-politycznych."

Następnie pos. Sacha wykazał cyfrowo, że względy oszczędnościowe nie mogą odgrywać roli w decyzji zniesienia sądu, natomiast pogorszy się bardzo wymiar sprawiedliwości.

„Spraw zaległych w sądzie apelacyjnym w Poznaniu — stwierdził mówca — jest około 3.000, spraw zaległych na Pomorzu jest około 2.000. Na Pomorzu na pierwszą rozprawę apelacyjną cywilną trzeba czekać normalnie 15 do 18 miesięcy. Jeżeli sąd apelacyjny zostanie przeniesiony do Poznania, sprawność wymiaru sprawiedliwości, zgóry można to twierdzić, nie podniesie się, a przeciwnie ta sprawność się pogorszy."

Wskutek uporu odnośnych grup polskich

„Obrona Ludu", organ Narodowej Partji Robotniczej, zaczepił obóz narodowy, zarzucając mu „koalicję z Niemcami" w toruńskiej radzie miejskiej Jest to oczywiście nonsens.

Nikt nie zwracał się do radnych Niemców w Toruniu, by głosowali na kandydata narodowego adwokata Michałka. Jeżeli mimo to głosy ich padły na p. Michałka, stało się to z ich własnej i wyłącznej inicjatywy.

Układ sił liczebnych w toruńskiej radzie miejskiej jest taki, że niestety, — wobec uporu odnośnych ugrupowań polskich — głosy niemieckie stanowią języczek u wagi. Nad tym stanem rzeczy należy wyraźnie ubolewać. Gdyby po polskiej stronie była wszędzie dobra wola, byłoby zupełnie inaczej.

Każdy bezstronny musi przyznać, że prezesura toruńskiej rady miejskiej należy się bezwzględnie Klubowi Narodowemu, obejmującemu 18 radnych Tymczasem Narodowa Partja Robotnicza rości sobie pretensje do tego stanowiska, chociaż jej siła liczebna w radzie miejskiej jest o połowę mniejsza od siły Klubu Narodowego. Za kandydatem N. P. R. p. Antczakiem głosowali ponadto socjaliści w liczbie 6 i głosowało 4 „sanatorów". Uzgodnienie sprawy przyszłości między polskiemi klubami radzieckiemi w Toruniu jest konieczne.

Zmiany w Żyrardowie

Jak słychać, na kierowniczych stanowiskach w Zakładach Żyrardowskich nastąpi w tych dniach szereg zmian, które dotyczą przedewszystkiem członków dyrekcji oraz inżynierów-kierowników poszczególnych wydziałów. Na stanowiska te, zajmowane dotąd przez obcokrajowców, zostali zaangażowani Polacy. Między innymi Polak został kierownikiem przędzalni lnu.

Posiedzenie Senatu

Warszawa, 19. 1. (PAT.) Plenarne posiedzenie Senatu odbędzie się w środę 25 bm. o godz. 16.

Książka, którą każdy kulturalny Polak przeczytać powinien:

A. Heydel nr 7 412

Jacek Malczewski - Człowiek i artysta

DZIAŁ GOSPODARCZY

Gospodarka monopolowa

(Monopol tytoniowy)

Prasa świąteczna przyniosła wiadomość o obniżeniu cen wyrobów monopolu tytoniowego. Ta pożądana wiadomość została opatrzona komentarzem, że upada argument „sztywnych cen" monopolowych, którym wojowały kartele.

Monopol tytoniowy stał się bohaterem dnia. Bohaterowi warto poświęcić nieco więcej uwagi i zanalizować jego gospodarkę. Dużem ułatwieniem pod tym względem jest książka p. Zdzisława Grabskiego p. t. „Polityka handlowa polskiego monopolu tytoniowego", wydana przez Towarzystwo Ekonomiczne w Krakowie.

W działalności monopolu należy odróżnić dwa działy: produkcyjny i handlowy. W zakresie produkcji oczywiście najistotniejszą jest uprawa tytoniu. Ograniczenie importu surowca, posiadanie własnego tytoniu — to niewątpliwie czynnik dodatni. Jest on połączony z objawem ujemnym, a mianowicie plantator tytoniu i jego otoczenie przestaje być legalnym odbiorcą monopolu i pali własny tytoń.

Zapobiega temu kontrola. Kontrola jest tem trudniejsza, im drobniejsze są plantacje i im większa jest ich ilość. Wydawałoby się, że w tych warunkach powinna nastąpić pewna koncentracja. Monopol jest innego zdania. W pracy swej „Spożycie tytoniu w Polsce" p. Józef Dzierżyński podaje cyfrę 45 000 plantatorów. W tych warunkach kontrola jest niemożliwa.

Wspomniany na wstępie autor podaje, że w pierwszym roku uprawy w okręgu lubelskim, w którym jest zaledwie 1 720 plantatorów, niedobór legalnego spożycia wyniósł w przybliżeniu 75 000 kg. Daje to nam pojęcie o całości niedoboru, który nawiasem mówiąc stale się powiększa.

Nie poruszamy sprawy monopolu gilz, gdyż ta jest narazie nieaktualna, natomiast warto zwrócić uwagę na zagadnienie opakowania. Wbrew tendencjom, które panują na całym świecie, monopol postanowił zmienić opakowanie pudełkowe na opakowanie miękkie (na wzór Kameli, Caporalów). Nawiasem warto wspomnieć, że opakowanie takie wymaga produkcji papierosów okrągłych i silnie nabijanych tytoniem, czyli to, co zaoszczędzi się na opakowaniu, wyda się na tytoniu. Jednocześnie ta „oszczędność" oznacza likwidację 5 fabryk, w których pracuje 800 robotników; oznacza również konieczność importu maszyn angielskich jednorazowo i systematyczny dowóz folji aluminjowej — ale „radosną twórczość" zastąpiła nam równie „fachowa" twórczość oszczędnościowa.

Analizując politykę handlową polskiego monopolu tytoniowego, dochodzimy do zdumiewających wyników. Przeciętny obywatel nie orjentuje się, że posiadamy aż 33 gatunki papierosów. Jest to absurd!

Dodajemy do tego, że co pewien okres czasu jakieś papierosy wychodzą z mody i modnemi stają się inne. Nie jest to zgoła wynik polityki handlowej monopolu. Przecież trudno przypuścić, by zadaniem „płaskich" było wyrugowanie droższych „Ergo". Zwykle tendencją zasadniczą jest rozpowszechnienie gatunków droższych.

Nie tak drogich jak słynne doniedawna „Wile", których sprzedawano 26 pudełek dziennie w całej Polsce, albo „Specjalne Egipskie", których sprzedawano 226 pudełek. Wynikałoby z tego, że papieros luksusowy wogóle niema możliwości zbytu. Tak nie jest — tylko klienta trzeba umieć znaleźć. Nie znajduje się go wówczas, gdy sprzedaż każdego z 33 gatunków zapewnia detaliście identyczną korzyść. Niema powodu dokładać starań, by jakiś gatunek szczególnie rozpowszechnić. W przedsiębiorstwach prywatnych przyjmuje się detaliście zróżniczkowaną prowizję — wyższą przy gatunkach, na których wprowadzenie przedsiębiorcy więcej zależy, niższą przy tych gatunkach, które mają być z rynku wycofane.

Tego u nas niema — co więcej, tytoń i papierosy, robione „domowo", wypierają papierosy monopolowe ze stratą dla monopolu. Monopol przeciwdziała temu przez pomieszczanie w prasie mniej lub więcej pomysłowych anegdotek. To trochę za mało. Przeciwdziałaniem miały być papierosy „obstalunkowe". Eksperyment ten zawiódł, gdyż zwłaszcza przy rozpowszechnionym systemie ulicznej sprzedaży — nikt nie kupuje chętnie papierosów nieopakowanych. Skuteczniejszem przeciwdziałaniem byłaby szersza propaganda papierosów bez ustnika — gdyż tych nie robi się domowo. O takiej propagandzie monopol nie pomyślał.

L. Grabski w swej książce kładzie duży nacisk na zagadnienie standartu. Proponuje wprowadzenie pięciu klas papierosów ustnikowych i pięciu klas papierosów bezustnikowych. Ma rację — przecież tych 33 gatunków obecnie, to stanowczo za dużo, ale...

„Ale" jest poważne.

Gdy rozmawiamy z palaczami, informują nas oni rozmaicie:

— Papierosy egipskie z numerem „takim" są najlepsze? „Płaskie" się popsuły, a były lepsze prawie od „Damesów". „Ergo" nie można już palić.

Wszystkie te uwagi świadczą, że smak tych papierosów się zmienia. To jest największą przeszkodą przy standarcie.

Zarówno w tej dziedzinie, jak i w wielu innych, zaproponowalibyśmy najistotniejszą reorganizację... fachowość.

R. G.

KRONIKA GOSPODARCZA

Program prac komisji dla spraw handlu przy ministrze przemysłu i handlu

Jak już donosiliśmy prace komisji dla spraw handlu zostaną po kilkomiesięcznej przerwie wznowione.

Pierwsze posiedzenie odbędzie się w najbliższą sobotę 21 bm. pod przewodnictwem p. min. Zarzyckiego.

W sprawie tej odbyło się przygotowawcze posiedzenie w warszawskiej Izbie Przemysłowo - Handlowej, na którem ustalony został prowizorycznie program prac komisji. Uzgodniono w pierwszym rzędzie zasadę, iż ponownie muszą być wzięte pod obrady sprawy niezałatwione z zeszłorocznego programu, gdyż dotyczą one najkapitalniejszych zagadnień handlu.

Są to następujące sprawy:

1) likwidacja zaległości podatkowych,
2) procedura egzekucyjna,
3) problem ksiąg handlowych,
4) likwidacja zaległości w opłatach ubezpieczeniowych,
5) rewizja pojęcia pracownika umysłowego w handlu,
6) polityka kredytowa monopoli skarbowych,
7) całokształt problemu kredytów dla kupiectwa,
8) polityka dostaw w stosunku do kupiectwa,
9) zagadnienia handlu ulicznego, domokrążnego, maskowanego itd.

Ponadto mają być także rozważane sprawy ogólne.

W dalszym ciągu projektowane jest omówienie pierwszych pięciu punktów spraw niezałatwionych z zeszłorocznego programu w oparciu o materjały dawniej przygotowane, oraz aktualne przeciwkryzysowe uchwały Związku Izb.

W pracach powyższej komisji bierze czynny udział jako reprezentant handlu ziem zachodnich Polski p. Brunon Sikorski, dyrektor Zw. Towarzystw Kupieckich w Poznaniu.

O opłacalność rolnictwa

W przemówieniu w Senacie, z okazji 10-lecia Izby Senackiej, oświadczył p. premjer Prystor, że nie widzi możliwości podniesienia cen artykułów rolniczych.

Do słów premjera nawiązał poseł Stronnictwa Narodowego, p. Gruetzmacher w dyskusji nad budżetem min. rolnictwa i reform rolnych, wyrażając opinię, że jeśli p. premjer mówi o niemożliwości podniesienia cen rolniczych, to brzmi to jak „Requiem aeternam" dla rolnictwa.

Z przeliczenia wynika bowiem, że koszt produkcji 100 kg. żyta wypada na 21,2) zł. Przy największym wysiłku możnaby jeszcze te koszta obniżyć do 17.66 zł. Jeżeli do tego poziomu nie będzie można podnieść ceny, to musi nastąpić bankructwo.

Doraźnym środkiem pomocy mogłoby być szersze stosowanie premji eksportowej. Obliczono, że każda złotówka, wydana na te premje, daje rolnikowi 6 zł. zarobku, gdyż ceny wewnętrzne zależne są od ceny eksportowej. Inni obliczają stosunek ten jeszcze bardziej korzystnie.

„Tymczasem rozchodzą się wieści, że rząd ma właśnie iść w odwrotnym kierunku i stopniowo zmniejszać premje wywozowe co kwartał o 2 zł"

Przypominamy, że przed kilku dniami zwracaliśmy uwagę na konieczność podtrzymania systemu premij eksportowych na ziemiopłody, a nawet ich konieczne rozbudowanie.

PODATKI I OPŁATY

(p) **Dodatkowe wymiary kar za zwłokę i odsetek.** Niektóre urzędy skarbowe w Poznaniu dokonały w ostatnich dniach licznych dodatkowych wymiarów kar za zwłokę i odsetek. Wymiary te odnoszą się do tych wpłat podatkowych, przy których, przez niedopatrzenie oddziałów rachunkowych odnośnych urzędów, nie zarachowano przypadającej części na należne wtedy kary za zwłokę wzgl. odsetki. Izba Przemysłowo-Handlowa w Poznaniu, uważając tego rodzaju postępowanie za niesłuszne, zwróciła się do pana prezesa Izby Skarbowej o uchylenie powyższych wymiarów.

Z KRAJU

(k) **Koszty handlowe w bankach większe od dochodów.** Zestawienie operacji i działalności banków prywatnych w Polsce za okres pierwszych trzech kwartałów 1932 roku wykazuje, że koszty handlowe w r. 1932 wynosiły 104.9 proc. dochodów, pozostaje zatem deficyt około 5 proc. dochodów. W tym samym okresie 1931 roku koszty handlowe stanowiły 84,1 proc. dochodów.

(k) **Polsko - sowieckie rokowania handlowe na martwym punkcie.** Z końcem bież. miesiąca wygasa umowa o działalności „Sowpoltorgu", polsko - sowieckiego mieszanego towarzystwa importowo - eksportowego. W Warszawie toczą się rokowania o przedłużenie umowy. Delegacja sowiecka wystąpiła z racji tych rokowań z szeregiem postulatów, dotyczących przyznania stronie sowieckiej ulg celnych na import towarów rosyjskich do Polski. Strona polska niektóre z tych postulatów uwzględniła. Trudność sfinalizowan a rokowań stanowi głównie kwestja kredytu finansowego przy wywozie towarów polskich do Rosji. Strona polska zaproponowała, aby równocześnie ze zmniejszeniem eksportu towarów polskich do Rosji, zmniejszony został również polski kredyt finansowy w wysokości 250 tys. dol. Ta propozycja polska napotkała na zdecydowany opór ze strony sowieckiej i spowodowała, w rezultacie, przerwanie rokowań.

(k) **Odpływ obcych kapitałów z Polski.** Rachunki kapitałów obcych banków wykazały w okresie styczeń — wrzesień 1932 r. dość znaczny ubytek, wynoszący 137 milj. zł. W samym trzecim kwartale 1932 r. ubytek kapitałów obcych trwał jeszcze, ale wynosił tylko 5,5 milj. zł. i dotyczył wyłącznie kredytów zagranicznych. Wycofywanie kapitałów przez zagranicę, a zwłaszcza spłata przez banki kredytów zagranicznych trwały i w pierwszem półroczu i w trzecim kwartale roku ub.

(k) **Ważne dla eksporterów masła do Niemiec.** Polsce został przyznany kontyngent przywozowy na masło do Niemiec po cle normalnem 100 mk. niem. od 100 kg. z tem, że od 7 — 31. 1. 1933 r. będzie można wywozić masło tylko przez niemieckie urzędy celne Neu - Bentschen i Bahnhof Schneidemühl, czyli przez polskie urzędy celne w Zbąszyniu i Miasteczku. Od lutego 1933 r. zaś przez wszystkie urzędy celne na granicy polsko - niemieckiej. Pozwolenia na wywóz masła do Niemiec wydawane będą przez min. przemysłu i handlu. W związku z powyższem Izba Przemysłowo - Handlowa w Poznaniu wzywa zainteresowanych eksporterów masła, jak i mleczarnie do niezwłocznego zgłoszenia w Izbie ilości żądanego przydziału na miesiąc styczeń, luty i marzec z odpowiednem umotywowaniem wysokości.

Z ZAGRANICY

(z) **Obostrzenia importowe dla bekonu w Anglji obowiązują nadal.** Pod przewodnictwem ministra rolnictwa Elliota odbyła się 17 bm. konferencja w sprawie dalszych restrykcyj importowych w stosunku do bekonów i szynek. W konferencji brali udział przedstawiciele wszystkich państw, przywożących do Anglji bekony. Rezultatem konferencji jest przedłużenie obecnych restrykcyj do 22 lutego. Polska zachowuje więc na miesiąc swój dotychczasowy kontygent bekonów w wysokości 80 tys. centnarów. Minister Elliot zapowiedział jednak, że po tym czasie Wielka Brytanja będzie się domagała zwiększenia dotychczasowych ograniczeń o dalsze 7 i pół proc. Konferencję w tej sprawie min. Elliot zapowiedział na 6 lutego, w przededniu zebrania parlamentu, i zapewne przystąpi odrazu do dyskusji nad projektami rządowemi co do uregulowania przywozu bekonów począwszy od 1 lipca 1933 r. na podstawie raportu komisji o reorganizacji produkcji i importu bekonów i szynek.

Purgan, Erbe
idealny w działaniu środek przeczyszczający
Pz 7 742 51 75

Pogrzeb śp. dr. Kubacza w Gdańsku

Wspaniały hołd, złożony zasłużonemu działaczowi

Gdańsk, 18 stycznia.

Jak już donosiliśmy w dziale depesz, wczoraj w południe odbył się w Gdańsku pogrzeb ś. p. dr. Franciszka Kubacza, długoletniego wodza Polaków gdańskich. W kondukcie pogrzebowym, który przeszedł przez całe miasto, wzięło udział zgórą 1.500 osób. Za trumną kroczyła najbliższa rodzina: wdowa, syn z żoną i jedna córka. Druga córka Zmarłego nie mogła oddać ojcu ostatniej posługi, ponieważ władze gdańskie uniemożliwiają jej przyjazd do miasta.

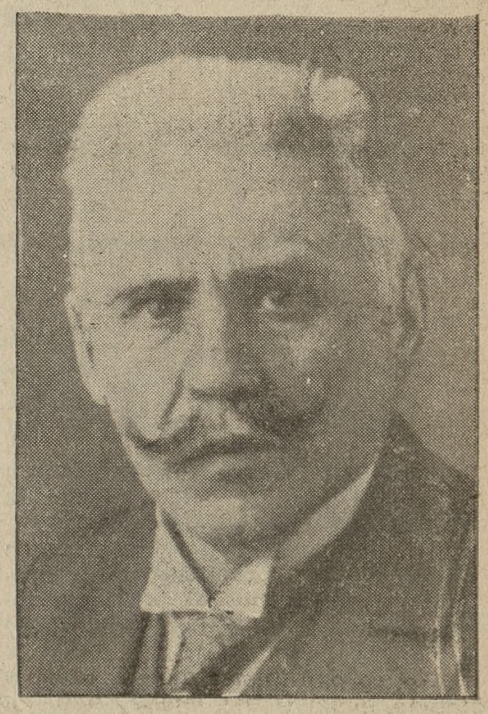

Ś. p. dr. Kubacz

Nad otwartą mogiłą przemawiali: proboszcz polskiego kościoła św. Stanisława we Wrzeszczu, ks. Komorowski, proboszcz parafji św. Józefa, ks. prałat Sawatzki, Niemiec, znany polityk centrowy, i poseł Matłosz w imieniu Stronnictwa Narodowego i klubu poselskiego Stronnictwa Narodowego. Doskonały chór męski im. Moniuszki odśpiewał „W mogile ciemnej", a zebrani żałobnicy — „Witaj Królowo". Trumnę od wrót cmentarza do grobu nieśli studenci z korporacji „Gedania".

W pogrzebie śp. dr. Kubacza wziął udział cały polski Gdańsk. Kto mógł, oderwał się od pracy, żeby odprowadzić na miejsce wiecznego spoczynku tego, który przez całe dziesiątki lat organizował Polaków gdańskich i był nietylko ich przywódcą, ale również opiekunem i doradcą. Nad świeżą mogiłą trudno się rozwodzić nad ciosami natury moralnej, które skróciły Zmarłemu życie. Fakt jednak pozostanie faktem, że bezwzględna walka polityczna, którą prowadziły ze ś. p. dr. Kubaczem pewne czynniki uważające się za powołane do tworzenia polityki polskiej w Gdańsku i które starały się zepchnąć go w cień, przyprawiła go o wiele zmartwień i trosk. Tłumy, które wzięły udział w pogrzebie i szczera żałoba, która okryła nietylko Polaków w Gdańsku, ale również tych wszystkich w całej Polsce, którzy umieli ocenić i uznać Jego pracę dla narodu — to hołd najpiękniejszy dla niezachwianego pracownika idei, której służył i o którą walczył.

Zniżka cen papieru

Akcja zniżki cen artykułów skartelizowanych ma objąć również papier. Uwaga zwrócona jest zwłaszcza na niektóre gatunki, jak papier pakowy, rotacyjny, bibułkowy itp., mające szerokie zastosowanie w przemyśle, czy w handlu.

Syndykat papierniczy „Centropapier" uchwalił z terminem rzekomo od 1 lutego obniżenie cennika papierów od 2 do 10 proc. Zniżkę tę uważa się jednak ogólnie za niedostateczną i nieodpowiadającą faktycznym możliwościom zsyndykalizowanych wytwórni papierniczych.

WIADOMOŚCI POTOCZNE

Pozn. Kolej Elektryczna w r. 1931

W związku z walnem zgromadzeniem, które się odbędzie 21 bm., otrzymaliśmy następujące informacje o działalności P. K. E. w r. 1931.

Wynik gospodarczy za r. 1931 stał pod znakiem dalszego spadku frekwencji pasażerów. Przewóz tramwajowy i ilość wagonokilometrów obniżyły się w porównaniu do r. 1930 o 9 proc., a przychód z przewozu tramwajowego zmniejszył się o 12 proc.

Jeszcze w większym stopniu obniżył się przychód z przewozu autobusowego, bo o 18.6 proc., a wozokilometry o 9 proc. i ilość przewiezionych pasażerów o 11,5 procent.

W porównaniu z r. 1929 i 1930 dane liczbowe przedstawiają się następująco:

TRAMWAJE

Przychód z przewozu tramwajowego wynosił w 1931	5.978.836,23 zł
„ „ „ „ w 1930	6.794.088,94 „
„ „ „ „ w 1929	7.780.034,45 „
Ilość wagonokilometrów wynosiła w r. 1931	5.082.278
„ „ „ „ w r. 1930	5.613.610
„ „ „ „ w r. 1929	6.072.150
Ilość pasażerów przewiezionych wynosiła w r. 1931	31.257.934
„ „ „ „ w r. 1930	34.350.775
„ „ „ „ w r. 1929	39.417.381

AUTOBUSY

Przychód z przewozu osob. autobusami wynosił w r. 1931	500.497,20 zł
„ „ „ „ „ w r. 1930	615.317,95
„ „ „ „ „ w r. 1929	859.652,40
Ilość wozokilometrów wynosiła w r. 1931	550.784
„ „ „ w r. 1930	605.711
„ „ „ w r. 1929	709.401
Ilość pasażerów przewiezionych wynosiła w r. 1931	1.453.800
„ „ „ „ w r. 1930	1.642.720
„ „ „ „ w r. 1929	2.192.361

TROLLEYBUSY

Przychód w r. 1931 wynosił 140.966.92 zł, w 1930 r. — 139.600, 71 złotych;
Ilość wozokilometrów w r. 1931 154.803, w r. 1930 — 127.934;
Ilość przewiezionych pasażerów w r. 1931 507.268, w r. 1930 — 695.500.

Ogólna długość torów pojedyńczych na dzień 31 grudnia 1931 r. wynosiła 59.763 m.

Bilans zamyka się po obu stronach sumą 23.575.646,87 zł, plus pozycji gwarancje i gwarancje w postaci tymczasowego długu gruntowego, zapisanego łącznie na nieruchomościach Spółki w wysokości 9.709.991,56 zł i wykazuje zysk brutto w kwocie 551.001,47 zł.

W roku gospodarczym 1931, jak wynika z poszczególnych kont bilansu P. K. E. przeprowadziła pewne inwestycje na łączną sumę około 140 tys. złotych, a mianowicie przedłużono tor na ul. Grunwaldzkiej o 424 m., założono nową sieć na przedłużonej linji, wybudowano przy Wozowni II. suszarnię do drzewa oraz rozbudowano Osiedle przy ul. Bukowskiej. Ponadto P. K. E. nabyła w r. sprawozdawczym 8 proc. obligacje m. Poznania z r. 1929 nom. wart. 1 milj. zł w celu złożenia ich jako kaucji na zabezpieczenie pożyczki zagranicznej.

Rok gospodarczy 1932 obniżył w dalszym ciągu frekwencję pasażerów, jak również bardzo poważnie przychód, bo o około 1 milj. 300 tys. zł, wobec czego zniżka taryfy tramwajowej i autobusowej jest w chwili obecnej niemożliwą.

Zarząd Poznańskiej Kolei Elektrycznej spoczywa w rękach p. inż. Wiktora Maćkowiaka.

Sprawcy włamania do zakładu S. S. Urszulanek

Dalsze wyniki śledztwa w sprawie Musielaka, Jankowskiego i tow. — Musielak usiłował popełnić samobójstwo przez połknięcie łyżki

Aresztowani po zastrzeleniu bandyty Stanisława Brzoski na ul. Podhalańskiej na Sołaczu Józef Jankowski i Edmund Musielak, tworzyli wspólną szajkę bandytów i włamywaczy. W śledztwie okazało się, że cała trójka dopuściła się 11 kradzieży z włamaniem. O 9 kradzieżach donosiliśmy już wyczerpująco. Ponadto udowodniono im już usiłowane włamanie do starostwa krajowego.

Okazało się jeszcze, że wspomniani bandyci dopuścili się włamania do Zakładu SS. Urszulanek przy Wałach Leszczyńskiego. Włamanie to uplanowali trzej włamywacze wspólnie z niejakim Aleksandrem Abramczykiem w mieszkaniu Jankowskiego przy ul. Mokrej 12. Ponieważ Musielakowi nie udało się otworzyć drzwi zakładu wytrychem, wobec tego Abramczyk wdrapał się po rynnach deszczowych na dach i lufcikiem kominiarskim wszedł do wnętrza na trzeciem piętrze. W pokoju jednej z sióstr zażądał wydania pieniędzy. Podczas przeszukiwania ubikacyj bandyci zostali spłoszeni przez stróża i zbiegli, zabierając z sobą puszkę z zawartością 10 złotych. Pieniądze rozdzielili włamywacze pomiędzy siebie. Wspólnik wspomnianej trójki siedzi już w więzieniu od 23 grudnia ub. roku m. i. za różne kradzieże mieszkaniowe.

Z chwilą więc aresztowania Jankowskiego i Musielaka cała szajka znajduje się obecnie w ręku władz. Aresztowany Musielak połknął w więzieniu połamaną łyżkę, usiłując w ten sposób popełnić samobójstwo i ujść karzącej sprawiedliwości. Połknięta łyżka nie wyrządziła Musielakowi żadnej szkody poważniejszej. Obecnie zbrodniarza pilnuje podczas jedzenia stróż więzienny.

Jak już donosiliśmy, według wszelkiego prawdopodobieństwa bandyci sądzeni będą w trybie doraźnym. (kl)

Ze Związku Podoficerów Rez. Ziem Zach.

W sali rzeźni miejskiej odbyło się doroczne walne zebranie członków Koła Poznańskiego Związku Podoficerów Rezerwy Ziem Zachodnich. Obrady zagaił prezes koła p. Olejniczak krótkiem przemówieniem powitalnem. Wyniki strzelań miesięcznych ogłosił komendant koła p. Tomczyński, rozdając nagrody. Pierwszą nagrodę otrzymał p. Szymkowiak, drugą p. Mrugalski, trzecią p. Tunczyński i p. Józef Bednarek.

Obradom walnego zebrania przewodniczył p. Kaźmierczak przy współudziale p. Stachowskiego jako sekretarza i pp. Jankowskiego i Klupiecia jako ławników. Po sprawozdaniach, przedłożonych przez członków zarządu, zebranie uznało pracę koła w całej pełni za owocną i udzieliło jednomyślnie absolutorjum. Członkowie uczestniczyli w różnych uroczystościach narodowych i bratnich towarzystw; praca zarządu w kierunku, nakreślonym programem, była bardzo owocna. Ćwiczono się też dla zachowania sprawności żołnierskiej i oprócz strzelania w kole, na które ufundowano trzy nagrody, członkowie koła uczestniczyli w wielkiem strzelaniu konkursowem, urządzonem przez Związek Powstańców i Wojaków oraz Legjon Wielkopolski. Ponadto wspierano w miarę możności członków koła.

W dalszym ciągu obrad dokonano wyboru zarządu koła z prezesem p. Jareckim na czele, dalej członków sądu koleżeńskiego, komisji rewizyjnej, pocztu sztandarowego i delegatów na doroczny walny zjazd. W toku zebrania przemówił prezes Związku p. Senftleben i wyraził uznanie zarządowi i podkreślił owocną pracę koła dla sprawy narodowej.

Pod koniec bież. roku przypada 10-lecie istnienia Koła: z okazji tej rocznicy zapadła uchwała, zorganizowania obchodu.

Przy zwapnieniu naczyń krwionośnych mózgu i serca, używając codziennie małą ilość naturalnej wody gorzkiej **„Franciszka Józefa"** osiąga się łatwe wypróżnienie. Zalecana przez lekarzy. ng 7 482

Niżsi funkcjonarjusze państwowi i samorządowi

Zjazd delegatów Związku Niższych Funkcjonarjuszów Państwowych i Samorządowych R. P. na okręg poznański obradował w sali p. Tomczyka przy ul. Wronieckiej 13. pod przewodnictwem p. Wesołowskiego, prezesa Związku. Obrady poprzedziło nabożeństwo w kościele ks. ks. Salezjanów. Do prezydjum walnego zebrania weszli p. Welzand jako przewodniczący, p. Gałęski jako sekretatrz oraz pp. Komin i Piński jako radni. Szczegółowe sprawozdania z czynności zarządu przedłożyli pp Gałęski, Tuliszka i Kłosowski. Do Związku należy zgórą 700 członków.

Do zarządu na przyszły rok wybrany został jako prezes p. Wesołowski, a jako jego zastępca p. Tworowski, jako sekretarz p. Gałęski, zastępca sekretarza p. Piński, jako skarbnik p. Tuliszka, jako bibljotekarz p. Kłosowski, a jako radni pp.: Komin, Grolewski, Semkło i Zastawny. Do komisji rewizyjnej weszli pp.: Belzan, Szudrowicz, Dziamski, oraz Jasiek i Stołowski jako zastępcy. W dłuższej dyskusji nad budżetem przemawiali pp: Welzam, Komin, Wesołowski, Szczudłowski, Tworowski, Ceglewski, Tuliszka, Piński, Grolewski i inni.

W sprawie ciężkiego położenia niższych funkcjonarjuszy zjazd powołał się na rezolucje, wysłane do władz rządowych ze zjazdu centralnego w Warszawie w dniu 15 sierpnia ub r. W rezolucjach tych niżsi funkcjonarjusze państwowi i samorządowi proszą przedstawicieli ciał ustawodawczych, aby przeciwstawili się ewentualnym projektowanym obniżeniom płac funkcjonarjuszy niższych. Przyjęto uchwałę, aby na fundusz pensji weteranów z 1863 roku wypłacić z kasy towarzystwa sumę 10 złotych. W dalszej dyskusji żalono się na ciężkie warunki pracy urzędników sądowych i więziennych, zmuszonych do pełnienia służby komorników-pomocniczych do późnego wieczoru i do nocnych dyżurów bez specjalnego wynagrodzenia i dodatkowych wolnych dni. Cytowano liczne przykłady a jeden z mówców wskazał, że organizuje się liczne imprezy dla więźniów w wielkiej mierze kosztem pracowników niższych, z których niejedni pobierają zaledwie 80 zł pensji. (kl.)

Kronika policyjna

PRZEGRAŁA PIENIĄDZE I SFINGOWAŁA NAPAD

Na posterunku P. P. w Starołęce zgłosiła się 23-letnia Marja Chałupka, z zawodu służąca, zamieszkała przy ul. Bystrej 12, donosząc, że w drodze napadło ją dwóch osobników, pobiło dotkliwie i zrabowało jej 14 zł. W dochodzeniach okazało się, iż Chałupkówna napad zmyśliła. W rzeczywistości było tak, że w drodze przystąpiła ona do grających na Błoniach Wildeckich „blaszkarzy" i przegrała pieniądze, otrzymane na sprawunki. By jakoś wyjść z przykrej sytuacji, zmyśliła napad. Mistyfikacja jednak wydała się bardzo prędko. Ostatecznie zmyślone doniesienie będzie miało dla p. Chałupkówny bardzo niemiłe następstwa, gdyż stanie ona przed sądem za wprowadzenie w błąd policji.

CZYJE RZECZY?

W wydziale śledczym policji państw. przy pl. Wolności 12, pokój 78 przechowuje się liczne przedmioty, pochodzące z kradzieży w nieznanych miejscowościach i u nieznanych osób. M. i. są tam obcęgi do rwania zębów i garnitur próbek do zębów, skradzione prawdopodobnie u dentysty, drewniane pudełko do kolekcji papierosów 5 paczek tytoniu, obrus biały w żółte kratki, rolos, 4 poduszeczki, haftowane dekoracyjnie, częściowo jeszcze niewykończone, 2 złote obrączki ślubne, para kolczyków, srebrna bransoletka łańcuszkowa, srebrny łańcuszek damski, długi z brelokami w formie serca i para bucików, płaszcz gabardynowy, lusterko ręczne, 3 walizki bronzowego koloru, 3 pary rękawiczek skórkowych butelka araku krajowego, butelka wody brzozowej, 6 płyt gramofonowych, 3 browningi kaliber 6.35 mm, systemów „Singer", „Astra" i „Dreyse", fuzja myśliwska kal 16 futro męskie, poszyte czarnem suknem z karakułowym kołnierzem, 2 rowery męskie marki „Avis" i „Prometheus".

Ponadto w składnicy skradzionych rzeczy znajdują się jeszcze inne drobne przedmioty. Stwierdzenie właścicieli wspomnianych przedmiotów ma dla śledztwa duże znaczenie, gdyż może stać się pośrednią przyczyną ujawnienia sprawców kradzieży. (kl.)

KRATKI SĄDOWE

Zbrodnicze podpalenie spowodowało śmierć 5 ludzi — Sfałszowany czek — Przy drzwiach zamkniętych

Z Grudziądza donosi (x): Dzierżawca oberży Ewertowski w Kielpinach pod Lidzbarkiem, powołany jako kapral na ćwiczenia do Grudziądza, podpalił z chęci zysku w dzień przed odjazdem oberżę, udając się następnie na stację kolejową. Pożar wybuchł około północy, gdy dwie zamieszkałe na strychu domostwa rodziny pogrążone były we śnie. Duszący dym i płomienie, które ogarnęły całe domostwo, uniemożliwiły ucieczkę mieszkańców; zginęło wówczas w ogniu żywcem pięć osób, w czem trzy dorosłe, również spaliły się zwłoki niemowlęcia, które zmarło dnia poprzedniego. Z życiem uszły tylko dwie osoby które wyskoczyły oknem. Ewertowski jako sprawca został aresztowany, a następnie skazany przez sąd wojskowy w Grudziądzu na 10 lat ciężkiego więzienia i wydalenie z wojska. Wskutek założonej apelacji sprawę rozpatrywał Najwyższy sąd wojskowy w Warszawie, który zatwierdził wyrok pierwszej instancji.

W październiku ub roku dokonał b. pracownik firmy Joachimczyk w Grudziądzu wraz ze swymi kolegami Szmagalskim, Lewandowskim i Włodarskim włamania do biur wymienionej firmy, przyczem skradziono prócz gotówki większą ilość znaczków pocztowych i stemplowych oraz trzy blankiety, które na miejscu zaopatrzono w pieczątkę firmy. Następnego dnia Markiewicz udał się z czekiem, wystawionym na 2.000 zł, do grudziądzkiego oddziału Banku Zw. Spółek Zarobk. celem zrealizowania go. Urzędnik banku, mając podejrzenie, zwrócił się w tej sprawie telefonicznie do firmy Joachimczyk która spowodowała aresztowanie M. Sprawę rozpatrywał obecnie sąd okręgowy w Grudziądzu, który zasądził Szmagalskiego na 9 miesięcy a współoskarżonych na 7 miesięcy każdego.

Przed sądem okręg. w Grudziądzu toczyła się przy drzwiach zamkniętych rozprawa przeciw 22-letniemu ślusarzowi Józefowi Karpińskiemu z Bydgoszczy, który we wrześniu ub. roku napadł w lesie pod Bukówcem, pow. święcickiego, 9-letnią Gertrudę Manthey, na której dopuścił się gwałtu. Sąd skazał zwyrodnialca na 1 rok ciężkiego więzienia.

KALENDARZYK

Czwartek. 19 stycznia 1933.

Słońce: wschód 7.52 — zachód 16.15 — długość dnia 8 godzin 23 min.
Księżyc: wschód 0.40 — zachód 10.21 — ostatnia kwadra.
Stan pogody według spostrzeżeń Stacji Meteorologicznej przy Uniw. Pozn.: Czwartek, godz. 7 rano Temperatura powietrza niska minus 6 st. Cels. Pochmurno — Wiatr wschodni — Ciśnienie atmosferyczne niskie 750 mm — W ubiegłej dobie temperatura najwyższa minus 6 st. Cels., najniższa minus 9 st. Cels.
Stan wody w Warcie według notowań Inspekcji Dróg Wodnych w Poznaniu: dziś plus 0,03 m.
Kal. rzk.: Henryk B. i M. — jutro Fabjan i Sebastjan.
Kal. słow.: Ratimir — jutro Sebastjan.

Nocna służba aptek

i dyżury niedzielne:

Śródmieście: Apteka pod Białym Orłem St. Rynek 41 — Apteka św. Piotra ul. Półwiejska 1 — Apteka św. Marcina ul. Ratajczaka 12 — Apteka Śródecka, Rynek Śródecki 1.
Wilda: Apteka „Pod Koroną". Górna Wilda nr. 61.
Łazarz: Apteka p. Plucińskiego ulica Marsz. Focha, narożnik ul. Niegolewskich.
Jeżyce: Apteka Mickiewicza, ul. Mickiewicza 22 — Apteka pod Opatrznością ul. Dąbrowskiego 76.
W innych dzielnicach apteki tam się znajdujące.

KRONIKA KOŚCIELNA

— ° **Z archidiecezyj gnieźnieńskiej i poznańskiej.** Instytucję kanoniczną otrzymał ks. Henryk Kuczma na beneficjum w Rogowie. — Kapelanem Zakładu Sióstr Miłosierdzia św. Józefa w Poznaniu został zamianowany ks. prefekt Stanisław Szymański. (rf)

— ° **Sodalicja Pań Konfekcyjnych w Poznaniu.** Msza św. za spokój duszy śp. ks. superjora Mielocha Stanisława, w rocznicę jego śmierci, odbędzie się w piątek 20 bm. o godzinie 7 rano w kościele OO. Jezuitów.

ZEBRANIA, ZJAZDY

— ° **Sekcja apologetyczno - pedagogiczna przy Sodalicji Pań** donosi o walnem zebraniu, które odbędzie się w dniu 20 bm. o godz. 5 po poł. na salce św. Wojciecha, Aleje Marcinkowskiego 22.

— ° **Polski Związek Krótkofalowców Okręg Zachodniopolski w Poznaniu.** Zebranie informacyjne odbędzie się w piątek, dnia 20 bm. o godz. 19 w Cukierni Warszawskiej przy ul. Podgórnej.

ŻYCIE SOKOLE

— ° **Żeńskie Tow. Gimn. „Sokół" XVI. Jeżyce.** Herbatka towarzyska odbędzie się dnia 22 bm. w salce Domu P. K. E. ul. Słowackiego 19, o godz. 16.30. Wszystkie druchny oraz życzliwych gniazdu uprzejmie się zaprasza.

KOMUNIKATY RÓŻNE

— ° **Komenda Chorągwi Harcerzy** podaje, iż w niedzielę 22 bm. o godz. 10 odbędzie się w Seminarjum Naucz. Męsk. przy ul. Franciszka Ratajczaka odprawa kierowników gromad zuchowych, na którą złoży się pokaz pracy i referaty. Obowiązkowo uczestniczą kierownicy gromad zuchowych. W charakterze gości wprowadzać można harcerzy, którzy zamierzają pracować w gromadach zuchowych. — W piątek, dnia 20 bm. o godz. 19.30 podjęty zostaje w I szkole wydziałowej przy ul. Działyńskich 4 kurs majsterklepkostwa zuchowego.

— ° **W Stow. Absolwentek II. Szko'y Wydz.** wybrano następujący zarząd: Helena Napieralanka — prezeska, Wiktorja Grochowicka — wiceprezeska, H. Przybyłowska — sekretarka, Izabela Lanżanka — skarbniczka, Melanja Sobczakówna — bibljotekarka, Celina Kaczmarkówna — przewodnicząca komisji rew.

— ° **„Ognisko" na Wesołem Miasteczku im. śp. ks. Masłowskiego zyskuje ofiarodawców.** Zamiast kwiatów imieninowych dla ks. dyr. Antoniego Marcinkowskiego złożyli w redakcji naszej współpracownicy Zjednoczenia Młodzieży Polskiej (krajowa centrala SMP) i S. A. „Ostoi" (Księgarnia i Drukarnia wydawnicza dla SMP) 50 (pięćdziesiąt) złotych na potrzeby tegoż „Ogniska". Oby przykład ten pociągnął za sobą dalsze.

KRONIKA MIEJSCOWA

— ° **Patronat Związku Spółdzielni Zarobkowych i Gospodarczych** w Poznaniu donosi w związku z toczącym się przed Sądem Okręgowym w Poznaniu procesem karnym Czyżewicza i tow. o nadużycia popełnione w Spółdzielni Hipoteczno-Kredytowej w Poznaniu, że spółdzielnia ta nigdy do Związku Spółdzielni Zarobkowych i Gospodarczych w Poznaniu nie należała i że spółdzielczość nie miała z tego rodzaju „spółdzielniami" nic wspólnego.

— ° **Gwiazdka w Klubie Wioślarskim „Polonia".** Jak corocznie, urządził klub również i w roku bież. w własnej siedzibie na Ratajach tradycyjną gwiazdkę dla najbiedniejszych z Rataj. Na uroczystości zebrało się liczne grono członków z prezesem Wtorkowskim na czele. Uroczystość uczcił odpowiedniem przemówieniem członek towarzystwa p. Czekała. Obdarowano potem 46 starców i dzieci z Rataj, którzy poza środkami żywnościowemi otrzymali praktyczne przedmioty, jak ubrania, bieliznę itp. Stąd też radość obdarzonych była bardzo wielka. Na zakończenie uroczystości odśpiewano wspólnie kilka kolend. Na wyszczególnienie zasłużyli szlachetni ofiarodawcy, którzy przez bezinteresowne dostarczenie bądź to żywności lub też innych artykułów przyczynili się do otarcia niejednej łzy. Wszystkim ofiarodawcom a zwłaszcza: pp. Płaczyńskiemu, Paluszkiewiczowej, Góreckiemu, Kalamajskiemu, Bytnerowiczowi, Cabańskiemu, zarząd Towarzystwa składa jak najserdeczniejsze „Bóg zapłać".

— ° **Kupiectwo poznańskie nie urządzi oficjalnego balu,** ale w miejsce wstępnego złoży ofiarę na Dom Kupiectwa Polskiego". Po rezygnacji w ubiegłym roku z oficjalnego balu polskiego kupiectwa w Poznaniu rozważał utworzony ad hoc komitet przy Związku Towarzystw Kupieckich, czy przystąpi w tym karnawale do organizowania reprezentacyjnego balu kupiectwa, czy też zrezygnować ze względu na niekorzystną konjunkturę gospodarczą. Komitet postanowił również i w tym roku balu nie urządzać, lecz prosić wszystkich naszych członków i sympatyków, by w miejsce wstępnego na bal, łaskawie złożyli ofiarę na „Dom Kupiectwa Polskiego" w drodze łańcucha składkowego. Komitet nie wątpi, że ta ofiara rezygnacji z oficjalnego balu znajdzie zrozumienie nietylko w sferach kupiectwa, które chętnie zamieni choćby część z przewidzianych na taką zabawę wydatków na składkę łańcuchową, ale też wśród miarodajnych czynników, którym ta druga już z rzędu rezygnacja z ogólnie uznanej reprezentacyjnej zabawy, musi być przekonywującym dowodem, że istotnie źle jest w zawodzie kupieckim. Apeluje się do całego zorganizowanego kupiectwa, by swej solidarności dało wyraz jak najliczniejszem przystąpieniem do łańcucha składkowego, przyczem wysokość składki pozostawia się dobrowolnemu uznaniu ofiarodawców.

— ° **Z Tow. „Canaria".** Odbyło się walne zebranie Tow. „Canaria" w lokalu p. Jarockiej. Na przewodniczącego powołano założyciela p. Dzikowskiego, a na sekretarza p. Pieprzyka. Obszerne sprawozdania przedłożyli pp. prezes, sekretarz i skarbnik. Ustępującemu zarządowi udzielono absolutorjum. Do nowego zarządu weszli pp. Kubanek — prezes, Jaworski — wiceprezes, Urbaniak Jakób — sekretarz, Pieprzyk — zastępca sekretarza, Majewski — skarbnik, Narożna i Dominski — ławnicy, Izydorek i Jęczkowski — komisja rewizyjna.

Nasi korespondenci donoszą

Z Poznańskiego

— ° **KOŚCIAN.** (Kradzież.) W sobotę rano niewyśledzeni złoczyńcy wybili szybę w oknie wystawowem i wdarłszy się do składu p. Marji Hejnowicz, skradli różną odzież męską wartości ponad 200 zł.

— (Z Tow. śpiewu „Halka".) Tow. śpiewu „Halka" Czarków - Nacław urządziło na sali Hotelu Warszawskiego przedstawienie amatorskie sztuki p. tyt. „Stryjek Fonsio".

— (Z życia S. M. P.) W dniu 14 bm. odbyło się roczne walne zebranie tutejszego Stowarzyszenia Młodzieży Polskiej. Po złożeniu sprawozdań z rocznej działalności wybrano następujący zarząd: Stanisław Ciesielski — prezes, Stanisław Trąbka — sekretarz, Roman Borowiak — skarbnik, Feliks Frydryczak — naczelnik. (mk)

— ° **KROTOSZYN.** (Osobiste.) Złote gody małżeńskie obchodzą dnia 23 b. m. pp. Jan Pięknlewski wraz z małżonką swą Jadwigą z Iwańskich. Msza św. na intencję Jubilatów zostanie odprawiona o godzinie 8.30 w kościele farnym przed ołtarzem św. Barbary.

— ° **MIEJSKA GÓRKA.** (Z Koła Śpiewackiego.) W niedzielę odbyło swe walne zebranie tut. Koło Śpiewackie im. St. Moniuszki. Ze sprawozdań członków zarządu wynikało, że Koło jest bardzo czynne. Do władz Koła na nowy rok wybrano: prezesem K. Marperta, sekretarzem W. Weigta, skarbnikiem M. Pardonównę, bibljotekarką Gniotównę, ławnikami Czornika i Ratajskiego. Do kom. rew. weszli pp. Wegnerowicz i Warchałówna. (ms)

— ° **NOWEMIASTO n. W.** (Z Tow. śpiewu.) W niedzielę odbyło Koło Śpiewu „Halka" swe doroczne walne zebranie w lokalu p. Koniecznego. Przewodniczył p. Bolesław Czarczyński, protokół spisał p. Józef Chudy. Ze sprawozdań dowiedziano się, że rok 1932 był bardzo dla Koła korzystny pod względem występów publicznych i finansowych. Koło liczyło 52 członków. Do zarządu na bież. rok wybrano prezesem Jana Czarczyńskiego, zastępcą Czesława Szymańskiego, sekretarzem Józefa Chudego, zastępcą Marję Akermanową, skarbnikiem Ignacego Nawrockiego, II bibljotekarzem Tomasza Michalskiego, ławnikami Marję Kędzierską i Stanisława Brendla. Do poczту sztandarowego wybrano p. Edwarda Walkiewicza oraz pp. Marję Kubichównę i Annę Nawrocką. (i)

— ° **SARNOWA.** (Z życia towarzystw.) Tut. Tow. Śpiewu im. Kurpińskiego odbyło swe walne zebranie. Po sprawozdaniach członków zarządu, przystąpiono do wyboru nowych władz, a mianowicie wybrano prezesem ks. prob. Spychalskiego, zast. prezesa A. Mrala, sekretarzem Fr. Vogta, zast. W. Kaczmarkównę, skarbnikiem Bolesława Jankowskiego, radnymi: W. Förmanowicza, E. Ćwiklińskiego, Jana Wyzuja, dyrygentem Józefa Joppa, bibljotekarką H. Nowakównę. Do poczту sztandarowego weszli pp. Jankowski, B. Swierczyńska, Nowakówna. Do kom. rew. weszli pp. Kortylak i Urbaniak.

W Święto Trzech Króli odbyło tut. Tow. Powstańców i Wojaków zebranie świąteczne, połączone z łamaniem opłatka i obdarowaniem dzieci gwiazdką. Po odśpiewaniu kolendy przystąpiono do rozdania podarków. Do upiększenia uroczystości przyczynił się koncert i śpiew kolend polskich.

— ° **STRZELNO.** (Z Tow. Młodych Polek.) Walne zebranie Młodych Polek zagaił patron ks. Niziołkiewicz. Po sprawozdaniach zarządu urządzono wybory. Skład nowego zarządu pozostał prawie bez zmian. Prezeską jest p. Siwińska.

— (Z rady miejskiej.) Na pierwszem tegorocznem posiedzeniu wybrano przewodniczącym rady miejskiej p. Albina Radomskiego, zastępcą p. Gruhna, sekretarzem p. Strzeleckiego. Z dawniejszych 2 obwodów kominiarskich byłego powiatu strzeleńskiego mają być utworzone trzy obwody. (sd)

— ° **SZAMOTUŁY.** (Wyrok uwalniający.) Sprawa zasądzonego przez sąd okręgowy za podpalenie na dwa lata więzienia rolnika Stanisława Białasika z Kożmina pow. szamotulskiego znalazła się na wokandzie sądu apelacyjnego w Poznaniu. Przewodniczył wiceprezes p. dr. Frydlewicz, oskarżał prokurator p. Jaždżewski. Rzeczową obronę przeprowadził adwokat p. Feliks Motylewski z Pniew. Sąd wydał wyrok uniewinniający, nakładając koszta na skarb państwa.

— (Walne zebranie „Lutni".) Roczne walne zebranie Koła śpiewu „Lutnia" zagaił prezes p. J. Preuss. Zajmujące i treściwe sprawozdanie zdał również prezes. Pod batutą zasłużonego dyrygenta p. Leśnika zdobyła „Lutnia" w roku ub. kilka zaszczytnych nagród. Nowy zarząd tworzą pp. kamelarz Józef Preuss prezes, Ed. Karpiński i St. Brust wiceprezesi, T. Leśnik dyrygent, Gielniak zast. dyrygenta, Fr. Białasik sekretarz, F. Kordus zast. sekr., Kubacki skarbnik, Majewski i M. Fręśko bibljotekarze, radni pp. B. Lanżanka, Zofja Woltmannówna, Figaszewski i Fręsko. Chorąży J. Smól.

— (Młode Polki.) Młode Polki odbyły swe walne zebranie w Ognisku. Do zarządu wybrano: pp. Kempkówna prezeską, Lisekówna wiceprezeską, Schillerówna skarbniczką, Kurowska sekretarką, Kmieciakówna zast. sekr., Kozłowska, Kawkówna, Kmieciakówna, Grzybowska, Nowakówna i Hancykówna. Wspólnym śpiewem zakończono zebranie. (sc)

— ° **SWARZĘDZ.** (Zebranie „Sokoła".) W sobotę, dnia 21 bm. o godz. 20 odbędzie się w Hotelu Polskim miesięczne zebranie Tow. Gimn. „Sokół" w Swarzędzu. Ze względu na bardzo ważne sprawy, jest przybycie jak największej ilości członków bardzo pożądane.

— ° **ŻNIN.** (Obniżenie taryfy.) Żnińska kolej powiatowa obniżyła z dniem 9 bm. taryfę o 25 proc. na wszelkie przewozy towarów.

Z Pomorza

— ° **GDYNIA.** (Wybór komisji wyborczej.) Rada miejska na posiedzeniu w dniu 16 bm. wybrała przewodniczącym komisji wyborczej p. Bolesława Nowackiego, a mężami zaufania pp. Teodora Miotka, Jana Radtkego, Józefa Główczewskiego i Wojciecha Mikołajczyka. Na tem samem posiedzeniu rada miejska zaakceptowała dwie pożyczki na ogólną sumę 170 000 złotych w złocie, zaciągnięte przez komisarjat rządu i poza tem upoważniła komisarjat do prowadzenia pertraktacyj o zaciągnięcie pożyczki „gotówkowej wzgl. innej" (?) do sumy 3 milj. zł. Równocześnie komisarz rządu p. Czerwiński poinformował radnych, że w budżecie państwowym 1933-34 jest w preliminarzu min. skarbu suma 6 milj. złotych jako dotacja dla Gdyni. Dotacja ta ma znaczenie raczej platoniczne, ponieważ w całości będzie przeznaczona na spłatę długów, rat i odsetek od pożyczek, zaciągniętych przez Gdynię w B. G. K. i Banku Zachodnim.

— ° **GRUDZIĄDZ.** (Postrzelony podczas kradzieży leśnej.) W lesie państwowym w Leśniewie postrzelony został przez gajowego robotnik Jan Brzeziński z Leśniewa. W stanie ciężkim ranny przewieziony został do szpitala miejskiego. Policja wszczęła dochodzenia celem wyświetlenia szczegółów wypadku.

— (Kradzieże.) Wypadki kradzieży, włamań i rabunków mnożą się. Najbardziej szwankuje pewność mienia i życia mieszkańców osiedli odległych od zwarcie zabudowanych gmin. Rolnikowi Steinhilpowi w Grabówcu skradli złodzieje po wyłamaniu ściany chlewa trzy tuczniki. Gospodarza Rosenaua „odwiedzili" amatorzy cudzej własności w krótkim czasie dwukrotnie, zabierając z sobą razem 45 kur i kilkanaście kaczek. Koloniście Lemkemu w Nowychmostach obrabowali kurnik, w którym było 68 kur. W Szynychu skradli złodzieje rolnikowi Toewsowi i nauczycielowi Fr. Foltowi 13 kaczek i 16 kur. Rolnikowi Wilkowskiemu w Gorzuchowie zabrali tucznika, rolnikowi Hermanowi w Czystem cielaka a p. Wendtowej pięć uli pszczół wartości 500 zł. — Jest to oczywiście część tylko dotąd niewykrytych kradzieży.

KRONIKA KARNAWAŁOWA

Koło Śpiewackie im. Bolesława Dembińskiego urządza w sobotę, dnia 21 stycznia br., zabawę karnawałową w salach Ogrodu Zoologicznego ul. Zwierzyniecka. Początek o godz. 20tej. W czasie zabawy dużo urozmaiceń. zg 17 586/7

Związek Hallerczyków Placówka Poznań urządza zabawę karnawałową w środę dnia 1 lutego 1933 roku od godziny 20-tej wieczorem począwszy, do białego rana na salach p. Jarockiej przy ul. Masztalarskiej 8. Wszystkich członków Poznańskiej Placówki Związku Hallerczyków jak również wszystkich sympatyków błękitnych żołnierzy zapraszamy jak najuprzejmiej. Wstęp tylko za zaproszeniami które odebrać można w biurze Związku, przy ul. Garncarskiej 3. zg 17 508/9

Z Kaliskiego

— ° **KALISZ.** (Przewiezienie skazańców.) Skazani na dożywotnie więzienie przez kaliski sąd okręgowy za napady bandyckie i zabójstwa: Kazimierz Pachołek, brat herszta bandy, skazanego na śmierć i powieszonego w Kaliszu Józefa Pachołka, oraz Franciszek Maćkowski, w dniu 14 bm. z więzienia kaliskiego przewiezieni zostali do więzienia w Rawczu.

— (Związek Ogrodników.) Centralny Polski Związek Ogrodników, oddział w Kaliszu, święci w dniu 29 bm. uroczystość poświęcenia własnego sztandaru.

— (Nieudały wybryk komunistów.) W dniu 16 bm. komuniści kaliscy usiłowali manifestować, rozwieszając 2 czerwone płachty na przewodach elektrycznych przy ul. Długosza i Ciasnej. Była to grupa wyrostków żydowskich, chcących urządzić masówkę przy ul. Nowej. Policja jednak zlikwidowała zapędy kaliskich zwolenników Lenina.

— (Wypadek samochodowy.) W nocy na poniedziałek taksówka kaliska, wracając z Liskowa, uległa wypadkowi. Wskutek silnego mrozu, a również i pęknięcia kierownicy, samochód stoczył się do rowu. Szofer Stanisławski doznał ciężkich obrażeń, zaś pasażerowie w liczbie sześciu — lżejsze.

Nalepki 22 stycznia

Komitet obchodu 70 rocznicy powstania styczniowego wydał nalepkę do dekoracji okien w dniu 22 b. m. Cena nalepki 20 groszy. Nabyć ją można w składach papieru (miejsca uwidocznione napisem) i we wszystkich kioskach inwalidzkich, oraz w sekretarjacie komitetu ul. Piekary 6, tel. 34-57. Czysty zysk przeznaczony jest na dar narodowy dla pozostałych przy życiu weteranów z r. 1863.

Komitet zwraca się do wszystkich urzędów, banków, przedsiębiorstw oraz obywatelstwa m. Poznania, by akcję komitetu w tym kierunku poparli, nabywając nalepki.

Legjon Wielkopolski

Wzywa się wszystkie organizacje Legjonu Wielkopolskiego (Związek Towarzystw Powstańców i Wojaków, Związek Uczestników Powstania Wielkopolskiego, Związek Hallerczyków, Związek Podoficerów Rezerwy Ziem Zachodnich), do wzięcia udziału w obchodzie 70 rocznicy powstania styczniowego według nast. programu:

Dnia 22 b. m. (w niedzielę) o godz. 9 msza święta w złotej kaplicy Katedry, skąd poczty sztandarowe udadzą się na stary cmentarz świętomarciński przy ul. Towarowej celem złożenia wieńca na grobie powstańca z 1863 r. płk. Calliera. Następnie o godz. 12 odbędzie się uroczysta akademja w kinie „Słońce" (referat, deklamacje i koncert wojskowy).

IV serja premij książkowych

dla abonentów „Kurjera Pozn." w m. styczniu

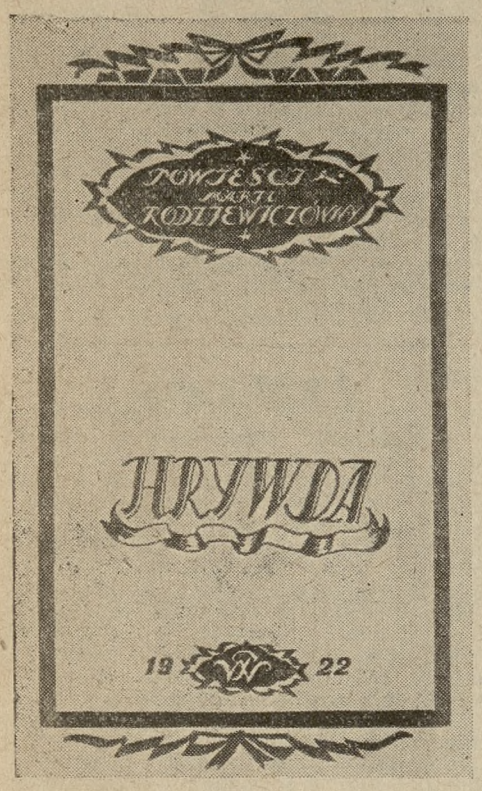

Do serji styczniowej włączyliśmy również trzy powieści najpoczytniejszej autorki polskiej — Marji Rodziewicz, autorki, której cała twórczość rzucała najzdrowsze ziarno narodowe dla serca i ducha, — która głosiła słowa niezłomnego hartu, wiary i nadziei, która przez całe życie głosiła hasło proste i mocne jak komenda: pracować i trwać.

„Hrywda" to bolesna i beznadziejna epopea chłopska, przedstawiająca życie wsi poleskiej, podzielone na 12 miesięcy. Powieść ta przedstawia potwornie ciężką, zabójczą pracę chłopa. Najcięższy moment tej pracy Poleszuka — to pokosy wśród moczarów, kiedy na kosiarza czyhają bezdenne studnie wśród powierzchni zarosłej mchem i trawą. W „Hrywdzie" dała Rodziewiczówna obraz wsi tak ponury, jakiego nie dał ani Reymont, ani Zola w „Ziemi" ani Blasco Ibonez w „Ziemiach przeklętych". Nienawiść, bunt, mord, ciemnota — oto potworny obraz tej wsi, obraz beznadziejny prawie. Ze wzdrygnięciem do dna duszy pokazuje autorka, jak demoralizacja i zbydlęcenie starszych przechodzi na cechy. Cechy ludu poleskiego poznajemy w „Hrywdzie" w całej nagości.

Cena tej powieści zł 5,— a dla abonentów „Kurjera Pozn." tylko zł 2,50.

Pozatem włączyliśmy do serji styczniowej: Rodziewiczówny **„Niedobitowski z granicznego bastjonu"** — zamiast zł 3,60 tylko zł 1,80, i **„Ragnarök"** zam. zł 4,— tylko 2 zł, oraz F. A. Ossendowskiego **„Gasnące ognie"** (podróż po Palestynie, Syrji i Mezopotamji) z 60 ilustracjami w miedziodruku, zam. zł 26.— tylko 13,— zł, M. M. Taylora **„Wśród ludożerców"** z 38 ilustracjami, zam. zł 15.— tylko zł 7.50, oraz Henryka Opieńskiego najlepsze dzieło o Stanisławie Moniuszce, jego życiu i dziełach, zam. zł 16,— tylko 8 zł.

Wszystkie te książki abonenci „Kurjera Pozn." nabywać mogą (całą serję lub poszczególne z niej dzieła) po cenie wyżej podanej, o połowę zniżonej, za gotówkę w administracji pisma naszego. Abonenci zamiejscowi dopłacają do sumy ogólnej na koszta przesyłki zł 1,—.

Ceny powyższe, wyjątkowo zniżone, obowiązują jedynie w okresie do 31 stycznia.

Sekretarki króla angielskiego

W pałacu królewskim w Buckingham dzieje się wszystko jak w zegarku, z przedziwną punktualnością, więc i sześć sekretarek królewskich zjawiają się codziennie do swych obowiązków punktualnie o kilka minut przed dziewiątą. Ubrane skromnie i prosto, wchodzą bocznemi drzwiami i nikną we wnętrzu pałacu. Z uderzeniem dziewiątej zaczyna się praca biurowa pod kierownictwem urzędników dworu i doradców króla. Przegląda się i segreguje pocztę, a dokumenty, które mają być podpisane przez króla, wkłada się już przygotowane do skórzanych tek.

Przedziwna cisza panuje w biało wymalowanych pokojach. Szkarłatny dywan tłumi kroki kurjerów, którzy dostarczają odnośne rozkazy i listy poszczególnym ministrom i członkom rodziny królewskiej. Większość dokumentów zaopatrzona jest uwagą: „tajne i poufne, tylko dla członków rządu". Albo: „osobiste i prywatne, tylko dla premjera ministrów". — Król jest wtajemniczony we wszystkie sprawy, dotyczące rządu i narodu, i mówi o nich tylko z swemi sekretarkami i kilku najwyższymi urzędnikami. Decyzje ważne w sprawach gospodarczych i politycznych, dotyczące polityki zagranicznej — mogłyby w razie najdrobniejszej niedyskrecji wziąć zupełnie inny obrót. Ale owe sześć kobiet, którym nie wolno pozwolić sobie na najmniejszą omyłkę przy pisaniu, których manuskrypty wyglądają jak drukowane, przyjmują do wiadomości największe tajemnice rządowe i... milczą. Nawet między sobą nie rozmawiają na temat swych prac.

Kierownik kancelarji dworu jest mistrzem ceremonji biurowej. Na jego dzwonek rozpoczyna się praca i nie wolno jej przerwać prędzej, dopóki nie da znaku. Często słychać stukot maszyn do późna w noc. W czasie poważnej choroby króla było biuro czynne całe noce. Wydawało biuletyny wczesnym rankiem, a pracownicy biura oczekiwali z drżącem sercem na diagnozę lekarzy. Stenotypistki były jedynemi poza najbliższymi członkami rodziny królewskiej, które znały istotny beznadziejny stan zdrowia króla. Należą niejako do rodziny królewskiej, z którą odbywają podróże, mieszkają zawsze wspólnie w pałacach królewskich i biorą większy udział w życiu króla, niż książę Walji, który sprawuje rządy sam z własnym sztabem sekretarzy i współpracowników.

Stenotypistki następcy tronu mają niemniej ważną i poufną pracę. Przedewszystkiem muszą dbać i dokładnie segregować korespondencję księcia, aby ją można zczasem opublikować. Przed dziesięciu laty posiadał książę tylko trzy siły biurowe, a obecnie ma ich przeszło trzydzieści i wszyscy mają nadmiar pracy. Następca tronu dyktuje większość swych przemówień — a czasami przemawia i trzy razy na dzień z okazji otwarcia szkół lub szpitali, przy odsłonięciu pomników lub na wielkich zgromadzeniach i bankietach. Przemówienia stenografują w językach: angielskim, francuskim i hiszpańskim. Mówi dość szybko, chodząc stale po pokoju z pochyloną głową. Do biura przychodzi o dziesiątej i wysłuchuje na wstępie raportu o listach najważniejszych. Poczem dyktuje odpowiedzi. Posługuje się stylem

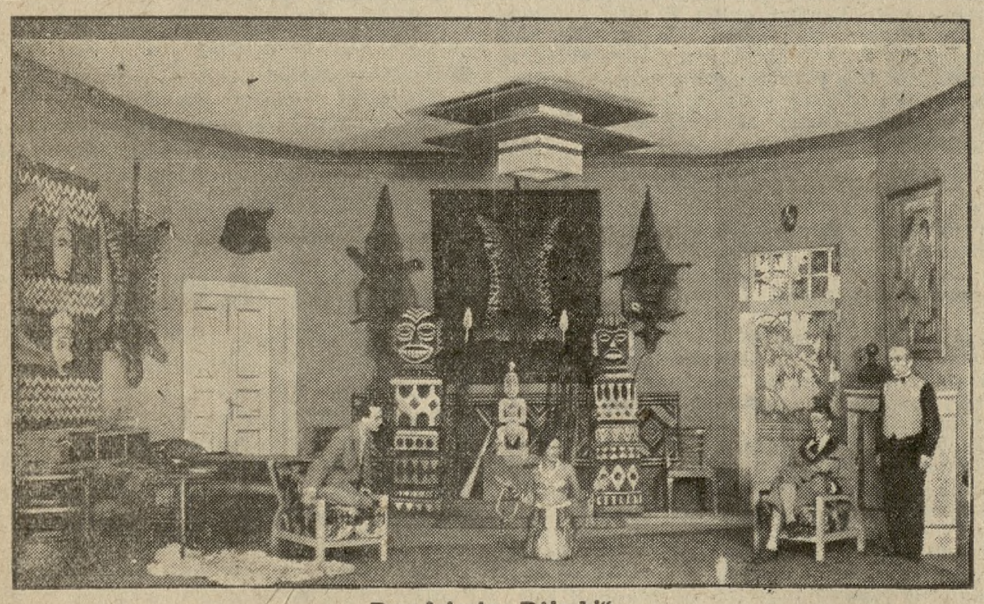

Dwudziesta „Dżimbi".

Komedja węgierska „Dżimbi", którą wynalazł dla polskiej sceny p. dyr. Teofil Trzciński i w sposób świetny wyreżyserował, oraz w której triumf święci p. Jadwiga Zaklicka w roli tytułowej egzotycznej dzikuski — doczekała się na scenie Teatru Polskiego dwudziestego przedstawienia. Dziś właśnie „Dżimbi" idzie po raz dwudziesty. Dwadzieścia przedstawień przy pełnem powodzeniu — to w dzisiejszych czasach sukces niebywały, najlepiej świadczący, jak komedja ta się podoba. Nadmieniamy, że z powodu wyjazdu p. Zaklickiej „Dżimbi" niebawem zejdzie z repertuaru Teatru Polskiego.

Lotnik francuski Jean Mermoz z pięcioma pasażerami przeleciał w 14 godzinach z Afryki do Brazylji.

prostym, jasnym i zwięzłym, niejako handlowym; również i w listach prywatnych jest zwięzły i rzeczowy. Czas urzędowania kończy się o godzinie czwartej, pracy jednak jest najczęściej do szóstej.

Wszystkich obowiązuje zasada naczelna — milczenie. Bluzki dekoltowane i zbyt krótkie spódniczki surowo wzbronione. Jeśli ktokolwiek z rodziny królewskiej pojawi się w kancelarji, natenczas wszystkie pracowniczki wstają w milczeniu, składają ukłon i siadają z powrotem do pracy.

Na gwiazdkę otrzymują pracowniczki od pary królewskiej drogocenne podarki. Jako najpiękniejsze odznaczenie poczytują jednak życzliwe słowo króla, dobry uśmiech królowej lub pochwałę następcy tronu. Wspomniane sekretarki posiadają nadto przywilej, przysługujący najbliższym tylko przyjaciołom domu królewskiego: wolno im grywać w golfa na królewskich placach golfowych. Przeważnie są niezamężne i otrzymują emeryturę z 60 rokiem życia. Jeśli zaś która wychodzi zamąż, natenczas otrzymuje wiano prawdziwie królewskie.

Sekretarki są więc wtajemniczone w najintymniejsze sprawy osobiste króla i jego rodziny, oraz w sprawy dotyczące rządu i państwa. Każda z nich mogłaby spisywać wielotomowe pamiętniki, któreby były rewelacją. Lecz kto pragnie należeć do korpusu kancelarji królewskiej, wybić sobie z głowy musi pisanie jakichkolwiek pamiętników. (Bz)

Czasopisma i gazety dla ubogich!

W trosce o dobro duchowe swych licznych ubogich Poznański Okręg „Caritas" dostarcza w miarę możności czasopisma i gazety, które biedni z wielką radością czytują.

Często zaś w prywatnych mieszkaniach gazety leżą stosami bezużyteczne, niszczeją i w końcu idą na śmietnik. Podobnie dzieje się z ilustrowanemi czasopismami.

Zechciejmy więc rozejrzeć się trochę po mieszkaniu i niepotrzebne nam pisma przeznaczyć dla biednych. Najlepiej będzie po przeczytaniu gazet, „Przewodnika Katolickiego" i innych czasopism oddać je w biurze Poznańskiego Okręgu „Caritas" przy Nowym Rynku 13, (tel. 55-88 i 16-80) lub w swoim Wydziale Parafjalnym „Caritas".

Pamiętajmy bowiem, że dobre pismo jest i dla biedaka tem samem, a może nawet czemś więcej niż dla nas, — rozrywką, pociechą w niedoli i łącznikiem ze światem.

Niedzielny koncert symfoniczny

Najbliższy koncert symfoniczny w Teatrze Wielkim, który odbędzie się w niedzielę dnia 22 bm. przynosi obok klasycznego programu z arcydziełami Beethovena i Wagnera atrakcyjny występ młodziutkiego bo 13-letniego skrzypka Henrysia Szerynga, którego zeszłotygodniowy debjut w Filharmonji Warszawskiej wywołał prawdziwą sensację artystyczną. Młody wirtuoz odegra z towarzyszeniem orkiestry genjalny koncert Brahmsa. Uwertura „Rienzi" i wspaniała „Symfonja V" Beethovena pod dyrekcją kapelmistrza Zygmunta Latoszewskiego dopełnią programu niedzielnego koncertu, który wywołał zrozumiałe zainteresowanie muzykalnych sfer naszego miasta.

RADJO

Piątek, dnia 20 stycznia 1933 r.

Poznań (335 m) godz **11.40** (Warszawa); godz. **13.05** koncert gramof. (koncert życzeń); godz **14.00** giełda, godz **16.40** odczyt ze Lwowa; godz **17.55** odczyt pt. „Z Polskiej Misji w Rodezji"; godz **18.10** (W); godz. **18.50** „Zamek królewski w Warszawie" — wygł. prof J. Kilarski, godz **19.28** sygnał czasu; godz **19.30** tr z Warszawy; godz **22.40** sygnał czasu — komunikaty; godz. **22.45** dodatek do prasy dziennika radjowego z Warszawy; godz **23.00** muzyka taneczna z kaw. „Esplanada".

Warszawa (1412 m) godz. **12.10** płyty gramof.; godz **15.35** lekcja angielskiego; godz **15.50** płyty gramof.; godz **16.25** przegląd wydawnictw perjodycznych; godzina **16.40** „Idealizm Jerzego Berkeley'a" — prof. Kazimierz Ajdukiewicz (Lwów); godzina **17.00** koncert orkiestry dętej; godz **18.00** muzyka lekka z dancingu „Adria"; godz. **18.50** komunikat dla narciarzy z Krakowa; godz **19.20** przegląd rolniczej prasy krajowej na zagranicę (Wilno); godz **19.30** feljeton „Wszystko to już było" — Jan Waśniewski; godz **19.45** prasowy dziennik radjowy; godz **20.00** pogadanka muzyczna; godz. **20.15** koncert symfoniczny pod dyr. M. Malko i Bolesław Kon (fort.); w przerwie feljeton literacki pt. „Powstanie styczniowe w zwierciadle literackiem" — wygł. p. H. Naglerowa; godz **22.40** wiadomości sportowe; godz. **23.00** muzyka taneczna z „Adrji".

Programy zagraniczne: Koenigswusterhausen (1635 m) 19.35 muzyka popularna, 20.35 humor wiedeński, 21.15 koncert fort., 23.00 muzyka taneczna; **Budapeszt** (550 m) 18.15 muzyka cygańska, 19.00 odczyt, 19.30 koncert chóru operowego, 20.20 odczyt, 20.50 gramofon, 21.50 muzyka taneczna; **Praga** (489 m) 19.20 muzyka popularna, 20.5 „Antygona" Sofoklesa muz. Mendelssohna; **Wiedeń** (516 m) 20.15 koncert symfoniczny, 22.10 muzyka taneczna; **Mediolan** (501 m) 21.00 koncert symfoniczny; **Rzym** (441 m) 20.45 koncert kameralny.

ŚWIAT DZIEWCZĄT

jedyne w Polsce wydawnictwo, obejmujące całokształt zainteresowań dziewczęcych. Ukazuje się co 10 dni. Daje młodemu pokoleniu kobiet wytyczne ideowo-obywatelskie, oraz umiejętność zastosowania się do wymagań życia praktycznego. Prenumerata miesięczna zł. 1, kwartalnie zł. 2.60. Administracja: Warszawa, pl. Zamkowy 9. Konto P. K. O. 18 800. Pg 7 858-62.19

KSIĘGI STANU CYWILNEGO

Zgony:

Dnia 17 stycznia 1933 r.

Aleksander Gogacz, uczeń szkolny, 11 lat. Władysław Zbierski, inwalida wojenny, rolnik, 33 l. Zofja Hajdukowa z d. Jabłońska, 22 l. Marja Grzywarzowa z d. nieznana, wdowa służąca, 72 l. Leopold Schallmach, kupiec, 61 l. Kurt Paweł Endrichkeit 1 i pół roku. Kazimierz Śląski, em. konduktor kolej., 53 l. Katarzyna Czabańska z d. Wolska, 72 l. Krystyna Rutkowska 20 godz. Helmut Ruszczyński 2 mies. 9 dni. Julianna Łukaszewiczowa z d. Nimówna, wdowa, 73 l. Teresa Kulkurenda 9 i pół godz.

Składki i pokwitowania

W administracji pisma naszego złożono w dalszym ciągu:

Na pomnik Serca Jezusowego: N. N. z gorącą prośbą do N. S. J. o szczęśliwe rozwiązanie w chorobie 2 zł; — F. K. z prośbą o zdrowie dla córki i opiekę nad domem 10 zł; — razem z poprzednio pokwitowanemi 453.50 zł.

Na zubożałą inteligencję: Dr. Józef Kolanowski z Torunia zamiast kwiatów na grób śp. inż. Antoniego Krzyżankiewicza w pierwszą rocznicę śmierci 5 zł; — razem z poprzednio pokwitow. 25 zł.

Marcella Hildebrandt tańczy u „Szyderców"

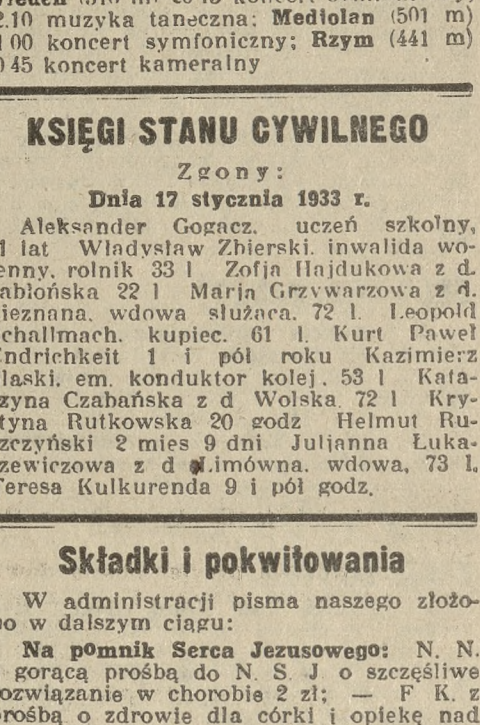

Marcella Hildebrandt, którą publiczność poznańska pamięta z jej zeszłorocznego występu, urządzi w najbliższej przyszłości nowy wielki recytal taneczny. Ponieważ jednakże „Klub Szyderców" prezentuje swoim gościom wszystkie nowości jeszcze przed oficjalną premjerą, więc pozyskał także panią Hildebrandt, która na najbliższej „Uczcie" odtworzy plastycznie dwa utwory Debussy'ego, a mianowicie „La Soirée dans Grenade" i „Minstrels".

DZIAŁ KULTURY I SZTUKI

DRZWI GNIEŹNIEŃSKIE

Obywatelu! pytam temi dniami przejezdnego, byłeś w Gnieźnie? — byłem. — Widziałeś drzwi katedry? — widziałem. — Artystą jesteś, co o nich sądzisz? — nie egzaminowałem. — Każdego stamtąd dopytuję, czy zna podwoje? — znam. — Co o nich myślisz? — nie zastanawiałem się. — Co o nich mówią? — nic.

.....Badanie tych drzwi gnieźnieńskich osób miejscowych byłoby obowiązkiem, ale ich dusza na widok wspaniałego pomnika lodem obmarzła. Od wieków podwoje skrzypią na swych wrzeciądzach, a przeraźliwy ich głos niczyjego nie razi słuchu; świat o nich nie wie, nie wie nawet krajowiec; ledwie który zasłyszał lub na nie zerknął.....

Tak narzekał w r. 1851 starzejący się Joachim Lelewel w swej rozprawie „o drzwiach kościelnych płockich i gnieźnieńskich z lat 1133 i 1155", wydanej w Poznaniu u Żupańskiego („Polska wieków średnich", T. IV). Pisał tę rozprawę o chłodzie i głodzie, w owej wapnem pobielanej izdebce na III-ciem piętrze niepozornego domu przy rue du Chêne w Brukseli, którą tak wzruszająco i szczegółowo opisał nasz Marceli Motty, bo nieco wcześniej odwiedził był Lelewela w Brukseli (..Przechadzki po mieście Poznaniu", II. 208). Zastał wówczas Lelewela wychudłego, zreumatyzowanego, w robotniczej niebieskiej bluzie płóciennej, zajętego ustawianiem starych butów przy ścianie.

W tych wprost potwornych warunkach napisał Lelewel świetną jak na owe czasy rozprawę, wykazującą ogromną erudycję, która i dzisiaj jeszcze ma swą wartość. W ten sposób i na tym zaniedbanym odcinku uratował honor nauki polskiej.

Dopiero w najnowszych czasach, niemal w cały wiek po Lelewelu, ożywiły się badania nad problemem drzwi gnieźnieńskich. Od kilku lat odbywają się w tym kierunku studja w seminarjum historji sztuki na uniwersytecie poznańskim, pod przewodnictwem ks. prof. Dettloffa; równocześnie podsycono w Niemczech studja nad średniowiecznemi drzwiami bronzowemi. Owocem tych zainteresowań jest świeżo wydane monumentalne dzieło o drzwiach gnieźnieńskich i płockich, obejmujące 101 świetnych reprodukcyj światłodrukowych (w tem ok. 30 plansz do drzwi gnieźnieńskich), oraz tekst w opracowaniu prof. Adolfa Goldschmidta z Berlina.*)

Z prawdziwą przyjemnością dowiaduje się polski czytelnik z uczonych wywodów tego niemieckiego specjalisty, że nasz polyhistor Lelewel nie pomylił się w oznaczeniu czasu powstania drzwi gnieźnieńskich. Goldschmidt w całości przyjmuje ustaloną przez Lelewela datę 1133 r. i godzi się nawet z jego twierdzeniem, że drzwi pochodzą z daru Krzywoustego, który wówczas po ośleplenlu Zbigniewa odbywał pielgrzymkę pokutniczą do Gniezna, i złożył katedrze drogocenne dary, jak zwłaszcza relikwjarz na głowę św. Wojciecha. Jakkolwiek można mieć pewne wątpliwości, czy drzwi pochodzą z daru Krzywoustego i słusznie zwrócił ks. prof. Dettloff uwagę na to, że najstarszy nasz kronikarz t. zw. Gall, który tak szczegółowo opisał nam całą pokutę Krzywoustego, wymieniając złożone przez niego dary ani słówkiem nie wspomina o drzwiach (ks. III, rodz. 25), to jednak rok ca. 1130 należy uznać odtąd za najprawdopodobniejszą datę powstania drzwi, chociaż może Krzywousty nie był ich fundatorem.

Gorzej jest z ustaleniem warsztatu, w którym drzwi gnieźnieńskie powstały. Należy odróżnić kilka stadjów pracy, jak sporządzenie rysunków, modelu z wosku, formy z piasku, właściwego odlewu i cyzelowania już gotowego odlewu. Niemiecki autor oświadcza się za warsztatem czeskim, powołując się na stylistyczne podobieństwa drzwi z współczesnemi minjaturami w rękopisach pochodzących z Czech, przyczem sądzi, że rysunek wykonała jedna ręka, a model z wosku aż trzy. Dwie wykonały gorszy model lewych odrzwi, a trzecia odrzwi prawych.

Odlew pozostawia wiele do życzenia, ale sam rysunek i kompozycja są tak dobre, że jak twierdzi autor „mało jest dzieł romańskiej plastyki reljefowej z owych czasów, które dorównują zwłaszcza mistrzowi prawych odrzwi". — Odrzwia odtwarzają cały żywot św. Wojciecha, tak jak go przedstawiły najstarsze życiorysy. A więc na najniższem polu lewego skrzydła narodziny świętego, potem wyżej ofiarowanie dziecka w kościele, oddanie chłopca do szkoły katedralnej w Magdeburgu nauczycielowi Otrykowi (z trzciną w ręku), modlitwa świętego u grobu św. męczenników, św. Wojciech otrzymuje od Ottona II. pastorał biskupi, uzdrowienie opętanego, we śnie ukazuje się świętemu Chrystus, św. Wojciech oskarża dwóch żydów, święty w klasztorze św. Aleksego w Rzymie. Na prawem skrzydle idą od góry w dół obrazy z apostolskiej misji wśród Prusaków; a więc lądowanie w Prusiech z 3 towarzyszami, chrzest pogan, kazanie świętego, odprawianie mszy przez św. Wojciecha, zamordowanie świętego, wysoko między drzewami złożone zwłoki świętego z uciętą głową wetkniętą na słup, pilnowane przez orła, wykup świętych zwłok przez Bolesława Chrobrego, przeniesienie ich do Gniezna, i wreszcie złożenie zwłok.

Ale najpiękniejszą częścią drzwi jest biegnące dokoła obydwu skrzydeł szerokie obramienie, z wyobrażeniem liściastych splotów i igrających wśród nich postaci ludzkich, polujących na zająca, strzelających do wiewiórki, walczących z lwami, centaurów i różnego ptactwa.

Zachwycił się tem obramieniem już Lelewel, twierdząc, że wątpi „aby co do pomysłu i roztoczenia jego, co równego w owym XII wieku znalazło się". Podobnie twierdzi Goldschmidt, że ta ornamentacyjna rama ogromnie przewyższa wszystkie bronzowe odrzwia w północnej Europie („weit überragend"), i przytacza przykłady zbliżonej, lubo nie tak doskonałej ornamentacji z kodeksów belgijskich. I stamtąd zatem, jak przyznaje autor, mogły przyjść do nas odrzwia gnieźnieńskie. Sprawa zatem ich pochodzenia pozostaje nadal otwartą.

Omawiane wydawnictwo dzięki świetnym reprodukcjom stanowi doskonałą podstawę dla dalszych badań nad pochodzeniem naszych drzwi. To też należy mieć nadzieję, że w przyszłej naukowej dyskusji nie zabraknie i polskich głosów, a dusze polskie na widok tego wspaniałego pomnika nie będą już lodem obmarzać, na co się żalił przed wiekiem Lelewel w swej brukselskiej samotni.

Dr. Feliks Pohorecki.

Poznań.

*) Die Bronzetüren von Nowgorod und Gnesen von Adolf Goldschmidt. (Die frühmittelalterlichen Bronzetüren. In Verbindung mit dem Deutschen Verein für Kunstwissenschaft hrsg. von Richard Hamann, 1932. Verlag des Kunstgeschichtlichen Seminars der Universität Marburg a. L. — II. Bd. Mit 101 Lichtdrucktafeln. Text 42 Seiten). Cena około 200 zł.

Pisma nadesłane

„Przegląd Powszechny". T. 197. Nr 589. Treść: J. Rostworowski: „Polska Wyspiańskiego". — J. Wortman: „U dna zagadnień ekonomicznych". — W. Tomkiewicz: „Zasięg kolonizacji polskiej na ziemiach ruskich". — J. Pajewski: „Turcja wobec elekcji Walezego". — Z. Starowieyska-Morstinowa: „Jakób Rivière". — Przegląd piśmiennictwa. — J. Urban: „Sprawy Kościoła". — M. J. Ziomek: „Kronika gospodarcza". — A. Waśkowski: „Uroczystości ku czci Stanisława Wyspiańskiego". — H. Kownacka: „Kongres Międzynarodowej Federacji Stowarzyszeń Nauczycieli Szkół Średnich" — Adres Red. Kraków, ul. Kopernika 26.

„Rodzina Polska". Nr. 1. Treść: Dr W. Girsa: „O wzajemne poznanie". — „Ku nowej współpracy z Czechosłowacją". — L. Rubach: „Młoda literatura słowacka". — J. Czarnecki: „K stykum polsko-ceskym". — C. Pariset: „Kaplica polska w Loreto". — Z Księgi Pielgrzyma. — „Svatopluk Cech". — „Zbliżenie kulturalne Polski z Czechosłowacją". — „Z przeszłości ideowych prac młodzieży polskiej". — Dr. M.: „Klęska klęsk". — Na falach czasu. — Z piśmiennictwa. — Rewera: „Amerykański kapitał ręka w rękę z moskiewskim bolszewizmem" — Z teatru. — Ze sztuki. — Dział kobiecy. — Odpowiedzi Redakcji. — Kącik dla dzieci. — Adres Red. Warszawa, Krak. Przedm. 71.

„Strażnica Zachodnia". Nr. 3. Treść: Augur: „Propaganda niemiecka w Anglji po wojnie". — F. Chrzanowski: „Koniec odszkodowań". — Z. Kossak-Szczucka: „Śląsk a Polska". — W. Kowaleńko: „Osadnictwo grodowe Wielkopolski wczesnohistorycznej". — Życie polityczne. — Książki i pisma. — Kronika. — Daty i fakty. — Adr. Red. Poznań, Fredry 7.

ŻYCIE KULTURALNE

CO USŁYSZYMY W NIEDZIELĘ?

Koncert Orkiestry Symfonicznej m. Poznania w teatrze Wielkim przynosi w niedzielę program ciekawy i obfity. Pod batutą p. Latoszewskiego usłyszymy uwerturę do opery „Rienzi" Ryszarda Wagnera, oraz piątą symfonję Beethovena, solistą zaś będzie Henryś Szeryng, młodziutki skrzypek-wirtuoz, który wykona z orkiestrą koncert D dur Brahmsa, oraz cały szereg utworów solowych z towarzyszeniem fortepianu, a mianowicie Szymanowskiego „Pieśń Roksany", Wieniawskiego „Tarantellę" i Nowaczka „Perpetuum mobile".

Zaciekawienie amatorów wirtuozostwa skupia się oczywiście na młodym soliście. Henryś Szeryng dał się poznać na wielkim koncercie piątkowym w Filharmonji warszawskiej i doznał przyjęcia zupełnie wyjątkowego. W dyskusji, jaka się wszczęła dokoła jego fenomenalnej sprawności technicznej i muzykalności, padały porównania z młodziutkim Menuhinem, który uchodzi, jak wiadomo, za fenomen światowy i wykluczający wszelkie zestawienia. Dzięki koncertom symfonicznym w teatrze Wielkim publiczność poznańska zapoznała się z całym szeregiem świetnych skrzypków, będziemy więc mogli przeprowadzić porównania na szeroką skalę.

Sowiety i muzyka włoska. Z Rzymu donoszą nam: Do Rosji wyjeżdża wkrótce dyrygent i kompozytor Adriano Lualdi. Został on zaproszony na koncerty symfoniczne, któremi będzie dyrygował w Leningradzie, Moskwie, Charkowie i Kijowie. Koncertów tych będzie dziesięć, program obejmie wyłącznie muzykę włoską. (rm)

NAUKA

„Przyroda, zdrowie i opieka społeczna". Pod taką nazwą odbędzie się w Poznaniu we wrześniu bieżącego roku Wystawa przyrodniczo-lekarska z okazji XIV Zjazdu Lekarzy i Przyrodników Polskich w Poznaniu. Mieścić się ona będzie na terenie Targów Poznańskich. Wydatna pomoc Magistratu z prezydentem Ratajskim na czele oraz ruchliwość Komitetu Organizacyjnego Wystawy, któremu przewodniczy dr R. E. Matuszewski, pozwalają się spodziewać że wypadnie ona okazale. Zarówno Zjazd, jak Wystawa, mają tem donioślejsze znaczenie, że zapowiedzieli na nie swe przybycie nietylko liczni uczeni i lekarze polscy, ale także słowiańscy, przedstawiciele Polonji amerykańskiej, uczeni z Francji, Belgji i Rumunji. (np)

TEATR

Przegrupowanie w teatrach berlińskich. Nasz korespondent berliński (J. D.) donosi nam: Do nakreślonego przezemnie w ogólnych linjach obrazu stosunków teatralnych w Berlinie, przybywa codzień jakiś nowy szczegół, świadczący o ich kryzysowej chwiejności i ciągłej przemianie. Przesilenie objęło teraz i koncern teatralny Rotterów, o którym wzmiankowałem w ostatnim liście. Należy do niego dziewięć scen uprawiających przeważnie operetkę. Związały się one w całość z tą myślą, że łatwiej będzie wyjść na swojem, jeżeli deficyty jednych teatrów będą równoważone przewyżkami drugich. Tymczasem okazuje się, że przewyżki są za małe, aby sprostać deficytom — i mówi się już o „reorganizacji" koncernu. W „Deutsches Theater" proces rozkładowy posunął się naprzód o krok decydujący: dyrekcja Beer-Martin ustąpiła, o koncesję na przedstawienia ubiega się kolektyw aktorski, któremu przewodzi znany aktor Edward von Winterstein.

POLONICA WŁOSKIE

O Tatrach we Włoszech. Już w r. 1875 napisał włoski alpinista Arese studjum o Tatrach, w r. 1905 sporą pracę poświęcił im podróżnik Dainelli. Po wojnie kilka odczytów o Tatrach wygłosili w miastach północnowłoskich N. Maffezzoli i A. Bersano. Teraz znów w oficjalnym organie włoskiej alpinistyki „Rivista Mensile del Club Alpino Italiano" (nr. 8) znajdujemy piękny i bogato ilustrowany artykuł M. Pawlikowskiego o Tatrach i Parku Narodowym. Należałoby też umiejętnie zainteresować Włochów puszczą białowieską. (P.)

VARIA

„Ty i ludzie". Znana działaczka społeczna i autorka, p. K. Berkanówna wydała drugi tomik swej Bibljoteki Społecznej. Bibljoteczkę tę zainaugurowała broszura p. t. „Tak mi ciężko!", drugi tomik nosi tytuł „Ty i ludzie". Autorka omawia warunki współżycia człowieka z otoczeniem, podsuwa rady, jak ustosunkować się do różnych zagadnień, wypływających przy zetknięciu się jednostki ze społeczeństwem. Najlepiej mówią za siebie tytuły rozdziałów: Ty i dom — i dzieci — i sąsiedzi, — i ulica — i biuro, — i rozrywki, — i praca społeczna, — i obcokrajowiec, — i innowierca itp. Każdy rozdział zaopatrzony jest w spis materjałów: artykułów i książek, które czytelnik z pożytkiem przeczyta. (tk)

WŚRÓD KSIĄŻEK

„DROGA PIELGRZYMÓW"

Rzadko miła, rzadko interesującą i wzruszająca książka o polskiem wychodźtwie w Ameryce Południowej. — Różnie się poszczęściło naszym chłopom z rozmaitych części Polski. Jedni, których pchał głód ziemi, a którzy o rolnictwie jakie takie mieli pojęcie, są dziś posiadaczami poważnych ferm, przeciętnej wielkości 25 ha. Uprawiają tam kawę, herwę, bawełnę, hodują bydło, żyją dostatnio. Inni wiodą ciężki żywot robotników fabrycznych, wyzyskiwani okropnie przez obcokrajowców. Jeszcze inni tułają się po obcej ziemi w ostatniej nędzy, opłakując gorzko smutną odwagę opuszczenia ojczyzny, gdzie może i lepiej nie było, ale gdzie przecież jako żyli.

Autor oprowadza czytelnika po Brazylji, Urugwaju i Argentynie. Spotkasz tam Polaków, którzy na obczyźnie już trzecie wychowują pokolenie — i takich, co świeżo przybyli. Spotkasz chłopa z pod Wilna, Lwowa, Przemyśla, chłopów kurpiowskich, mazowszan i krakusów, z nad Gopła i borów Tucholskich, z nad Warty i Wisły, spotkasz i polskich... żydków. Barwna ta mozaika polska jakoś się zaaklimatyzowała w obcej ziemi, pod wiecznie gorącem niebem, jakoś się urządzili i żyją. Jedni zachowują wiernie polskie tradycje, polską mowę i pacierz, uczą swe dzieci po polsku i o Polsce, wiodą żywot jak w Polsce, tyle, że w innych zupełnie warunkach. Siedliskom swoim dają polskie nazwy (Nowa Galicja, Wojciechów, Magdalenów itp.) Inni, na szczęście nie tak wielu, asymilują się z tubylcami, żenią z obcemi kobietami, dzieci już po polsku nie mówią i nie rozumieją, nazwiska zostały zmienione lub dopasowane do obcej mowy (Collombeque-Gołąbek). Kolonista polski naogół dobrze się trzyma, gorzej jest z robotnikiem miejskim, źle wynagradzanym i traktowanym; rozpija się, nie ciągnie bardzo do polskiego klubu.

Silnie odczuwa nasz wychodźca brak polskiego księdza. Jest ich tam już sporo, ale ktoby nastarczył pomocy duchowej przy tak ogromnych odległościach! Wychodźca nasz pragnie nietylko słuchać mszy św., mieć kościelny ślub i chrzcone dzieci, ale tęskni do żywego polskiego słowa, pragnie po polsku się wyspowiadać, pragnie polskiego kapłana, by mu coś powiedział o Polsce, — pragnie posłuchać polskiej pieśni, której kapłan nauczy dzieci. Misja polskiego księdza na wychodźtwie nie ogranicza się do pomocy religijnej, misja jego jest również polityczna i narodowa. — Rozwydrzeni partyjnicy, którzy w polskim klubie sobie do oczu skaczą i obrzucają stekiem wyzwisk, słuchają spokojnie i zgodnie słów kapłana, nietylko o religji.

Książka ks. Posadzego*), pisana serdecznie, barwnie i zajmująco w pełni zasługuje na to, aby rozeszła się jak najszerzej.

Alfred Jesionowski.

Mikołów G. Śl.

*) X. Ignacy Posadzy: „Droga pielgrzymów" — Nakładem Seminarjum Zagranicznego. Poznań, 1933 str. VIII — 344 z 64 fotografjami.

„Trzy serca". Jack London musi już być całkiem przez naszych tłumaczy wyeksploatowany w swych dobrych pokładach, skoro biorą na warsztat takie opowiadania jak „Trzy serca" (Warszawa, „Rój"). Raczej wyglądają te w środkowej Ameryce rozgrywające się przygody na Mayne-Reida, niż na Londona — zwłaszcza trudno w nich dojrzeć jakiekolwiek stanowisko wobec życia i śmierci, tj. ten element, który kiedyindziej nadaje Londonowi ważkość i znaczenie moralne. Widzimy dziesiątki barwnych szkiełek: dolina bez wyjścia, a z wyjściem, opryszkowie i rycerze przemysłu, giełdziarze, podróż przez pustynię... Układa się z nich obraz z pewnością nie nudny, bo od tego jest London dobrym opowiadaczem, ale zostaje wrażenie pewnej decepcji. Od Londona dowiadywaliśmy się wiele ciekawego o sercu ludzkiem. Tutaj są na kartce tytułowej aż trzy, lecz we środku trudno się jakiegoś doszukać. Dużo fantazji, lecz mało obserwacji, która tyle razy wprowadzała nas u Londona pomiędzy ludzi dziwnych dla europejskiego oka, a po człowieczemu bliskich. (ln)

W następnym Dziale:

KWIATY WIELKOPOLSKIE

przez

Zygmunta Wasilewskiego.

Radjoaparaty głośniki i głośnice **ELEKTRIT** w tym roku **JESZCZE TAŃSZE JESZCZE LEPSZE.**

ŻĄDAJCIE WSZĘDZIE. Tg 821

SPORT

Lekka atletyka

„Warta" i „AZS". W niedzielę, odbędą się zawody pomiędzy wyżej wymienionemi klubami. Oba zespoły wystąpią w swych najsilniejszych składach, w hali „ośrodka" (wejście z ul. Marcelińskiej). Początek o godz. 11.30.

Łyżwiarstwo

Kursy łyżwiarskie. Okręgowy „ośrodek" organizuje na ślizgawce na Przepadku, bezpłatne kursy dla pań i panów. Instruktorami będą p. Mikołajczak i plut Kawicki, absolwenci kursów instruktorskich P. Z Ł. w Katowicach. Zgłoszenia przy kasie na Przepadku.

Piłka nożna

K. S. „Warta" komunikuje, że treningi oddziału piłki nożnej odbywają się już począwszy od dnia 18 stycznia w środy od godziny 20 w hali „ośrodka" (stadjon wojskowy) i w piątki od godz. 19 w sali gimnastycznej szkoły wydziałowej imienia Działyńskich.

Pięściarstwo

Warszawa i Poznań. Miernikiem sił, będzie to niedzielne spotkanie, gdyż ewentualna przegrana naszej reprezentacji, przekreśli przodujące stanowisko w pięściarstwie, jakie Poznań dzierżył od kilku lat. Do Warszawy przeniosło się kilku dobrych pięściarzy, jak Seweryniak, Cyran, Pisarski i inni. Pierwsi dwaj wystąpią na zawodach przeciw Poznaniu. Mecz sam będzie należał do bardzo ciekawych i zaciętych. Zawody odbędą się w sali kina „Metropolis" o godz. 11.45. Przedsprzedaż biletów odbywa się w firmach „Camera" i „Dom Sportowy".

„IKP" nie stawi się na mecz z „PKS". Zarząd PZB postanowił odrzucić propozycję łódzkiego okręgu w sprawie weryfikacji meczu 10:6 dla IKP i wyznaczyć powtórną rozgrywkę ostatecznie na 22 bm w Katowicach. Zwołane specjalnie posiedzenie „IKP" postanowiło nie jechać do Katowic na wyznaczoną powtórną rozgrywkę i domagać się we wszystkich możliwych instancjach przyznania klubowi słusznych pretensyj. Równocześnie zarząd Łódzkiego Okr. Zw. Bok. domaga się zwołania już w najbliższym czasie nadzwyczajnego walnego zgromadzenia PZB na wokandzie którego znajdzie się również sprawa tego meczu.

W związku z pobytem Chmielewskiego w Sztokholmie wykazała znów swą ścisłość informacyjną nasza oficjalna agencja telegraficzna P. A. T. Podawała ona mianowicie, że Chmielewski został pokonany w sobotę przez Oestlinga i dopiero rzekomo po unieważnieniu wyniku przez sędziów spotkanie powtórzono. W rzeczywistości Chmielewski stoczył trzy walki i wszystkie trzy zdecydowanie wygrał bez żadnych protestów. Po rozmaitych perypetjach z uzyskaniem wizy szwedzkiej w Berlinie, Chmielewski przybył wraz z p. Ermanowiczem do Sztokholmu w piątek krótko po godz. 18, udając się już o godz. 20 na ring by walczyć ze Szwedem Floedstroemem. W pierwszem starciu powalił go dwukrotnie na deski do 9; powtórzył to w drugiem kole i sędzia walkę przerwał, ogłaszając Chm. zwycięzcą przez techn k. o. W sobotę natknął się na Oestlinga, którego pokonał już dwukrotnie w Polsce. Oestling, w piątek pauzował. Chm. posłał go w drugiem starciu do 9 na deski, a w trzeciem Szwed jest tak wyczerpany, że porusza się zupełnie bezradnie w ringu. Wysokie zwycięstwo odniósł Chm. W finale wreszcie w niedzielę pokonał jednogłośnie wysoko na pkt. Finna Syrjaenena, którego również w drugiem starciu powalił na deski. Zaznaczyć należy że w ringu i na pkt. sędziowali wyłącznie Szwedzi. Publiczność jak również i prasa przyjęły zwycięstwa Chmielewskiego bardzo przychylnie uważając go za najlepszego pięściarza turnieju. W poważnej mierze do sukcesu Chmielewskiego przyczynił się p. Ermanowicz, który umiał go odpowiednio nastawić podczas walk.

Różne

Zawody skjöringowe urządza okręgowy „ośrodek" dnia 22 bm. o godz. 14 Dla pań odbędą się one na dystansie 1000 m., dla panów na 1500 m. na hippodromie przy ul. Grunwaldzkiej. Zgłoszenia wraz z wpisowem należy skierować do dnia 21 bm. godz. 12 do okręgowego „ośrodka" (wejście przez wartownię 57 p. p.).

RUCH W TOWARZYSTWACH

— **Wydział Metalowy Tow. Młodych Przemysłowców.** Zebranie z wykładem na temat dotyczący zawodu metalowego, w czwartek 19 bm. o godz 20 w lokalu p. Jarockiej, ul. Masztalarska 8.

— **Stow. Polskiej Młodz. Kat. pod wezw. św. Kazimierza, Jeżyce** zaprasza swych członków i sympatyków na wieczór humoru, który odbędzie się w niedzielę 22 bm. o godz 19-tej na sali p Jaszyka ul. Kraszewskiego. Czysty zysk przeznacza się na budowę pomnika Powstańców.

— **Związek Techników Laboratoryjnych.** W niedzielę, dnia 22 bm. o godz. 11 odbędzie się w zakładzie mikrobiologji lek U. P., Wały Wazów 25, nadzwyczajne walne zebranie.

Za ogłoszenia i reklamy odpowiada administracja w osobie Antoniego Leśniewicza w Poznaniu.

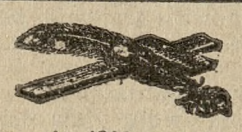

Dnia 17 stycznia 1933 r., zasnęła w Bogu, po krótkich, lecz ciężkich cierpieniach, opatrzona Sakramentami św., moja najdroższa córka, nasza najmilsza siostra, szwagierka, ciocia, bratowa i narzeczona, ś. p.

Władysława Konieczna

przeżywszy lat 24 Pogrzeb odbędzie się w sobotę, dnia 21. bm. o godz. 3-ciej z Przytuliska Starców na Śródce, na stary cmentarz św. Jana.

W nieutulonym smutku pogrążona

zg 17501 **rodzina.**

W środę, dnia 18 stycznia 1933 roku, zasnęła w Bogu, opatrzona Sakramentami św., nasza ukochana matka, babka i prababka, ś. p.

Katarzyna z Tuszewskich Maciejewska

przeżywszy lat 85 Pogrzeb odbędzie się w sobotę, dnia 21. bm., o godzinie 3,15 po poł., z kaplicy cmentarza farnego przy ul. Bukowskiej. Nabożeństwo żałobne w poniedziałek, 23. bm., o godz. 8 w kościele farnym.

W smutku pogrążeni

córka, syn i rodzina.

Poznań, 19. 1. 1933. zg 17512

---

†

Dnia 17 stycznia 1933 r. zmarła opatrzona Sakramentami św. moja kochana matka, ś. p

Klementyna Seyler

z domu **Martynek**

Pogrzeb odbędzie się w piątek dnia 20. b. m. o godz. 2.45 z domu żałoby przy ul. Dąbrowskiego 4 o czem donosi w ciężkim smutku pogrążona

zg 17 504 **córka.**

W pierwszą bolesną rocznicę śmierci nieodżałowanego męża mego i najukochańszego ojca, teścia i dziadka naszego, ś. p.

Władysława Ziętka

odprawiona zostanie za spokój duszy Jego

msza św. żałobna

o godz. 9.30. w kościele parafjalnym św. Michała przy ul. Śniadeckich, w piątek, dnia 20 stycznia 1933 r., o czem zawiadamiają wszystkich Krewnych i Znajomych

zg 17 510 **rodzina.**

Żałobne Kapelusze

po niskich cenach **poleca**

T. Ludwig

Poznań, Szkolna 9.

Pg 7 821-2.23

SMALEC

czysto wieprzowy **zł 1.90 za kg** skrz. 25 kg za zaliczeniem kolejowem, zadatek złotych 10.

Topielnia smalcu

M. MASŁOWSKI

Nowy Świat 26, Warszawa.

zg 7 490

---

†

Dnia 16 stycznia 1933 r.. zmarł założyciel, długoletni prezes i członek honorowy naszego Tow., ś. p.

Wiesław Swinarski

porucznik rezerwy.

Cześć Jego pamięci. Pogrzeb odbędzie się w piątek, 20. bm., o godz. 3 po poł., z kostnicy szpitala wojskowego, Wały Jana III, na cmentarz garnizonowy. Msza św. żałobna tegoż dnia, o godz. 9 rano, w kościele garnizonowym.

Wszystkich członków Tow. uprasza o udział w pogrzebie i żałobnej mszy św.

Zarząd Tow. Powst. i Woj. im. Gen. J. Hallera

zg 17 503 **Poznań — Jeżyce.**

KNOCK OUT!

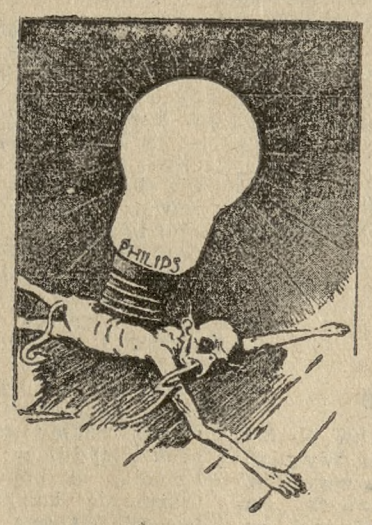

Walka skończona! **„Prądożerca"** został bezapelacyjnie pokonany. Wdarł się on do t. zw. „tanich" żarówek, chcąc pochłaniać bezużytecznie wielkie ilości prądu. Lecz szeroka publiczność szybko zauważyła podstęp i dziś dobra żarówka tryumfuje w całej pełni.

Nie kupujcie żarówek, przy których zużycie prądu kosztuje Was niepomiernie dużo. Kupujcie pełnowartościowe żarówki Philipsa, które oszczędnie zużywają prąd i nie przynoszą rozczarowań.

ŻAROWKA PHILIPSA

CHRONI WASZE OCZY, DBA O WASZĄ KIESZEŃ

zg 7 481

M. A. M.

suchy, trwały

Inhalator kieszonkowy

ułatwia oddech, — orzeźwia, otrzeźwia, chroni od kataru itd.

Środek powszechnego użytku

potrzebny każdemu zawsze i wszędzie

cena 2.— zł

w aptekach i drogerjach.

Patent.

Prosimy nie zwlekać z zakupem!

dr 2 187

Szkło ogrodowe, okienne, dachowe, kit i t. p.

poleca

Polskie Biuro Sprzedaży Szkła S. A.

Poznań, Małe Garbary 7a. Tel. 28-63

Pg 7 818-1 14

Hacele i ocele

Podkowy i podkowce
Kowadła i imadła
Narzędzia rzemieślnicze
Widły do kartofli
Okucia do drzwi i okien
Drut do prasowania słomy
Wagi decymalne
Łóżka żelazne
poleca korzystnie

JAN DEIERLING

skład żelaza

Poznań, Szkolna 3.

Tel. 35-18 i 35-43

Pg 8 103-3.48

Nowowynalezione anodówki

Bezpłatnie ładujemy akumulatory naszym odbiorcom. Zdumiewająca żywotność — bezwzględnie czystszy, odbiór 120 voltówki (wskazują więcej) 11 zł 90 gr., na prowincję poczta 12 i 90 gr. Wysyła wprost z fabryki do odbiorcy. **Mat — Poznań, Składowa 5/7.**

d 2 199

SKŁAD

w centrum, obszerna ubikacja lub z przyległym pokojem, na artykuły damskie, **poszukiwany.** Wyczerpujące oferty z cena kierować do **Biura Ogłoszeń „Par" Al. Marcinkowskiego 11 pod nr. 3,47**

Pg 8 099-3.47

Do 100 tysięcy pożyczki

na I hipotekę kamienicy w Poznaniu, Stary Rynek, wartości przeszło 400 000 zł, **poszukuję** Łaskawe zgłoszenia do **„Par". Al. Marcinkowskiego 11 pod 2,32**

Pg 7 822-2.32

Minogi wiślane

najlepszej jakości w puszkach 4 ltr. poleca pierwsza polska wytwórnia minogów **po 9.00 zł za puszkę.** Wysyłka za pobraniem franko Gniew. zg 17 502

M. URBAN, Gniew nad Wisłą.

Samochod

pięcioosobowa limuzyna sześciocylindrowy, mało używany w doskonałym bez zarzutu stanie okazyjnie z dobrych rąk **do nabycia.**

Wiadomość telefon 65-55.

zg 17 481

Za łaskawem pośrednictwem p. Róży Waszyńskiej złożyli na gwiazdkę dla biednych dzieci parafji Św. Jana Jerozolimskiego pp.: Stanisław Waszyński 100,— zł., Jan i St. Sławscy 20,— zł., N. N. 50,— zł., T. Łebiński i dr Bogdański 20,— zł., Z. Wais 15,— zł., Marcin Nowak 10,— zł., W. i St. Hedinger 20,— zł., K Łyskowski 20,— zł., dyr. Edward Kujaciński 15,— zł., Bazar Poznański 30,— zł., J Czepczyński 25,— zł., Bogajewski 20,— zł., Kazimierz Paluch 50,— zł., Osłowski — Cieślicki 30,— zł., W Zmorski 15,— zł., Dr. Jeszke i Osmólski 20,— zł., W. Fiuczakowa 5,— zł., Budarz 5,— zł., Dr. Krzyżankiewicz 10,— zł., Henryk Majer 10,— zł., W. Jasielski 10,— zł., Dr. Wróblewski 10,— zł., Dr. Hejmowski 10,— zł., M. Galiński 10.— zł., Dr. Piechocki — Kręglewski 5,— zł., Fa. Władysław Szymański — towar. zg 17 500

Szanownej p Róży Waszyńskiej za podjęty trud, a szlachetnym dobrodziejom za złożone dary, składa w imieniu biednych najserdeczniejsze podziękowanie.

Stow. Pań św. Wincentego á Paulo parafji św. Jana Jeroz.

Ostrzeżenie

Niniejszem podajemy do wiadomości publicznej że

p. Stanisław Sroka

w Poznaniu, ul. Kreta 5. już nie jest wiecej naszym zastępcą, przyczem podkreślamy że takowy nie był i nie jest uprawniony do inkasowania naszych należności i kwitowania ich odbioru.

Selbiger & Hirschberg

Gdańsk zg 17 505

Maszynę

damską wpuszczaną tanio natychmiast sprzedam Adres Kurjer Poznański, Stary Rynek

r 5 064

Nagłówkowe słowo (tłusto) 25 groszy, każde dalsze słowo 15 groszy. 5 liczb = jedno słowo, i, w, z, a = każde stanowi 1 słowo. Jedno ogłoszenie nie może przekraczać 100 słów, w tem 5 nagłówkowych.

OGŁOSZENIA DROBNE

Ogłoszenia wśród drobnych:
1-łamowy milimetr 50 groszy

Znak oferty naprzykład: n 2395, z 21205, d 1811 i t. d. = 1 słowo.
Drobne ogłoszenia przyjmuje się do godziny 12.

1 SPRZEDAŻE

Drzewo
stolarskie pierwszorzędne olszyna buczyna po 75 gotówką. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdg 66 931

Sprzedam majątek
dobr. ryc. 310 mórg pszenno-buraczana ziemia woda kompl. inwentarz szosa kolej i t. d cena przystępna (pośred. wykl.) zaraz do objęcia Łaskawe oferty uprasza się do Kurjera Pozn. zdg 66 671

Karetka
4-osobowa, lekka w dobrym stanie korzystnie na sprzedaż. Łosiński Września telefon 159. zdg 66 963

Jamniki
żółte czystej rasy. Wroniecka 15 zdg 66 607

Używane pianina
poleca tanio z gwarancją B. Sommerfeld skład fabryczny pianin. Poznań, ul. 27 Grudnia 15. ng 6 968

Letnisko
i kąpielisko dobrze zaprowadzone, piękne położenie jezioro, las, góry, stacja na miejscu korzystnie na sprzedaż. Zgłoszenia Büge, Leszno Wlkp ng 7 441

Młyn parowy
rzemieślniczy na dobre 150 ctr. natychmiast tanio na sprzedaż lub rozbiórkę. Zgłoszenia Agencja Kurjera Poznańskiego Frackowiak Krotoszyn. ng 7 466

Meble
tanio wprost z składnicy poleca K. Bakoś ul. Wenecjańska 1. Most Chwaliszewski. przy krzyżu. zdg 62 944

Skrzynie
większa ilość oddam. „Aquila". zdg 64 078

Narożny
skład nadający się na każdą branżę z towarem bez w centrum Poznania sprzedam lub zamienię zaraz. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdg 66 662

Sypialnie
kompletne lustrami 380 począwszy wyprzedaje stolarnia Kwiatowa 16. zdg 66 768

Skład spożywczy
przy ruchliwej ulicy z powodu zmiany stosunków rodzinnych korzystnie do nabycia. Adres wskaże Kurjer Poznański zdg 67 093

Samochód
„Fiat 502" 5000 km tanio sprzedam. Białężyce, p. Września. zdg 67 092

Łyżwy
polerowane 6 40. łyżwy niklowane 10 piece okrągłe 5.80 kuchenki 9 poleca Deresiewicz, Kraszewskiego 2. zdg 67 082

Dom
tylny nowobudowany z parcelą przeszło 1 000 kw. mtr. frontowych 3 pokoje, kuchnia zaraz wolne, światłem elektrycznem. — Oferty Kurjer Poznański zdg 67 075

Cukiernię
w dobrem położeniu sprzedam. — Oferty Kurjer Poznański zdg 67 105

Na sprzedaż
zaraz majątek ziemski 1 700 mórg blisko Poznania uprzemysłowiony ziemia buraczano-pszenna. Agencji wykluczeni. Łaskawe oferty do Kurjera Poznańskiego zdg 67 115

59 złotych — 59 złotych
59 złotych
tylko kosztuje teraz Serwis obiadowy komplet 12 osobowy (dobra porcelana). Hurtownia Porcelany. Wroniecka 24 podwórze. zdg 67 336

Leżanka
dobra 25 zł. kanapa 15 zł. Plac Sapieżyński 8. parter. lewo podwórze. zdg 67 254

Maszyna
damska, okrągłe czółenko tanio Słowackiego 48, m. 6 zdg 67 199

Okazja
Zakład fryzjerski dobrze zaprowadzony główna ulica, sprzedam korzystnie, Dąbrowskiego 56. zdg 67 117

Warsztat
szczotek i pędzli z napędem elektrycznym do sprzedania lub wydzierżawienia od zaraz. Zgłoszenia pod ng 7 489 Kurjer Poznański.

Restaurację
w pełnym biegu sprzedam tanio, byle zaraz. Oferty Kurjer Poznański zdg 67 126

Fiat
503 na rozbiórkę Ford 28 karetka tanio. „Autopark". Przemysłowa narożnik Wujka. zdg 67 124

Zamienię
dom handlowy wartości 40 000, czynsz dzierżawy 280 miesięcznie, na dzierżawę gospodarstwa 400 mórg. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 67 137

Gramofon
elegancki, szafkowy dwu-sprężynowy wykonany na zamówienie sprzedam okazyjnie. Jeżycka 36, skład kolonjalny. zdg 67 131

Kolonjalkę
towarem, magiel mieszkaniem dwupokojowem, kuchnia sprzedam 1 800 Adres Kurjer Poznański zdg 67 307

Kolonjalkę
tanio sprzedam. Chwaliszewo 87. zdg 67 146

Na bale
biżuterje, kwiaty maski poleca „Alfa" Szkolna 10 narożnik Jaskólczej. zdg 67 230

Samochód
Ford nowoczesny reklamowy nadający się dla piekarzy Sprzedaż gotówkowa Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 67 219

Pianino
sprzedam. Wierzbiecice 6 mieszkanie 6. zdg 67 205

Piekarnia
z urządzeniem w pełnym biegu i przyległem mieszkaniem przy ruchliwej ulicy w Poznaniu z powodu wyjazdu korzystnie do nabycia. Adres wskaże Kurjer Poznański zdg 67 193

Klubowy
garnitur nowoczesny sprzedam. Dąbrowskiego 53/55 III. piętro, wprost godz. 4—6. zdg 67 192

Jadalnia
solidna 700. Stolarnia. Bukowska 9. zdg 67 333

Skład
pokojem wraz urządzeniem na każdą branżę. Oferty Kurjer Pozn. zdg 67 329

Sypialnie
kompletne lustrami 380 począwszy wyprzedaje stolarnia. Kwiatowa 6. zdg 66 768

Leżanka
nowa tanio. Poznańska 44. 7. zdg 67 285

Kolonjalkę
z mieszkaniem, meblem towarem sprzedam. Zgłoszenia Jeżycka 43, mieszk. 5. zdg 67 270

Remington
Portable prawie nowy, korzystnie sprzedaje. Młyńska 4 mieszkanie 3. zdg 66 385

Domek
nowy Żabikowo ogród, 3 lokatorów tanio sprzedam. Kurjer Poznański zdg 67 167

Skład papieru
i księgarnia w Poznańskiem dobrze prosperujący stała klientela, dostawa do urzędów i biur do sprzedania. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 67 171

Smoking
dobrym stanie i narty sprzedam. Grobla 14 mieszkanie 5. Zgłoszenia 2—4. rg 5 082

Maszynę
do pisania tanio sprzeda Szkolna 7/8 — 8. Pg 8 100-53.133

Fortepian
samogrający piec Junkersa kąpielowy ogrzewacz elektryczny, duża szafę, kanapę. Oferty „Par" nr. 53 129. Pg 8 007-53.129

Fortepian
tanio sprzedam. Dąbrowskiego 65 parter, prawo. zdg 67 340

Dom
15 ubikacyj w tem dwa składy, ewentl. jeden z towarami krótkiemi i kapeluszy damskich powiatowe miasto, rynek zaraz bardzo korzystnie. Cena według ugody. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 67 239

Urządzenie
do wytwarzania wzorów do przeprasowania sprzedam. św. Marcin 62, mieszkanie 12. zdg 67 252

Radjoaparat
4 lampowy z głośnikiem sprzedam 100 zł maszynkę do dziurkowania wzorów 7—10 wiecz. Patrona Jackowskiego 25 mieszkanie 3. zdg 67 231

Fryzjerski
zakład miasto powiatowe dobrze prosperujący od 1911 roku sprzedam mieszkaniem za 700 zł. Oferty Agencja Kurjera Poznańskiego, Frąckowiak Krotoszyn. ng 7 484

Aparat
kinematograficzny okazyjnie — sprzedam. Stawski. Wrocławska 19. m. 5 zdg 67 264

Skład spożywczy
mieszkaniem w dobrem miejscu bez konkurencji z powodu choroby korzystnie sprzedam. Adres Kurjer Pozn. Stary Rynek rg 5 088

Restauracja
blisko pl Wolności korzystnie do nabycia lokal jest duży i kompletnie urządzony. Oferty Kurjer Pozn. zdg 67 286

Korzystnie
1 szorvca stołowa (5 kilo). 1 dubeltówka kal. 12 kurkowa damascenka z pochwą na sprzedaż. Półwiejska 33, mieszk. 9. zdg 67 290

5 KUPNA

Potrzebuję
wóz zaleczarski używany w dobrym porządku. — Zgłoszenia Bukowska 33, m. 6 zdg 67 335

Kamienicę
centrum Poznania rocznym dochodzie ponad 100 000 złotych od właściciela. Szczegółowe oferty Kurjer Poznański zdg 65 002

Pierścionek
z brylantem ponad ½ karatu kupię. Adres Kurjer Poznański zdg 66 985

Pianino
dobre krzyżowe płytą metalową za gotówkę Oferty, cena fabrykat Kurjer Poznański zdg 66 573

Kupię
umywalnię używaną tanio. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 67 085

Karoserję
reklamowa okazyjną względnie nową potrzebuje na podwozie Chevrolet Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 67 083

Drut kolczasty
nowy lub używany ca. 600 metrów kupię. Oferty opróbkowane ceną terminem dostawy Kurjer Poznański zdg 67 086

Maszyny do pisania
tanie używane kupuję za gotówkę. Oferty pod 3 8 do Agencji „Par" Poznań, Aleje Marcinkowskiego 11 Pg 7827/8 3.8/9

Konia
wóz urządzenie składu węgli kupię. Bilski. Łakowa 10 telefon 50-45. zdg 67 253

Kupię
gospodarstwo 150—250 mórg pszenno - buraczanej ziemi. Oferty Oredownik Wielkop. zdg 67 271

Poszukuję
dzierżawy 200—400 mórg. Szczegółowe warunki Kurjer Pozn zdg 67-262/3

Wózek
dziecięcy używany. Oferty Kurjer Poznański zdg 67 183

Budynku
starego na rozbiórkę zdatnego do przestawienia na szopę poszukuję Oferty do Kurjera Poznańskiego zdg 67 287/8

Sklep
(kiosk) zaprowadzony (próżny) na spożywcze kupię. Oferty Kurjer Poznański zdg 67 138

Kupię
dobrze utrzymany perlak rozmiar przynajmniej 40 × 92 Zgłoszenia L. Konieczny, Grodzisk Wlkp., Mossego 6. zdg 67 140

Urządzenie
do kolonjalki kupię. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 67 145

Sanie
w bardzo dobrym stanie kupię. Oferty cena Kurjer Poznański zdg 67 147

Maszynę
do pisania kupię. Oferty Kurjer Poznański zdg 67 149

Motor
na rope sile 25—40 k. m. kupię. Oferty Kurjer Pozn. zdg 67 277

Piec żelazny
kupię. Zgłoszenia przyjmuję od godziny 3—4. Haniecka Bukowska 25. zdg 66 577

Urządzenie
do składu używane kupię. Śliwnarska 2. mieszk. 8. Pg 80101-53.130

Kożuch
długi na wielką osobę dla stróża choć bez poszycia kupię. — Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 67 296

Stół składowy
2.60 — 3.00 mtr. kupi Hurt Polski Wrocławska 9. zdg 67 317

6 KAMIENICE

Dom
z ogrodem w Szamotułach na sprzedaż. Cena 25 000 wpłaty 16 do 18 000. Oferty Oredownik Wielkop. ng 7 485/6

Kamienicę
komfortowa dochód 20 000 sprzedam 140 000 wpłata 65 000 — Gruszczyński. Pocztowa 30. zdg 66 605

Kamienicę
dochód roczny 13 600 wpłaty 40 tysięcy reszta amortyzacja. Popielski Skarbowa 17. parter. zdg 67 215

Okazyjne kupno
Hotel pensjonat w miejscowości leczniczo-kąpielowej przy Poznaniu, 22 gościnne pokoje mieszkanie, ubikacje restauracyjno-kolonjalne z wielkim ogrodem zabawowym całość do objęcia wolne, sprzedam przy wpłacie 30 tysięcy zł. Informacje pod adresem właściciela willi Źródlana 3 Puszczykowo. Pg 8 0102-53.132

Kamienicę
śródmieściu sprzedam 120 000. — wpłaty 50 000. dochód 16 000 wolne mieszkanie 4 pokojowe. Hipoteka 50 000 amortyzacja na lat 20. Maciejewski Dąbrowskiego 88 telefon 62-66. zdg 67 312

7 PIENIĄDZ

10 000 złotych
pożyczki na I. hipotekę na realność w centrum miasta wartości 60 000 zł poszukuje. Wysocki. Stanisławskiego. Tczewska 2. zdg 67 245

30 000
złotych na I. hipotekę kamienicy Poznaniu poszukuje Oferty Kurjer Poznański zdg 67 089

15 000
pożyczki początek kwietnia szukam I. hipoteka dom Poznaniu 200 ubikacyj Oferty Kurjer Poznański zdg 67 148

5 000
poszukuje poważne przedsiębiorstwo pewna gwarancja. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 67 218

6 000
pożyczę na I. hipotekę Oferty Kurjer Poznański zdg 67 164

15 000
na I. hipotekę nowy dom mieszkalny dochód 0 000 wartość 65 000. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 66 547

Pożyczki
5 000—6 000 poszukuje na I. hipotekę własność gospodarstwo 50 mórg, jeziora 400 mórg. Oferty Kurjer Poznański zdg 67 244

8 DO WYNAJĘCIA

5
pokojowe słoneczne mieszkanie przy placu Działowym 5 I piętro od zaraz wprost od gospodarza do wynajęcia. Bliższe szczegóły M. Malinowski. Stary Rynek 57. telefon 1189. zdg 66 587

Trzypokojowe
wynajmę zaraz. Gastorowskich 10. Jankowska. zdg 66 987

Skład
przy pl. Ś-to Krzyskim z dużem oknem wystawnem zaraz do wynajęcia. Zgłoszenia K. Loga. ul. Słowackiego 18. telefon 66-89. Pg 7 350-49.83

Dwupokojowe
obszerne meblami korzystnie. — Adres wskaże Kurjer Poznański zdg 65 641

Sześciopokojowe
suche, słoneczne mieszkanie przy Placu Wolności I piętro na biura lub prywatne mieszkanie za miesięczną dzierżawę wprost od gospodarza do wynajęcia. Oferty Kurjer Poznański zdg 66 598

5 pok. mieszkanie III.
centr. ogrzewanie śródmieście od kwietnia. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 67 099

Czteropokojowe
słoneczne od lutego do wynajęcia. Solacz. Podolska 2. zdg 67 091

Pokój
próżny z angielką od gospodarza. Zgłoszenia: Niegolewskich. — Kiosk. zdg 67 067

Mieszkanie
2 pokoje kuchnia, przedpokój — przynależytości — elektryczność gaz całkowite nowe umeblowanie przy Wierzbięcicach za 3 500 do odstąpienia. Oferty Kurjer Pozn. zdg 67 101

Trzypokojowe
parter, elektryczność kanalizacja 75 płatnych miesięcznie. Gwarancja regularnej zapłaty. Palacza 70 Burzyńska. zdg 67 102

5 pokoi
umeblowanych z komfortem korzystnie do oddania zaraz. Pocztowa 16 mieszkanie 11. zdg 67 141

Mieszkanie
pokój kuchnia. Informacje Dziennik Wierzbięcice 3. zdg 67 226

Mieszkanie
6 pokojowe z meblami 3 000, śródmieściu oddam za zgodą gospodarza. Oferty Kurjer Poznański zdg 67 224

4 pokojowe
nowe komfortowe. 2 000, rok zgóry Śródmieście. Oferty Kurjer Poznański zdg 67 220

Mieszkanie
pokój i kuchnia wprost od gospodarza wolne od 1 lutego. Debiec. Południowa 59. zdg 67 202

Nauczycielka
seminarzystka dział krawiecczyzny, bieliźniarstwa znajdzie zajęcie godzinowe. Oferty Kurjer Poznański zdg 67 157

4 pokojowe
mieszkanie duże komfortowe w pobliżu Parku Wilsona za zgodą gospodarza Oferty Kurjer Poznański zdg 67 162

Skład
niniejszy jedna ubikacja przy Marsz. Focha 78 zaraz wolny. Telefon 7606. Oferty Kurjer Poznański rg 5 078

Mieszkania
poleca — poszukuje
„Informator". Aleje Marcinkowskiego 5. zdg 67 258

Trzypokojowe
komfort 65. ½ roku zgóry. Informacyj Szewska 11. m. 9 zdg 67 300

Dwupokojowe
kuchnia, czynsz 75 w tem światło wolne zaraz. Zgłoszenia Piotra Wawrzyniaka 32. m. 2. zdg 67 298

3 pokoje
puste z używaniem kuchni odnajmę. Ul. Wszystkich Świętych 3, mieszkanie 8. Zgłoszenia od 19 do 21. dg 2 240

Do
wydzierżawienia 2 pokoje i kuchnia Dolna Wilda 64. zdg 67 306

9 SZUKA MIESZK.

2 pokoi
kuchnią poszukuje pewny płatnik, urzędnik komunalny od gospodarza. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdg 66 572

2—3 pokojowego
blisko ul. Dąbrowskiego poszukuje urzędnik państwowy. Oferty Kurjer Poznański zdg 67 096

Małżeństwo
bezdzietne oboje rządowej posadzie poszukuje trzech pokoi kuchni bliżej centrum kilka miesięcy zapłace. Oferty Kurjer Pozn. zdg 67 103

5—4 pokojowego
mieszkania słonecznego komfortowego poszukuje od 1. IV. wzgl wcześniej Zgłoszenia tel. 75 63. względnie do Kurjera Poznańskiego pod zdg 67 216

Urzędnik
wynajmie natychmiast 2—3 pokojowe kuchnia najchętniej stary dom czynsz miesięczny Oferty Kurjer Pozn. zdg 67 322

Mieszkania
3—4 pokojowego centrum poszukuje bezwzględnie pewny płatnik. Czynsz zapłaci zgóry. Oferty Kurjer Poznański zdg 67 159

3 — 4 pokojowego
z przynależytościami poszukuje solidny półroczny czynsz gotówką zgóry. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdg 67 213

Kolejarz
poszukuje pokoju kuchni, wprost od gospodarza ewentl. próżnego używaniem kuchni, dzierżawa zgóry. Oferty Kurjer Pozn. zdg 67 247

2 —
3 pokoi kuchnią wynajmie urzędnik zaraz Czynsz dobrowolny. Oferty Kurjer Poznański zdg 67 309

10 ZAMIANA MIESZKANIA

4 pokoje
kuchnia łazienką balkon (gaz). przy ul Mickiewicza III piętro, dzierżawa miesięczna 90 zł. zamienie na 2 pokoje z dzierżawą do 50 zł Oferty Kurjer Poznański zdg 66 911

Zamienię
pokój kuchnię na 2 pokoje kuchnię Wilda Adres wskaże Kurjer Poznański zdg 67 078

11 POKOJE UMEBL.

Kaponiera
pokoje lepsze. Bukowska 9 mieszkanie 1. zdg66 984

Uczącej się młodzieży
2 wspólne łączne z utrzymaniem. Nowy Rynek 5. m 3. zdg 58 105

Panu
wspólny 15.—. Ogrodowa 15 mieszkanie 16. zdg 65 780

Pokój próżny
duży front. Matejki 47 m. I. zdg 66 798

Dwuosobowy
ładny. Półwiejska 19 m. 12. zdg 66 775

Pokój
Słowackiego 18. mieszkanie 8. dom ogrodowy. zdg 66 803

2-osobowy
pokój wynajmę zaraz (gaz) z światłem kawą herbatą i opałem 55 zł. Mickiewicza 7. mieszkanie 9. zdg 66 912

Pokój
elektryczność. Strzelecka 2a parter. zdg 67 033

Spokojna
19 m. 9. zdg 67 061

Klatka
schodowa elektryczność. Grobla 17 mieszkanie 23. zdg 67 109

Matejki
59. m. 5. dwa słoneczne. zdg 67 110

Elektryczność
jeden lub dwuosobowy zaraz lub pierwszego. Wierzbięcice 13. m. 20 zdg 67 114

Frontowy
utrzymaniem elektryczność punktualnym. Piekary 3 m. 2. zdg 67 116

Dwuosobowy
jednoosobowy. Wierzbięcice 46, mieszkanie 6. zdg 67 118

Pokój
słoneczny! klatki schodowej, parter małżeństwu bez kuchni, lub 2 panom. Szyperska 3 mieszk. 7. zdg 67 144

Czysty
słoneczny u niemieckiej rodziny. Różana 6 mieszk. 8. zdg 67 225

Skarbowa
17 mieszkanie 14, podwórze, pokój umeblowany do wynajęcia. zdg 67 223

Panom
Piekary 4 — 3. zdg 67 244

Pokój
pamiętkom. Ratajczaka 17 mieszkanie 12. zdg 67 222

Strzelecka
25 mieszkanie 8 słoneczne. zdg 67 212

Klatki przyjezdnemu
inteligentowi niekrępujący. Ratajczaka 38. II. lewo w bramie, schodach nie brać informacyj. zdg 67 321

Dwuosobowy
Marcin 13 mieszk 10. zdg 67 186

1 — 2
pamiętkom. Focha 71 m. 19. zdg 67 187

Panienka
inteligentna na wspólny. Mostowa 29 mieszkanie 3 zdg 67 182

Pokój
komfortowy wynajme. Telefon 10-12 zdg 67 278

Dobrze umeblowany
(elektr.). Piekary 9 2. zdg 67 267

Klatki
schodowej panom. Wielkie Garbary 29 mieszk. 10. zdg 67 152

Inteligentnemu
panu. Woźna 9. m. 6. zdg 67 163

Niekrępujący
panu. Szewska 15 Robińska. zdg 67 172

Pokój
25 Wierzbięcice 39 a mieszk. 15. zdg 67 177

Pokój
zaraz. Krasińskiego 14 mieszk. 4. zdg 67 178

Pokój
umeblowany centralne ogrzewanie, elektryczność. Śniadeckich 32 mieszkanie 2. zdg 67 179

Pokój
dla małżeństwa z elektrycznem światłem cena 35 zł Szamarzewskiego 47. mieszk 26. zdg 67 236

Pokój
1 lutego. Wierzbięcice 3 mieszkanie 4. zdg 67 234

Dwom
utrzymaniem Józefa 3. m. 10. zdg 67 268

Pokoje
poleca — poszukuje
Informator". Aleje Marcinkowskiego 5. zdg 67 259

Pokój
niekrępujący elektryczność. łazienka w śródmieściu od 1. 2. 33 r. Oferty do Kurjera Pozn. rg 5 087

Panom
dwadzieścia — obiady. Wrocławska 13 — 11. zdg 67 318

Umeblowany
czysty elektryczność. Dąbrowskiego 2. mieszkanie 16. zdg 67 304

12 SZUKA POKOJU

Pokoiku
elektrycznością 25 zaraz. Oferty Kurjer Pozn zdg 67 029

Poszukuję
pokoju niekrępujące wejście — skromnie umeblowanego ze światłem elektrycznem. Oferty Kurjer Poznański zdg 67 077

Pokoju
umeblowanego wejście z klatki schodowej poszukuje pan na Łazarzu. Oferty Kurjer Poznański zdg 67 111

Pokoiku
ewentualnie za korepetycje. Warunki Kurjer Poznański zdg 67 143

Student
szuka pokoju niedrogiego czystego, niekrępującego centralne, śródmieście lub okolica. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 67 185

Inteligentny
spokojny pan poszukuje niedrogiego pokoju śródmieście Jeżyce. Oferty Kurjer Pozn. zdg 67 158

Próżnego
pokoju centrum miasta poszukujemy na sekretarjat, możliwie oddzielne wejście Oferty Kurjer Poznański rg 5 080

Próżnego
lub skromnie umeblowanego małżeństwo Oferty Kurjer Poznański zdg 67 305

13 LOKALE

Stary Rynek
podwórze parter oraz piwnice na składnice, warsztat wydzierżawie. Zgłoszenia Przewodnik św Marcin 30. zdg 66 376

Ubikacji
na składnice poszukuje na Łazarzu. Oferty Kurjer Poznański zdg 67 112

Składy
poleca — poszukuje
„Informator". Aleje Marcinkowskiego 5. zdg 67 257

Ubikacje
na skład paszy składnice zboża poszukiwane. Oferty Kurjer Pozn. zdg 67 248

Poszukuję
składu towarów krótkich przy ruchliwej ulicy. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 67 161

Ubikacje
na warsztaty zaraz wolne. Marszałka Focha 78 portjer. rg 5 077

Zakład fryzjerski
elegancki wprost od gospodarza, zunkt wyrobiony. Oferty Kurjer Poznański zdg 67 123

14 DZIERŻAWY

Piekarnia kościelnej wiosce bez konkurencji
urządzeniem 40,— miesięcznie, objęcie 300,— Nowak, Poznań, Kramarska 15, teelfon 16 89 zdg 67 206/7

Poszukuję
dzierżawy ogrodnictwa lub roli nadającej się na takowe. Zgłoszenia do Kurjera Pozn. zdg 67 319

Sześćdziesiątmorgowe pszennej zabudowaniem blisko Poznania
obecnie dzierżawa zamienie na domek ogrodem. Nowak, Poznań, Kramarska 15. zdg 66 630

Dzierżawy resztówki
60—70 mórg poszukuję. Dokładny opis z dzierżawą pod zdg 67 240 Kurjer Poznański.

15 LETNISKA i UZDROWISKA

Zakopane
Pensjonat „Pyszna" przy dworcu ciepłe pokoje Kuchnia pierwszorzędna. Ceny umiarkowane. ng 7 479

TEATRY

Teatr Polski: Dziś „Dżimbi".
Piątek, 20. 1. „Dżimbi".
Sobota, 21. 1. „Dama w jedwabiach", premjera
Niedziela, 22. 1. po poł. o godz. 3: „Betleem Polskie".
Niedziela, 22. 1. godz 8: „Dama w jedwabiach".
„Poniedziałek, 23. 1. „Dżimbi".

Teatr Wielki (Opera): Dziś „Carewicz", premjera.
Piątek, 20. 1. „Dorina".
Sobota, 21. 1. godz. 3: „Marzenia Frycka o sławie", baśń dla młodzieży i dzieci, Ceny najniższe.
Sobota, 21. 1. godz 8: „Madame Butterfly", ostatni występ Pia Jgirosanu.
Niedziela, 22. 1. o godz 3: „Dorina", ceny zniżone.

Teatr Nowy: Dziś Teatr nieczynny z powodu próby generalnej „Szukam prawdy"
Piątek, 20. 1. „Szukam prawdy", premjera.
Sobota, 21. 1. „Szukam prawdy".
Niedziela, 22. 1. o godz. 3: „Szafir", po cenach znacznie zniżonych.
Niedziela, 22. 1. godz. 8: „Szukam prawdy".

Komedja Muzyczna: Dziś — „Jim i Jill.
Piatek, 20. 1. „Jim i Jill".
Sobota, 21. 1. „Jim i Jill".

DZISIAJ w KINIE

Apollo: „Kino-manjak".
Aurora: „Tajemniczy Zabójca i Charlie Chaplin.
Corso: „Kiedy mężatka jest żoną".
Colosseum: „Szary dom".
Muza: „Sewilla miasto miłości".
Metropolis: „Blaski i cienie miłości".
Oaza: „Księżna Łowicka".
Orzeł: „Zasadzka pod wodą".
Odeon: „Droga do Raju".
Renaissance: „Zatracony Przylądek".
Roxy: „Piekło Kobiet".
Słońce: „Rasputin".
Stinks: „Romans" i „Flip i „Flap".
Tęcza: „Grzeszna Miłość".
Wilsona: „Fałszywy Marszałek".

16 OSOBISTE

J. W. Paniom
podaję do łaskawej wiadomości, iż z dniem 16. I. 33. pracuję w firmie H. Koziołek Aleje Marcinkowskiego 5 tel. 3099 i proszę o dalsze poparcie. Marjan Śmiechowski zdobywca nagrody im. „Antoine". Paryż. zdg 67 188

21 ZGUBY

Książeczka wojskowa
zaginęła, którą się unieważnia. Stanisław Namyślak. Lasek p. Żabikowo. zd 66 546

22 ROZMAITE

Biuro Pomocy Prawnej
Rudniewski. Poznań Podgórna 10 załatwia sprawy sądowe podatkowe i korespondencje urzędowa. Ceny umiarkowane. zdg 67 107/8

Iwonicz - Zdrój
poleca do kuracji domowej sól jodobromową słoik pół kg zł 2.25 Wodę mineralną butelka 1 50 Żądać w drogerjach lub od Dyrekcji Zdroju dg 1 862

Akuszerka
Kleinwächterowa Poznań centrum ul Romana Szymańskiego 2 pierwsze piętro lewo drugi dom od placu Świętokrzyskiego zdg 34 897

Swetry
najkorzystniej tylko Jan Dobry, Aleje Marcinkowskiego 7 fabryka trykotów. zdg 67 073

Maskowe
kostjumy wypożyczam 3 zł. — Chwaliszewo 38/39 mieszkanie 3. zdg 67 120

Kuśnierka
fasonuje poszywa w domu poza domem. Żupańskiego 3 mieszkanie 5. zdg 67 133

300 do 500 litrów mleka
stałej dostawy od zaraz lub 1. 2. poszukuje. Zgłoszenia „Par". Aleje Marcinkowskiego 11, pod 53.113 Pg 8 078-53.113

Kostjumy
maskowe wypożyczam. Jasna 5. mieszkanie 9. zdg 67 173

Przyjmuję
pranie prasowanie koszula męska 40 gr. kołnierzyk 10 groszy. Kraszewskiego 5 — 10. zdg 67 308

23 OŻENKI

Kawaler
kupiec prawnik. lat 35 przystojny solidny szatyn posiada większa kamienice i gotówke pozna stosowną partje. Łaskawe zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 66 751

Panienka
niedzisiejszych poglądów, gospodarna, pogodna z lepszego domu, niebiedna pragnie w karnawale wyjść zamąż. Panowie do lat 44 inteligentni na stanowisku usytuowani, przystojni szatyni lub bruneci raczą nieanonimowe oferty złożyć do Kurjera Poznańskiego zdg 67 079. (Dyskrecja).

Panna
lat 26 2 000 gotówki szuka męża. kawalera wdowca. na stałej posadzie albo jakiejkolwiek własnością. Oferty Kurjer Poznański zdg 67 197

Córka
dyrektora cukrowni wyjdzie zamąż. „Przyszłość". Ogrodowa 5. mieszkanei 7. zdg 67 194

24 NAUKA

Tanio
udzieli studentka. Oferty Kurjer Pozn. zdg 67 025

Francuski
konwersacja. Przygotowanie matury (Dyplom paryski). Plac Nowomiejski 6 a parter. zdg 60 393

Szkoła Tańców Szczurek - Szczurkówna Pocztowa 23, parter
Zgłoszenia każdego czasu. zdg 67 072

Osoba
w średnim wieku z dobrem gotowaniem poszukuje posady do starszych państwa, miejscowość obojetna. Oferty Kurjer Poznański zdg 67 113

Stenografji
wyuczam 30 dniach, Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 67 130

Korepetytor
potrzebny do udzielania lekcyj matematyki. klasa 7. z podaniem warunków. Oferty Kurjer Poznański zdg 67 332

Korepetycyj
udzielam korzystnie. specjalność matematyka. Oferty Kurjer Poznański zdg 67 279

Szkoła Tańców Średzińskiego
Strzelecka 3. zdg 67 275

25 MUZYKA

Kwartet
potrzebny. Podać instrumenty, gażę utrzymanie bez pokoju. — Zgłoszenia kawiarnia Rawicz. Rynek 8. zdg 67 242

26 ROZRYWKA

Kino „Muza"
Focha 23. Łazarz. — „Sewilla, miasto miłości" — Ramon Novarro w roli głównej. zdg 67 337

27 SZUKA PRACY

Ogłoszenia do 30 słów dla poszukujących posady w tej rubryce obliczamy po jednej trzeciej cenie drobnych.

Ogrodnik - bartnik
kawaler 11 letnią praktyka. bardzo dobremi świadectwami poszukuje posady zaraz lub później Oferty Kurjer Poznański zdg 67 070/71

Dziewczyna
dobrem gotowaniem szuka posady zaraz. Oferty Kurjer Poznański zdg 67 076

Zarządca
dwóch folwarków, żonaty z powodu wydzierżawienia szuka posady. Oferty Kurjer Pozn. zdg 66 543

Inwalida wojenny
garncarz - piecownik poszukuje pracy Wykonuje wszelkie reparacje oraz ustawianie nowych pieców po cenach bardzo przystępnych. Zgłoszenia uprasza Towarzystwo Pomocy Inwalidom Wojennym Poznań, ul. Kozia 8 pokój 5 telefon 39 97. zdg 67 165/6

Książkowa samodzielna
pisze biegle na maszynie zna język polski i niemiecki szuka posady. Oferty Kurjer Pozn zdg 67 184

Syn
wdowy wojenny, technik dentystyczny poszukuje pracy Zgłoszenia uprasza Towarzystwo Pomocy Inwalidom Wojennym. Poznań ul. Kozia 8. pokój 5 telefon 39-97. zdg 67 291/2

Chemik
abs. pol. Warszawskiej z dziesięcioletnią praktyką poszukuje posady fabrycznej lub laboratoryjnej. Oferty Kurjer Poznański zdg 67 090

Kucharka
z bardzo znacznem gotowaniem i świadectwami chetna i prędka w pracy poszukuje posady od 1. 2. miejscowość obojetna. Oferty Kurjer Poznański zdg 67 088

Krawcowa
szyje wszelką garderobe. szuka szycia po domach 2.50 dziennie. Oferty Kurjer Poznański zdg 67 087

Kucharka - służąca
z dobrem gotowaniem posiadająca długoletnie świadectwa. umiejąca prowadzić gospodarstwo domowe poszukuje posady od 1. tylko w Poznaniu. Oferty Kurjer Poznański zdg 67 121

Młynarz
dzielny fachowiec kilkuletnia praktyka dobre świadectwa poszukuje posady zaraz lub 1. 2. Oferty Kurjer Poznański zdg 67 097

Pokojowa
z dobremi świadectwami znająca pranie prasowanie sztywnej bielizny cośkolwiek szycia szuka posady na wieś lub w mieście. — Oferty Kurjer Poznański zdg 67 104

Sierota
bardzo uboga lat 19 wykształcona lecz skromna o łagodnem usposobieniu prosi o jakiekolwiek zajęcie ewentl. jako przychodnia. od 1 lutego lub później. — Łaskawe oferty Kurjer Pozn. zdg 67 106

Asystent aptekarski
syn właściciela apteki dobrze obeznany z czynnością aptek wielkomiejskich poszukuje od 1 lutego posady lub zastępstwa. Łaskawe zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 66 741

Nauczycielka
szuka posady za utrzymanie. Poznań Chełmońskiego 10, m. 15. „Nauczycielce". zdg 66 842

Teletechnik
em. oficer łączności. lat 33, poszukuje odpowiedniego zajęcia w zakładzie techn. - telef. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 67 036

Stenotypistka
biegła szuka posady na prowincji. Oferty Kurjer Pozn. zdg 66 238

Buchalter
bilansista. długoletnia praktyka poszukuje posady zakłada prowadzi książkowość uproszczoną. — Oferty Kurjer Poznański pod zdg 66 298

Kasjer dominjalny
samotny pisze na maszynie w ostatniej posadzie 12 lat szuka jakiejkolwiek posady pensja obojetna Łaskawe zgłoszenia Kurjer Poznański zdgr 66 379

Szofer
inteligentny szuka posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 50 065

Sierota
z samodzielnem prowadzeniem domu poszukuję posady na wieś. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 67 174

Młoda
dziewczyna szuka posady lub do pomocy pani Oferty Kurjer Poznański zdg 67 175

Panienka
szuka posady do dzieci na prowincje. Oferty Kurjer Poznański zdg 67 176

Dziewczyna
wiejska poszukuje posługi na cały dzień. Oferty Kurjer Poznański zdg 67 180

Dziewczyna
z gotowaniem do wszystkiego z dobremi świadectwami pracowita. uczciwa. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdg 67 233

Osoba
w charakterze służącej. dobre świadectwa. kochająca dzieci poszukuje posady do wszystkiego zaraz lub 1 2. Oferty Kurjer Pozn. zdg 67 256

Osoba
w średnim wieku poszukuje posady do wszystkiego. najchętniej za całkowita gospodynie zna język niemiecki Oferty Kurjer Pozn. zdg 67 295

Krawcowa
na garderobe damska dziecieca poszukuje pracy. Wrocławska 36 mieszkanie 4. zdg 67 010

Dziewczyna
sumienna. cowita poszukuje posady do wszystkiego. Oferty Kurjer Pozn. zdg 67 302

Poszukuję
stałej pracy portiera lub woźnego za wypożyczeniem lub kaucja 500 zł. Oferty Kurjer Pozn. zdg 67 303

Dziewczyna
młoda. sumienna kochająca dzieci. poszukuje posady Oferty Kurjer Pozn. zdg 67 301

Dziewczyna
zdrowa czysta spokojna poszukuje posady do dzieci Oferty Kurjer Poznański zdg 67 314

Panienka
uczciwa wymowna przyuczona do składu piekarskiego poszukuje posady Oferty Kurjer Poznański zdg 67 315

Dziewczyna
młodsza szuka posady do wszystkiego od 1. Oferty Kurjer Poznański zdg 67 313

Krawcowa
znająca również prasowanie sztywnej bielizny poszukuje posady poza domem. Oferty Kurjer Poznański zdg 67 122

Cukiernik
warszawski siła pierwszorzędna. starszym wieku inteligentny. poszukuje posady na skromnych warunkach. Miejscowość obojetna. Oferty Kurjer Poznański zdg 67 125

Dziewczyna
uczciwa czysta z gotowaniem szuka posady od 1. II. 1933 Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 67 129

Dziewczyna
poszukuje posady z gotowaniem i szyciem od 1. II. Oferty Kurjer Poznański zdg 67 132

Krawcowa
biegła szuka pracy w dom. Oferty Kurjer Poznański zdg 67 139

Krawcowa
domowa 150 zł szuka pracy. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 67 229

Dziewczyna
uczciwa czysta sumienna szuka posady z gotowaniem od 1. Oferty Kurjer Poznański zdg 67 228

Służąca
długoletnie pierwszorzędne świadectwa poszukuje posady Oferty Kurjer Poznański zdg 67 227

Służąca
do wszystkiego z gotowaniem. praniem. poszukuje posady od 1. lub 15. Oferty Kurjer Poznański zdg 67 211

Dziewczyna
kucharką z dobrem poleceniem poszukuje posady w religijnym domu lub samotnej osoby. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdg 67 201

Praczka
restauracyjna poszukuje posady. Oferty Kurjer Pozn. zdg 67 196

Dziewczyna
lat 16. poszukuje posady lekkich zajęć za małem wynagrodzeniem Oferty Kurjer Pozn. zdg 67 334

Dziewczyna
pracowita uczciwa. poszukuje posady. Oferty Kurjer Pozn. zdg 67 328

Panienka
poszukuje posady jako uczennica w rzeźnictwie lub piekarni. — Oferty Kurjer Pozn. zdg 67 324

Panienka
z praktyka poszukuje posady do dzieci. Oferty Kurjer Pozn. zdg 67 323

Pani
intligentna z dobrego domu. znajaca sie na dobrej kuchni poszukuje posady do prowadzenia domu i tow starszej osoby bez wynagrodzenia w Poznaniu zaraz lub 1 2. Łaskawe oferty Kurjer Pozn. zdg 67 326

Bilansista
rutynowany poszukuje posady zakłada księgi prawidłowo. reguluje. Oferty Kurjer Pozn. zdg 67 320

Dziewczyna
uczciwa. zna gotowanie prace domowe szuka posady do dobrego państwa. miejscowość obojetna. Oferty Kurjer Pozn. zdg 67 272

Gosposia
wiek 28 sumienna. poszukuje posady w religijnym domu lub u samotnej osoby. Oferty Kurjer Poznański zdg 67 150

Poszukuję
jakiejkolwiek posady zredukowany były urzędnik nauczyciel. posiadający gimnazjum i kursa nauczycielskie i urzędnicze władający trzema językami znający buchalterje pisanie na maszynie. Opinja bardzo dobra. — Ofetrty Kurjer Poznański zdg 67 153

Dziewczyna
z gotowaniem szuka posady. — Oferty Kurjer Pozn. zdg 67 156

Szofer
kawaler. sierota obeznany w ogrodnictwie i centralnem ogrzewaniu poszukuje posady. — A. Henczke Sekowo p. Podrzewie. powiat Szamotuły. zdg 67 160

Urzędniczka
lat 27 matura Akademja Handlowa książkowość. korespondencja biegła stenotypistka 5 lat pracy ostatnio kierowniczka biura. szuka od 1 lutego posady biurowej względnie majątkowej Poważne referencje świadectwa — Łaskawe oferty Kurjer Poznański zdg 67 168

Dziewczyna
uczciwa szuka posady z cośkolwiek gotowaniem tylko w lepszym domu. Oferty Kurjer Poznański zdg 67 169

Sierota
poszukuje jakiegokolwiek zajęcia zna prace biurowe. szycie itd Okolica obojetna Oferty Kurjer Poznański zdg 66 622

Dziewczyna
uczciwa z dobrem gotowaniem z długoletniemi świadectwami znająca wszelkie prace domowe poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 66 544

28 WOLNE MIEJSCA

Młynarza
do samodzielnej prowadzenia młyna motorowego przemiału na dobe 150 kaucja 4 000 zł właściciel prowadzi inne przedsiębiorstwo na miejscu nie zamieszkuje. Oferty Kurjer Pozn. zdg 67 273/4

Potrzebna
panna do 3 letniej dziewczynki. Młoda. inteligentna do Szamotuł od 1 lutego Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdg 67 221

Dziewczynka
do posyłek Pralnia Poznańska. Sew. Mielżyńskiego 4. zdg 67 316

Aptekarska
siła pomocnicza żeńska potrzebna zaraz do prac biurowych małej apteki. Znajomość książkowości. Oferty z podaniem warunków i referencji (odpisy świadectw) do Kurjera Pozn dg 2 227

Potrzebny
urzędnik gosp kawaler od 1 4. br pod dyspozycję z skromnym wymaganiem Odpisy świadectw które sie nie zwraca Kurjer Poznański zdg 65 843

Służąca
zdrowa pilna dobrem praniem. gotowaniem potrzebna 1 lutego. — Zgłoszenia sobote św Józefa 5 I zdg 67 098

Służący
portjer kawaler znajomość centralne ogrzewanie potrzebny 1 lutego. Oferty Kurjer Poznański zdg 67 100

Służąca
najchetniej prowincji potrzebna. Żupańskiego 7 skład. zdg 67 266

Pomocnik fryzjerski
z egzam mistrz Oferty Kurjer Pozn zdg 67 235

Potrzebny
sprzedawca spożywczy. Marszałka Focha 39. restauracja. godz. 10—11. zdg 67 136

Nauczycielka wychowawczyni
prawem nauczania potrzebna do dziewczynki 5 klasy muzyka, francuskie konieczne Oferty warunkami Kurjer Poznański zdg 67 189

Restauracja
w mieście powiatowem z pełna koncesja z powodu choroby potrzebny kierownik z kaucja do 2 000 zł. Oferty Kurjer Pozn. ng 7 483

Posługaczka
z praniem potrzebna. Grottgera 2 mieszkanie 1 zdg 67 170

Praktykanta rolnego
bez wzajemnego wynagrodzenia z conajmniej roczną praktyka w dobrem gospodarstwie rolnem poszukuje od 1. II. 1933 Zgłoszenia z życiorysem i odpisem świadectw do Kurjera Poznańskiego dg 2 239

Kierownika
do składu rzeźnickiego lub wspólnika gotówka 400. gwarancja hipoteczna. Informacje Meteleki, Szewska 11. mieszk 9. zdg 66 906

Służąca
zaraz potrzebna do wszelkiej pracy domowej dobremi świadectwami. Peszczyński Jarocin Krakowska 46. ng 7 489

Monter
ślusarz obeznany z wszelkiemi maszynami rolniczemi pług. parowemi samochodem. elektrycznością tokarnia spawaniem i t. d. potrzebny na wieś. Oferty tylko sił wykwalifikowanych pierwszorzędnych z podaniem wymaganych warunków i dołaczeniem świadectw do Kurjera Pozn. zdg 67 297

Uczeń
z dobrej rodziny potrzebny zaraz. Piekarnia cukiernia. Zaremba Górna Wilda 51. zdg 67 289

Dziewczę
wiejskie lekkich prac domowych. Górna Wilda 71 m. 13. zdg 67 331

Wymownych
panów wszystkich miejscowości do sprzedaży nut szlagierowych poszukuje Przy obrotności egzystencja zapewniona. Oferty Kurjer Poznański zdg 66 255

Piecowy
mistrz w piekarstwie potrzebny zaraz Piekarnia Zaremba Górna Wilda 51. zdg 67 290

Uczennica
uczciwej rodziny biegle liczaca, potrzebna. Reflektuje tylko na zamiejscowe. J. Królikiewicz, Buk. Wlkp. ng 7480

Humor zagraniczny

— To jest głuchoniemy.
— Kto ci to powiedział?
— On sam.

(Ami du Peuple Paryż). S. F.

Przedpłata na miesiąc luty 1933 r. za oba wydania razem w Poznaniu w ekspedycji zł 3.20, w agencjach w mieście zł 3.50, z odnoszeniem do domu w Poznaniu zł 3.70, z odnoszeniem przez pocztę poza Poznaniem miesięcznie zł 4.14, kwartalnie zł 12.40, pod opaską miesięcznie w Polsce zł 7.50, w innych krajach zł 9.50. W razie wypadków spowodowanych siłą wyższą, przeszkód w zakładzie, strajków i t. p. wydawnictwo nie odpowiada za dostarczenie pisma, a abonenci nie mają prawa domagania się niedostarczonych numerów lub odszkodowania.

Ogłoszenia na stronie 6-łamowej 25 gr, na stronie 4-łamowej przy końcu tekstu redakcyjnego 60 gr, na stronie czwartej 100 gr, na stronie drugiej 120 gr, przed wiadomościami potocznemi 200 gr od 1-łamowego milimetra. Ogłoszenia skomplikowane oraz z zastrzeżeniem miejsca 20% nadwyżki. Ogłoszenia do wydania porannego przyjmujemy do godz. 18.30, w naglych wypadkach do godz. 22 u stróża; do wydania wieczornego „drobne" do godz. 12, większe dłużej według możności. Drobne ogłoszenia (najwyżej 100 słów, w tem 5 naglówkowych): słowo naglówkowe (tłuste) 25 gr, każde dalsze słowo 15 gr. Za różnice między zestawem a wysokością ogłoszenia, powstałe wskutek matrycowania, wydawnictwo nie odpowiada.

W wydaniach wielkoświątecznych i uroczystościowych poprzedza normalną codzienną część numeru z reklamami i ogłoszeniami materjał poświęcony danej uroczystości.
Telefony do Redakcji i Administracji: 4461, 1476, 3307, 3524, 3525, 4072, w niedzielę, święta i nocą tylko 1476, 3524 i 4072, filja Stary Rynek 25-55. — P. K. O. Poznań nr. 200 149.